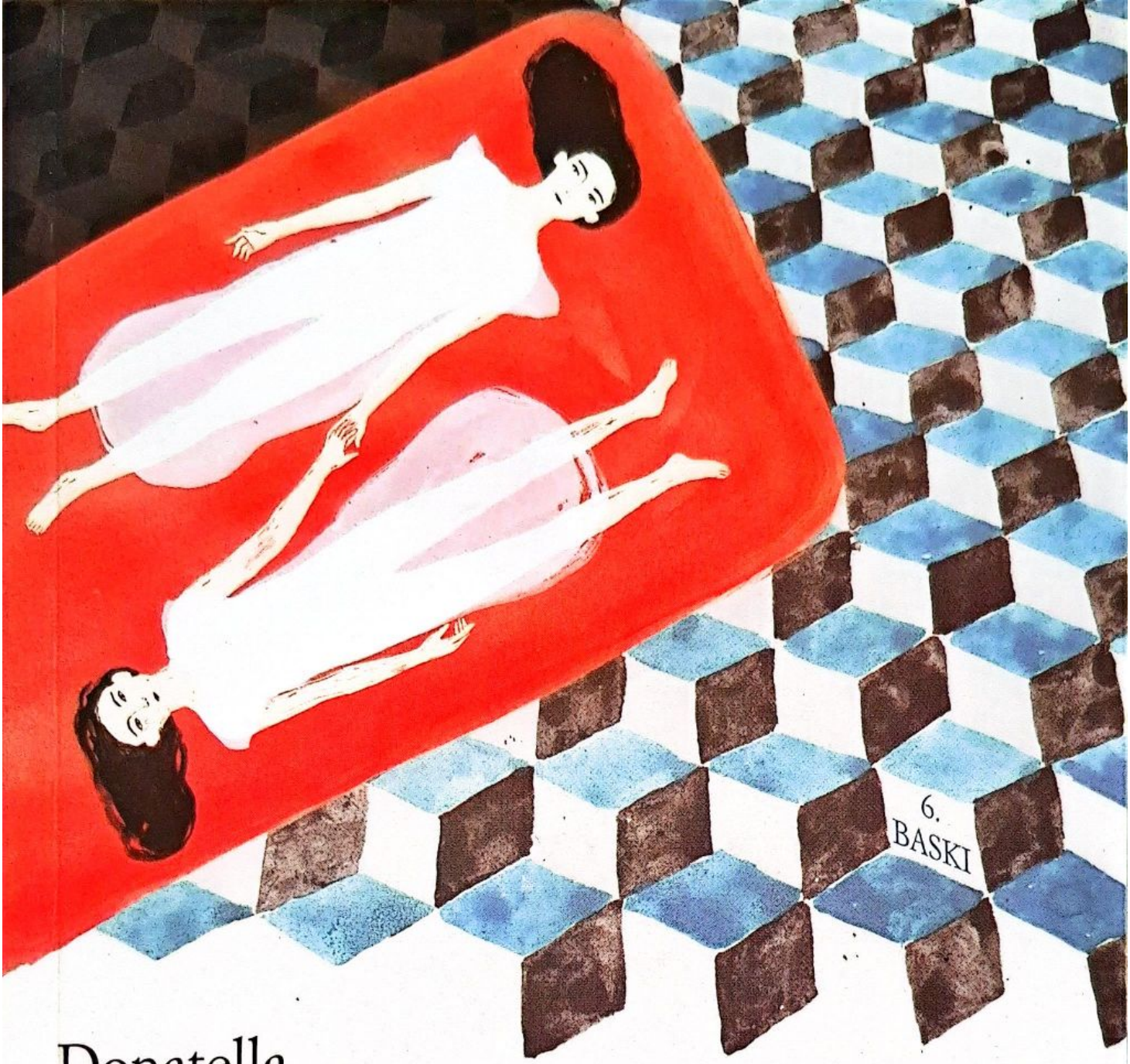

Donatella
Di Pietrantonio

GERİ VERİLEN KIZ

"Bir yandan yüreğinizi burkacak, diğer yandan içinizi ısıtacak."
Economist

"Yılın en iyi İtalyan romanı."
Huffington Post

Çeviri: Aydagül Ferullo

domingo

GERİ VERİLEN KIZ

Yazar Hakkında

Donatella Di Pietrantonio, İtalya'nın prestijli edebiyat ödülü Premio Strega'nın 2024 yılındaki sahibidir. Yazarın en ünlü romanlarından *Geri Verilen Kız*, saygın Premio Campiello ve Premio Napoli'ye layık görülmüştür. Devamı niteliğindeki *Borgo Sud* 2021 yılında Premio Strega finalisti olmuş ve *New Yorker* 2022 Yılının En İyi Kitapları listesinde yer almıştır. Penne, Abruzzo'da yaşamaktadır.

Donatella Di Pietrantonio

GERİ VERİLEN KIZ

Çeviri: Aydagül Ferullo

domingo

domingo

GERİ VERİLEN KIZ
DONATELLA DI PIETRANTONIO

Özgün ismi: L'Arminuta
© 2017, 2019 Giulio Einaudi editore s.p.a., Torino

© 2025 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.
Sertifika No: 46105

Çeviri: Aydagül Ferullo
Editör: Buse Olçay
Son okuma: Alican Saygı Ortanca
Kapak illüstrasyonu: Elisa Talentino
Kapak ve sayfa uyarlama: Özkan Köse

ISBN: 978 605 198 364 6

I. Baskı: Ocak 2025
VI. Baskı: Ocak 2026
Çınar Matbaacılık ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No: 34 Kat: 4-5
Bağcılar, İstanbul
Tel: (212) 628 96 00 • Sertifika No: 45103

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır. Bu kitabın hiçbir bölümü, yapay zekâ teknolojileri ya da sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla hiçbir şekilde kullanılamaz veya çoğaltılamaz.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Harbiye Mah. Cumhuriyet Cad. Pak Apt. No: 30
Kat: 1 Daire: 3 Şişli İstanbul – Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr
www.domingo.com.tr

Aramızdan erken ayrılan Piergiorgio'ya

Bugün bile hâlâ, bir şekilde, o çocukluk yazıma takılıp kaldım. Ruhumun tıpkı kör edici lambanın çevresinde dolanan sinek gibi, etrafında dönmeye ve çarpmaya devam ettiği o çocukluk yazıma...

–ELSA MORANTE, *Menzogna e sortilegio* [Yalan ve Büyü]

1

On üç yaşındaydım ve gerçek annemi tanımıyordum.

Bir elimde valiz, diğer elimde içi ayakkabı dolu çantayla merdivenleri zar zor çıktım. Merdivenin orta sahanlığında dumanı üzerinde kızartma kokusunu duyunca durakladım. Kapı açılmıyordu, içeriden birisi kapıyı ittiriyor, kapının kilidini zorluyordu. Ağının ucunda asılı halde boşlukta çırpınan örümceğe baktım.

Anahtarın dönmesiyle kapı ağzında bir kız belirdi. Saç örgülerinin gevşekliğinden günler önce örüldüğü anlaşılıyordu. Daha önce hiç görmediğim kız kardeşimdi o. İğneleyici bakışlarını üzerimden çekmeden, içeriye gireyim diye geri adım attı. O zamanlar yetişkin halimizden daha çok benziyorduk birbirimize.

2

Beni doğuran kadın yerinden kalkmamıştı. Kucağındaki bebek, ağzının bir kenarından başparmağını emiyordu; muhtemelen o taraftaki dişi kaşınıyordu. İkisi de bana bakıyorlardı. Sonra bebek başka yöne çevirdi başını. Bu kadar küçük bir erkek kardeşim olduğundan haberim bile yoktu.

"Demek geldin," dedi kadın. "Eşyalarını bıraksana."

Bakışlarımı, oynattığım an içinden ayakkabılarımın pis kokusunun yükseldiği çantaya çevirdim. Dipteki odanın aralık kapısından gürültülü bir horlama sesi geliyordu. Bebek yeniden mızmızlanmaya başladı. Salyalarını annesinin rengi solmuş penyesinin terden ıslanmış çiçeklerine silerek memeye yapıştı.

"Kapıyı kapatmayacak mısın?" diye azarlayarak sordu hareketsiz kalan kızına.

"Bunu getirenler gelmeyecek mi?" diye sordu annesine çenesiyle beni işaret ederek.

O anda içeriye amcam girdi. Ona böyle seslenmeyi öğrenmem gerekiyordu. Merdivenleri tırmanmaktan soluk soluğa kalmıştı. O bunaltıcı yaz gününde, elinde benim bedenimde bir kaban tutuyordu.

"Karın gelmedi mi?" diye sordu asıl annem, kucağındaki bebeğin iniltisini bastırmak için sesini yükselterek.

"Yataktan kalkamıyor," diye yanıtladı. "Dün alışverişe çıkmıştım. Birkaç parça da kışlık aldım." Bana aldığı kabanın etiketini gösterdi.

Açık olan pencereye yöneldim ve elimdekileri yere bıraktım. Uzaklarda, bir kamyonun yük boşaltmasına benzer bir gürültü koptu.

Evsahibesi nihayet misafirlerine kahve ikram etmeyi akıl edebildi. Kocasını bir tek kahve kokusunun uyandırabileceğini söyledi. Kucağındaki bebeği ağlar halde beşiğine bıraktı ve eşyasız, boş yemek odasından mutfağa geçti. Bebek, beşiğinin filesindeki üstünkörü atılmış bir düğümle onarılmış deliğe asılarak kendini yukarı çekmeye çalıştı. Ben yaklaşınca daha da çok bağırmaya başladı. İyice kızmıştı. Ablası, yani her gün görmeye alıştığı ablası, onu beşiğinden güçlükle dışarı çekti ve mozaik zemine bıraktı. Mutfaktan gelen seslere doğru emekledi. Kız kardeşim, koyu bakışlarını hiç yukarı kaldırmadan bebekten bana çevirdi. Gözlerini yeni ayakkabılarımın yaldızlı tokalarına dikmişti. Sonra gözleri henüz kat izleri bile geçmemiş pilili mavi elbiseme kaydı. Başının üzerinde bir karasinek uçuyordu. Arada bir duvara çarpıyor, çıkış için bir delik arıyordu.

"Bu elbiseyi de mi o adam aldı sana?" diye sordu usulca.

"Evet, buraya gelirken giyeyim diye aldı dün."

"Kim ki o adam?"

"Uzaktan bir aile dostu. Bugüne kadar onunla ve karısıyla yaşadım."

"Peki hangisi gerçek annen?" diye sordu çekinerek.

"Benim iki annem var. Birisi senin de annen."

"Bahsi geçerdi, bir ablamın olduğunu söylerdi ama ben onun lafına pek inanmam."

Birdenbire parmaklarını elbisemin kolunu geçirerek çekiştirdi.

"Bu elbise yakında sana dar gelir. O zaman bana verirsin. Dikkatli kullan da yırtma sakın."

Evin babası esneyerek yalınayak çıktı yatak odasından. Gövdesi çıplaktı. Başını kahve kokusuna doğru çevirirken beni fark etti.

"Ha, geldin demek," dedi kuru kuru. Tıpkı karısı gibi.

3

Mutfaktan gelen fısıltılar tekdüzeydi. Kaşıkların fincanlara çarpan sesi yükselmiyordu artık. Sandalyelerin çekilirken çıkardığı sesi duyunca boğazımda bir yumru hissettim. Amcam vedalaşmak için bana yaklaştı, alelacele yanağımı okşadı.

"Kendine dikkat et," dedi.

"Arabada kitabımı unuttum, seninle ineyim aşağıya," dedim. Peşi sıra merdivenlerden indim. Ön konsolun altında kitabımı arama bahanesiyle yolcu koltuğuna yerleşiverdim. Kapıyı kapattım ve kilitledim.

"Sen ne yapıyorsun böyle?" diye sordu. Çoktan yerine oturmuştu.

"Seninle eve dönüyorum. Sizi hiç rahatsız etmeyeceğime söz veriyorum! Annem hasta, bana her zamankinden daha çok ihtiyacı var. Burada kalmak istemiyorum, o insanları tanımıyorum bile."

"Lütfen başlamayalım yine. Mantıklı olmaya çalış. Gerçek ailen seni bekliyor ve seni çok seviyorlar. Yaşıtlarınla dolu bir evde yaşamak inan çok hoşuna gidecek." Konuştukça kahve kokan nefesi yüzüme çarpıyordu.

"Ben kendi evimde yaşamak istiyorum, sizinle beraber. Eğer bir hatam olduysa söyle. Bir daha tekrarlamam. Yeter ki beni terk etme!"

"Üzgünüm, seni daha fazla barındıramayız evde. Sana bunu daha önce de açıkladık. Lütfen artık kapris yapmaya bir son ver ve arabadan in," diyerek sözlerini tamamladı. Donuk bakışlarını boşluğa sabitlemişti. İki günlük sakalının altından çene kaslarının seğirdiğini görebiliyordum. Öfkelendiği zamanlarda hep böyle olurdu.

Sözünü dinlemedim ve direnmeye devam ettim. Direksiyona bir yumruk sallayarak aşağı indi. Korkudan titreyerek koltuğun önündeki boşluğa pustum. Kapıyı anahtarıyla açtı, kolumdan çekerek beni dışarı çıkardı. Daha bir gün önce aldığı elbisenin omuz dikişleri söküldü. Kolumu öyle acıtıyordu ki daha o sabaha kadar babam bildiğim, birlikte yaşadığım adamı artık tanıyamıyordum.

Meydandaki asfaltta tekerlek izlerini ve beni bıraktı. Yanık lastik kokusu havada asılı kaldı. Başımı kaldırdığımda ikinci kattaki evimin penceresinden birilerinin bana baktığını gördüm.

Yarım saat sonra geri döndü. Kapıyı çaldı. Sesi merdivenlerden geliyordu. Onu hemen affediverdim. Valizimi ve çantamı yüklendim. Evin kapısına vardığımda o binayı terk etmişti. Kız kardeşimin elinde bir kutu dondurma vardı, hem de vanilyalı, en sevdiğim. Sırf bunun için geri gelmişti. Dondurma getirmek için, beni eve geri götürmek için değil. 1975 Ağustos'unun o gününde benden başka herkes yedi o dondurmayı.

4

Akşama doğru evin büyük çocukları geldi. Biri beni ıslık çalarak selamladı, diğeri varlığımı fark etmedi bile. Masada yer kapmak için birbirlerini itekleyerek mutfağa koştular. Annem mutfakta akşam yemeğini hazırlamakla meşguldü. Tabaklara birer kepçe yemek koydu, benim payıma sadece bir tane süngerimsi, içi bayat ekmekle doldurulmuş köfte düştü. Et parçaları mikroskobikti. Ekmekli köfteleri yemeğin suyuna ekmek banarak yedik. Maksat mideyi doldurmaktı. Sonraki günlerde yemek için mücadele etmeyi ve yemek tabağımı olası çatal saldırılarından korumayı öğrenecektim. Neyse ki o gün kaybım çok olmadı. Annem tabağıma bir kepçe daha ekledi.

Evde bana özel bir yatak olmadığı ta yemekten sonra akıllarına dank etti.

"Bu gece kız kardeşinle uyursun, nasılsa ikiniz de ip gibisiniz," dedi babam, "yarın bir çaresine bakarız."

"Yatağa sığmak için ayaklı başlı yatmamız lazım," dedi Adriana. "Birimiz ayağımızı diğerinin başının yanına uzatacak," diye açıkladı. "Yatağa girmeden herkes ayaklarını yıkayacak ama!"

Banyoya girdik, beraber leğenin içine oturduk. Adriana parmak arasındaki kirlerini temizlemekle epey bir uğraştı.

"Suya bak, simsiyah," diye güldü. "Hepsi benim kirim. Seninkiler zaten temizdi."

Benim için bir yastık buldu getirdi bir yerlerden. Işıkları hiç yakmadan odaya girdik. Diğerlerinin uyudukları, nefes alıp vermelerinden anlaşılıyordu. Odayı kaplayan ter kokusu buram buram ergen kokuyordu. Fısıltıyla konuşarak yatağa yerleştik. Şilte koyun yününden yapılmıştı ve kullana kullana aşınmıştı, hatta ortası kayık gibi çöküktü. İçine idrar sinmiş şilteden keskin amonyak kokusu yayılıyordu. Hiç alışık olmadığım için bana çok tiksindirici geliyordu. Sivrisinekler emecek kan arıyorlardı. Kendimi daha da örtmeye çalıştıkça Adriana da pikeyi kendine doğru çekiyordu.

Birden irkilerek yerinde sıçradı. Rüyasında düştüğünü gördü belki de. Yanağımı yeni yıkanmış ayaklarının ucuz sabun kokusuna yasladım. Burnumda kavlamış ayak derisi, neredeyse bütün gece kımıl kımıl bacaklarına maruz kaldım. Parmaklarımı ayaklarında gezdirince yamuk yumuk kesilmiş ayak tırnaklarını hissedebiliyordum. Valizimde tırnak makası vardı. Sabah olunca ona vermeyi düşündüm.

Hilal şeklindeki ay, yüzünü ardına kadar açık pencereden gösterdi ve usulca gözden kayboldu. Gökyüzünde sadece kuyrukluyıldızlar kaldı, kenar mahalledeki boş evlerin üzerinde uçan minik talih kuşları misali.

Babam ertesi gün bir çaresine bakacağını söylemişti ama unutuldu gitti. Adriana da ben de bir daha sözünü etmedik. Her akşam ayaklarını suratıma dayamaya devam etti Adriana. Zaten o karanlıkta, o horantaların arasında sahip olduğum başka da bir şey yoktu.

5

Kaburgalarımın altına ve kalçalarıma doğru ıslak bir sıcaklık yayıldı. Birden yerimde doğruldum. Apış aramı yokladım, kuruydu. Sere serpe yatan Adriana bir ara karanlıkta kıpırdandı. Ardından bir köşeye büzüşüp ya yeni bir rüyaya daldı ya da gördüğü rüyaya kaldığı yerden devam etti. Bir müddet sonra ben de elimden geldiğince kıvrıldım bir köşeye, büzüşüp yattım. Çiş gölüne dönmüş yatağın iki ayrı köşesine çekilmiş iki vücuttuk.

Koku yavaş yavaş buharlaştı, hareket ettikçe kendini hissettiriyordu sadece. Gün ağarırken, hangisiydi bilmiyorum, oğlanlardan biri uykusunda inleyerek kıpırdandı.

Adriana, sabah olunca gözlerini açtı ama yerinden kalkmadı, gözleri açıktı ama başını yastıktan kaldırmadı. Sonra tek laf etmeden bana bir bakış attı. Kucağında bebekle annem girdi odaya bizi uyandırmak için. Havadaki pis kokuyu aldı.

"Yine mi altına kaçırdın? Aferin sana! İlk günden kendini belli etmesen olmazdı."

"Altına kaçıran ben değilim," diye cevap verdi Adriana yüzünü duvara doğru dönerek.

"Tabii tabii. Şehir terbiyesi almış kız kardeşin yapmıştır kesin. Elini çabuk tut, geç oldu," dedi ve mutfağa yöneldi.

Adriana kadar hızlı hazırlanamadım tabii. Hem kılımı kıpırdatacak mecalim yoktu. Orada öylece dikildim. Banyoya girecek

cesareti kendimde bulamıyordum. Erkek kardeşlerimden biri yatakta doğruldu, olduğu yere oturdu, bacaklarını ayırdı. Külotunun kabarık yerini bir eliyle düzeltti, bir yandan da ağzını ayıra ayıra esnedi. Odada olduğumu fark ettiğinde çatık kaşlarla gözlerini üzerime dikti. Bakışlarını yavaş yavaş aşağı indirdi, bunaltıcı sıcak yüzünden pijama yerine giydiğim atletle örtülü göğüslerime gelince durdu. Kollarımı yeni yeni çıkan memelerimin üstünde kavuşturdum çabucacık. Koltuk altlarım boncuk boncuk terlemeye başlamıştı.

"Orada mı uyudun sen?" diye sordu yeniyetme erkek sesiyle.

Mahcup bir edayla, "Evet," diye yanıtladım. Utanıp sıkılmadan beni sorguya çekmeye devam etti.

"On beşinde misin?"

"Hayır, daha on dördümü bile doldurmadım."

"Ama on beş gösteriyorsun. Hatta daha büyük... İyi serpilmişsin."

"Ya sen kaç yaşındasın?" diye sordum sırf kibarlık olsun diye.

"Ben neredeyse on sekiz oldum. Kardeşlerin en büyüğüyüm. Elim ekmek tutmaya başladı bile. Ama bugün izinliyim."

"Niye ki?"

"Patron izin verdi, ihtiyaç oldukça çağırır beni."

"Ne iş yapıyorsun?"

"Duvarcıyım."

"Okul bitti mi?"

"Okul da ne? Orta ikiden terkim. Çift dikiş gidiyordum zaten."

Duvar örmekten şekillenen kaslı kollarına, geniş omuzlarına baktım. Güneşte bronzlaşmış göğsünde yeni yeni biten tüyler, oradan yüzüne yayılıyordu. O da benim gibi erken serpilmişti. Gerindiği zaman vücudundan süzülen koku tıpkı bir yetişkininki gibiydi, hoştu. Sol şakağında bir yara izi duruyordu, iyi atılmamış bir dikişin izini andırıyordu.

Bir süre ikimiz de sessiz kaldık. Arada bir bana çaktırmadan cinsel organını düzeltiyordu. Bir yandan da beni inceliyordu.

Üzerimi giyinmek istiyordum ama varır varmaz valizlerimi boşaltmak gelmemişti içimden. İkisi de dışarıda kalmıştı. Dışarı çıkmak için sırtımı ona dönerek birkaç adım atmam gerekiyordu. Bir şeyler olsun diye beklemeyi yeğledim. O ise gözleriyle beyaz çarşafla örtülü kalçalarımdan çıplak bacaklarıma, gergin ayaklarıma iniyordu. Kılımı kıpırdatamadım.

O sırada annem içeri girdi ve ondan derhal pantolonunu üzerine geçirmesini istedi. Komşulardan birinin tarlada yardıma ihtiyacı varmış. Karşılığında da kasa kasa domates verecekmiş, şu sos yapılan olgun domateslerden.

"Kahvaltı yapacaksanız sen de kardeşinle süt almaya git," diye emir verirken sesinin tonunu yumuşatmaya çalıştı ama cümlenin sonunda sesi yine doğal halini aldı.

Diğer odada ise bebek emekleyerek ayakkabı dolu çantaya varmış ve içinde ne var ne yok etrafa saçmıştı. Ayakkabı teklerinden birini almış suratını ekşiterek kemiriyordu. Adriana ise mutfak masasının sandalyelerinden birinin üzerinde dizüstü dikilip öğle yemeği için fasulye ayıklamaya başlamıştı bile.

Azar gecikmedi: "Baksana! İyi fasulyeleri yine çöplerin arasına karıştırmışsın!"

Annem yüzümüze bile bakmadan geçti gitti yanımızdan.

"Elini yüzünü yıka da süt almaya gidelim, ölüyorum açlıktan," dedi Adriana.

Banyoyu kullanma sırası en son bana gelmişti. Oğlanlar banyonun zeminine su sıçratmışlar, bir de pis ayaklarıyla basıp geçmişlerdi. Geriye birbirine karışmış çıplak ayak izleri bırakmışlardı. Kendi evimde hiç böyle kırık dökük fayanslar görmemiştim. Hiçbir yerimi kırmadan ıslak zeminde profesyonel bir dansçı gibi kaydım. Evdeki bu imkânlar sayesinde gelecek sonbahar dans okuluna da yüzme okuluna da gitmeme gerek kalmayacaktı.

6

İlk sabahlarımdan birini hatırlıyorum da pencerelerden içeriye süzülerek evi aydınlatan ışık, biraz sonra kopacak gök gürültüsünü haber veriyordu. Evde tuhaf bir sessizlik hâkimdi. Adriana kucağında bebekle giriş kattaki dul kadına gitmişti. Oğlanlar da dışarıdaydılar. Ben evde annemle yalnızdım.

"Tavuğu temizle," diye emretti, ayaklarından sallandırdığı ölmüş hayvanı bana uzatırken. Biri eve kadar getirmiş olmalıydı. Sahanlıkta lafladılar, sonra da getiren kişiye teşekkür ettiğini işittim. "Temizlemen bitince de didikle."

"Ne? Anlamadım?"

"Tavuğu tüyleriyle mi yemeyi düşünüyorsun? Önce tüylerini yolman gerekir, değil mi? Sonra da parçalara ayır ve bağırsaklarını çıkar," diye buyurdu gergin kolunu bana doğru sallarken.

Geriye doğru bir adım attım ve gözlerimi ondan kaçırdım.

"Yapamam. Beni korkutuyor. Ben evi temizlesem olmaz mı?"

Tek kelime etmeden bana baktı. Hayvanın leşini su dolu lavabonun içine fırlatınca lop diye bir ses çıktı. Öfkeden kudurmuş bir halde tavuğun tüylerini yolmaya koyuldu.

"Hayatında hiç çiğ tavuk görmemiş ki," diye homurdandı dişlerinin arasından.

Tavuk yolmaya nazaran daha kolay olan ev temizliğine giriştim. Diğer ev işlerinden de anladığım söylenemezdi, alışık

değildim. Küvetin içinde boylu boyunca uzanan kireç izlerini çıkarmak için süngerle küveti ovdum durdum. Küveti suyla doldurmak için musluğu açtım. Sıcak su olup olmadığını sormaya yeltenmedim bile. Ben saunadan bozma, leş gibi banyoda terlemeye devam ederken mutfaktan da ara ara tavuk kemiklerinin kırılma sesleri geliyordu. Bir ara kalkıp kapının sürgüsünü itip içeriden kilitledim ve yeniden buz gibi suya daldım. Küvetin öbür ucundaki sabuna uzandığım sırada korkudan ödüm patladı, ölüyorum sandım. Burnumdan boşalan kanlar başımdan, kollarımdan, göğsümden akıyor, aktığı yerde soğuktan donuk izler bırakıyordu. Ancak gider deliğini açacak ve yardım çağıracak kadar zaman bulabildim. Banyonun dışında bir kadın vardı ve onun dikkatini nasıl çekeceğimi bilemiyordum. Ağzımdan "anne" kelimesi çıkamadı bir türlü. Tam "An-" diyecekken kesilmiş süt gibi kusmuk gider deliğinden akıp giden suyun içine karıştı. İsmiyle çağırmak istedim ama onu bile hatırlayamadım. Ben de çığlık attım, sonrasını hatırlamıyorum, bayılmışım.

Kaç zaman sonra bilmiyorum, Adriana'nın ekşi idrar kokusuna uyandım. Üzerimde sadece bir havluyla yatağa çıplak uzanmıştım. Yatağın hemen dibinde, yerde boş bir bardak duruyordu. Tahminimce içindeki, annemin her türlü hastalığın tedavisinde kullandığı şekerli suydu. Epey bir zaman geçtikten sonra kapıda göründü.

"Kötü hissettiğinde bekleyerek zaman kaybetmek yerine, yardım çağırsan olmaz mıydı?" diye sordu ağzında bir şey çiğnerken.

"Pardon. Hemen geçer sanmıştım," diye cevap verdim yüzüne bakmadan.

Ona yıllarca *anne* diye seslenemedim. Ona iade edildiğimden beri anne kelimesi boğazımda gün geçtikçe büyüyen ve sertleşen bir yumru gibiydi. Acil bir durum söz konusu olduğunda ya da ona fikir danıştığımda bile hep başka bir yolunu buluyordum. Kimi zaman eğer kucağımda bebek varsa ağlasın diye bacaklarını çimdikliyordum. Böylece bizim

olduğumuz tarafa yüzünü dönüyordu, ben de ne demek istiyorsam söylüyordum.

Şimdilerde yirmi yaşında olan küçük erkek kardeşimi maruz bıraktığım o küçük işkenceleri unutmuştum, geçenlerde tesadüf eseri hatırladım. Yaşadığı yerin yakınlarındaki bir bankta yan yana oturuyorduk. Bacağında, o zamanlar teninde bıraktığım izlere benzer bir morluk gördüm. Ancak bu seferki çarpma iziydi.

Akşam yemeğinde herkes tavuk yiyecek olmanın heyecanıyla kendinden geçmişti. Adriana kendi kendine bir çeşit yaz Noel'inde olup olmadığını soruyordu. Bense tavuğu kahvaltıdan kalan kirli tabaklarla dolu lavaboda karnı yarılmış, bağırsakları dışarı sarkmış halde gördüğüm için iştahsızlık ve açlık arasında gidip geliyordum.

"Butların biri babaya, diğeri de bugün bayılan Arminuta'ya," diye kararını dile getirdi annem. Yarın yenilecek göğüs kısmı da bir kenara ayrıldıktan sonra geriye kalan parçalar daha küçük ve kemikliydiler. Sergio hemen itiraz etti.

"Bizim payımıza budu değil, suyu düştü. Oh, ne âlâ," diye isyan bayrağını çekti Sergio. "Bugün sıra bende. Üst kattakine taşınması için yardım ettim, seninse tek yaptığın kazandığım parayı cebe indirmek."

"Hem zaten banyonun kilidini onun yüzünden kırmak zorunda kaldık." Diğer oğlan parmağıyla beni işaret ederek araya girdi: "İşi gücü zarar vermek. Geldiği yere geri gönderin şunu."

Babam kafasına şaplağı indirdiği gibi yerine oturttu onu ve sesini de böylece kesti.

Adriana'ya dönüp, "Ben aç değilim," dedim ve odama kaçtım. Bir süre sonra Adriana da elinde bir tabak zeytinyağı ve bir dilim ekmekle peşim sıra geldi. Elini ağzını yıkamış, üstünü değiştirmişti. Altında mini etek vardı.

"Elini çabuk tut, şunları mideye indir de üstünü değiştir. Şenliğe gidiyoruz," dedi ve tabağı burnumun altına dayadı.

"Ne şenliği?"

"*Santo Patrono,*[*] haberin yok mu? Bandonun sesini duymadın mı? Şarkıcılar tam şu anda meydanda söylemeye başladı. Ama biz oraya gitmeyeceğiz. Vincenzo bizi lunaparka götürecek," diye fısıldadı.

Aradan yarım saat bile geçmemişti ki Vincenzo'nun şakaklarındaki yara izi çingenelerin konakladıkları alanın ışıkları altında parlamaya başladı. Evde tavuk budu kavgası yüzünden bana sataşmayan tek erkekti ve diğerlerine o akşam bize katılmalarını teklif dahi etmedi. Yanında sadece ben vardım, bir de Adriana. Zar zor biriktirdiği bozuklukları çekingen bir tavırla biletçinin önüne döküp saydı. Aslında samimi görünüyorlardı, belki de önceki senelerdeki şenliklerden tanışıyorlardı. Yaşıtmışlar gibi beraber sigara tüttürdüler. İkisi de esmerdi. Çingene ilk turun parasını aldı, sonraki turlara bedavadan bindik.

O güne kadar hiç lunaparka gitmemiştim. Arkadaşlarından birinin çocuğu başparmağını çarpışan arabalara sıkıştırdığından tehlikeli yerler olduğunu der dururdu annem. Adriana lunapark konusunda uzman sayılırdı. Benim salıncağa oturmama ve güvenlik kemerini takmama yardım etti.

"Önündeki demire sıkıca tutun," diye salık verdi Adriana, önümdeki salıncağa oturmadan önce.

Adriana ile Vincenzo arasında kalan salıncağa yerleştim. Korkmayayım diye beni aralarına oturtmuşlardı. Son birkaç gündür yeryüzünde beni saran ağır sisli havanın aksine, zirveye vardığımızda içimi bir çeşit mutluluk sardı. Yukarıya her yükselişimizde her şeyi bir anlığına unutuveriyordum. Birkaç ısınma turundan sonra Vincenzo arkadan ayağıyla sırtımı dürttü: "Haydi, kuyruğu yakala!"[**] diye bağırdı. Denedim ama hamlem çok zayıftı, önümdeki demir kemeri bırakmaya cesaret edemiyordum.

---

[*] Tüm İtalya'da düzenlenen bir kutlama. (*ç.n.*)

[**] Seyyar lunaparklarda, dönen salıncaklarla aynı yönde dönen pelüş hayvanın kuyruğunu yakalayabilen bedava biniş hakkı kazanır. (*ç.n.*)

"Ellerini öne uzat, küçükhanım. Merak etme, bir şey olmaz," diye yüreklendirdi beni Vincenzo. Üçüncü denemede tamamen öne sarkmış boşlukta sallanıyordum. Avucumun içine çarpan tüylü bir şey hissettim. Elimden geldiğince sıktım. Hem tilkinin kuyruğunu ele geçirişime tanık olmuştum hem de Vincenzo'nun coşkusuna.

Salıncaklar frenleyerek dönen pisti yavaşlattı ve yavaş yavaş tamamen durur pozisyona geçti. Ben yerimden indim, gayriihtiyari ve sendeleyerek iki adım attım. Kollarımdaki titreme soğuktan değildi. Alışıldık gök gürültülerinden sonra bunaltıcı sıcaklar aniden bastırıveriyordu. Vincenzo bana yaklaştı ve ışıl ışıl parlayan gözleriyle sessizce gözlerimin için baktı. Çok cesur davranmıştım. Rüzgârdan savrulan giysilerime çekidüzen verdim. Bir sigara yaktı, ilk nefesini çekti ve dumanını yüzüme üfledi.

7

Eve yaklaşınca Vincenzo anahtarlarını bize verdi. Lunaparkta bir şey unutmuştu. Hemen döneceğini, bu yüzden kapıyı aralık bırakmamızı tembihledi. Ama döndüğünde saat çok geç olmuştu. Uçuşun etkisiyle uyku tutmamıştı beni. Ebeveyn odasından tempolu bir gıcırtı sesi duyuldu, sonra kesildi. Saatler geçti, bacaklarım hâlâ gergindi. Bir ayağımla Adriana'nın yüzüne çarptım. Biraz daha sonrası, her zamanki ıslaklıktan yine nasibimi aldım. Yataktan kalktım ve Vincenzo'nun yatağına geçtim. Zaten hep boştu. Yatış pozisyonumu değiştirdikçe vücudunun farklı bölgelerine ait kokularını duyuyordum: koltuk altı, ağzı, cinsel organı. Onu çingene arkadaşının karavanının önünde laflarken ağzında sigarayla hayal ettim. Gün ağarırken uyuyakalmışım.

Kendisini ertesi gün öğle yemeğine kadar görmedim. Üzerinde, çalışırken giydiği çimento lekeleriyle kaplı pantolonu vardı. Kimse gece evde olmadığının farkında değil gibiydi. Annemler sadece masaya doğru yaklaşırken birbirlerine bakış attılar, o kadar.

Babam tek kelime etmeden Vincenzo'ya hiç beklemediği anda bir sağ kroşe indirdi. Dengesini kaybeden Vincenzo düşerken bir eli önceki gün tarladan getirdiği domatesle yapılmış makarna tabağına girdi. Yerde dizlerinin üzerinde savunma pozisyonu aldı ve gözlerini yumup babamın darbelerinin

bitmesini bekledi. Öbür kardeşi ayaklarını çekince o tarafa doğru yuvarlandı ve soğuk zemin onu kendisine getirsin diye sırtüstü yığıldı kaldı.

Annem kucağında bebeğiyle, "Siz yemenize devam edin," dedi. Sanki çok olağan bir şeymiş gibi bebek de kargaşaya rağmen ağlamamıştı. Oğlanlar annelerinin buyruğuna hemen boyun eğdiler. Adriana ise dalgındı, biraz gecikmeli de olsa o da masa örtüsünü düzeltip erkek kardeşlerine uydu. Aralarında bir bendim korkan. Hayatımda ilk defa şiddete şahit oluyordum.

Vincenzo'nun yanına koştum. Kesik kesik ve hızlı soluk alış verişiyle göğsü inip kalkıyordu. Burun deliklerinden akan kanlar ağzına sızıyordu. Avurtları şişmeye başlamıştı. Eline bulaşan sos kurumuştu. Cebimden mendilimi çıkarıp ona uzattım, o ise kafasını öbür yöne çevirip reddetti. Hemen yanı başına, büründüğü sessizliğe teğet geçen bir noktaya iliştim: Biliyordu ki orada onunlaydım. Beni başından defetmedi.

"Bir dahaki sefere etlerini lime lime edeceğim," diye kendi kendine mırıldandı babasının hareketlendiğini görünce. Herkes yemeğini bitirmiş, Adriana masayı toplamaya koyulmuştu. Bebeğin uykusu gelmiş mızıldanıyordu.

"Yemeğini yemeyeceksen sen bilirsin," dedi annem önümden geçerken. "Ama her halükârda bulaşık sırası bugün sende," diye ekledi, lavabodaki bulaşık yığınını gösterirken. Yerdeki oğluna bakmaya tenezzül dahi etmedi.

Vincenzo ayağa kalktı, banyoda elini yüzünü temizledi. Eline sardığı birkaç kat tuvalet kâğıdını burnuna tampon yapıp işe koştu. Öğle tatili çoktan bitmişti.

Adriana kendisine uzattığım köpüklü tabakları durularken bir yandan da bana abisinin firarlarından bahsetti. İlkinde on dördündeymiş, yakınlardaki kasabada düzenlen panayırdan sonra lunaparkçıların peşine düşmüş. Lunaparkın sökülmesine yardım etmiş, ardından da kamyonlardan birinin kasasına gizlenmiş. Bir sonraki mola yerinde, eve geri gönderilme korkusuyla ortaya çıkmış. Çingeneler onu birkaç gün yanlarında

tutmuşlar. Çingeneler nereye Vincenzo oraya, şehrin her yerinde çalışmış. Artık eve dönme vakti gelip çattığında, onu otobüse bindirmeden eline hatıra mahiyetinde çok değerli bir obje tutuşturmuşlar.

"Babam Vincenzo'yu çok hırpaladı ama o tuhaf oymalı kakmalı gümüş yüzüğü hiç alamadı. Onu Vincenzo'ya dün akşam gördüğün arkadaşı hediye etmişti," dedi Adriana.

"Ama Vincenzo'yu hiç yüzükle görmedim."

"Hep saklıyor. Arada bir parmağına geçiriyor, parmaklarının arasında çeviriyor, sonra yeniden saklıyor."

"Nereye saklıyormuş? Sen yerini biliyor musun?"

"Bilmiyorum, yerini hep değiştiriyor. Bence sihirli bir yüzük olmalı. Çünkü ne zaman taksa onu hep mutlu görüyorum."

"Dün gece de onlarda mı kaldı?"

"Sanırım evet. Ne zaman ağzı kulaklarında dönse hep onlardan gelmiş oluyor. Vincenzo da adı gibi biliyor eve dönünce başına gelecekleri."

Annem balkondaki çamaşırları toplaması için Adriana'ya seslendi. Benden yapmamı istediği ev işleri Adriana'nınkilerle kıyaslandığında çok da fazla değildi. Belki beni yormak istemiyordu ya da benim varlığımı unutuyordu. Beni becerikli görmüyordu, haksız da değildi. Çoğu zaman konuştuğu lehçeyle neden bahsettiğini bile anlamıyordum.

"Vincenzo'nun evden ilk defa kaçtığı günü hatırlıyor musun?" diye sordum Adriana'ya, katlanmış temizlik bezlerini yerine yerleştirmek için mutfağa döndüğünde. "Annem üzgün müydü? Polise haber verdiler mi?"

Alnını buruşturup kaşlarını çattı.

"Polis mi? Hayır! Babam arabayla çıkıp aradı. Annem ağlamadı ama ağzını da bıçak açmamıştı o gün," diye yanıtladı, o sırada erkek kardeşlerine bağıran annesini işaret ederek.

8

Az da olsa uyuyabilmek için denizi düşünüyordum. Birkaç gün öncesine kadar küçük bir kız çocuğuyken yaşadığım ve benim olduğunu sandığım evime en fazla on metre uzaklıktaki denizi. Kumsalla bahçemizin arasında sadece bir yol vardı. Lodoslu günlerde kumlar evimize girmesin diye annem panjurları sonuna kadar aşağı indirirdi. Dalgaların sesi yine de duyulurdu, durulduğunda geceleyin insanın uykusunu getirirdi. Adriana ile aynı yatakta yatarken aklımdan bunlar geçiyordu.

Bir masal anlatır gibi Adriana'ya ailecek kumsalda yaptığımız ve şehrin en meşhur dondurmacısında sonlanan yürüyüşleri anlattım. Annemin üzerinde ip askılı bir elbise, ayak tırnaklarında kırmızı ojeler, babamın koluna girmiş yürüyor. Bense onların önünde dura koşa ilerliyorum. Benim dondurmam karışık meyveli ve üzeri bol kremalı. Onlarınkiyse sade. Adriana, anlattığım zaman o kadar çok çeşit dondurma olduğunu hayal bile edemiyordu. Anlatırken bazılarını es geçiyordum.

"İyi de nerede bu şehir?" diye sorardı meraklı meraklı, sanki bir masal ülkesinden bahseder gibi.

"Buradan aşağı yukarı elli kilometre uzaklıkta."

"Bizi bir gün oraya götürsene. Hem denizi gösterirsin bana hem de dondurmacıya gideriz."

Bahçede yediğimiz akşam yemeklerinden bahsettim. İnsanlar akşam olup da plajdan evlerine dönerlerken, birkaç metre

ötemden, bahçe demirlerinin ardındaki kaldırımdan geçerlerdi, ben masayı kurardım. Tahta takunyalarını sürüye sürüye yürürlerken ayaklarındaki kumlar dökülürdü.

"Ne yerdiniz?" diye sordu Adriana.

"Genellikle balık yerdik."

"Konserve ton balığı yerdiniz herhalde?"

"Hayır. Türlü türlü balık. Halden tazesini satın alırdık."

Mürekkepbalığını, dokunaçlarını işaretparmağımı ve başparmağımı birbirlerine değdirip aralayarak tarif ettim. Balık tezgâhlarında can çekişen mantis karideslerini gördükçe büyülenirdim. Kuyruklarındaki lekeler, sitemli gözlerini gözlerime dikmiş gibi dururdu. Eve dönüşte tren yolunun taşlıklarında annemle yürürken aldığımız canlıların son çırpınışları alışveriş torbasını hışırdatırdı.

Bunları anlatırken ağzımda annemin yaptığı kızartmanın, kalamar dolmalarının, balık çorbalarının tadını hissettim. Annem şimdi kimbilir nasıldı. Acaba iştahı yine eskisi gibi miydi, yataktan daha sık kalkabiliyor muydu yahut herhangi bir hastaneye kaldırılmış mıydı? Eminim ki beni endişelendirmemek için bana hastalığından bahsetmeye hiç yanaşmamıştı. Son aylarda çok acı çektiğine tanık olmuştum, havaların ılındığı mayısta bile sahile inmemişti. O izin verdikçe plaja yalnız indiğim olurdu. Artık büyüdüğümü ve tek başıma gidebileceğimi söylerdi. Hatta evden ayrılmadan bir gün önce de gitmiş ve arkadaşlarla doyasıya eğlenmiştim. Çünkü beni gerçekten evden yollamaya cesaret edeceklerine inanasım gelmiyordu.

Mayomun izi hâlâ duruyordu yanık tenimde. Artık küçük bir kız çocuğu olmadığım için o sene bikini üstü giymeye başlamıştım. Kardeşlerim de bronzlaşmıştı ama onların koyuluğu çalışırken ya da sokakta oynarken açıkta kalan yerlerinin güneş görmesindendi. Yaz başı derileri soyuluyor, sonra yeniden kararıyorlardı. Hele Vincenzo'nun sırtındaki güneş lekeleri resmen bir haritayı andırıyordu.

"Şehirde arkadaşların var mıydı?" diye sordu Adriana, kendisini dışarıya çağıran arkadaşına pencereden el salladıktan sonra.

"Elbette. En yakın arkadaşım Patrizia'ydı."

İlkbaharda bikini almaya onunla gitmiştik. Beraber gittiğimiz yüzme havuzunun yakınlarındaki bir mağazadan almıştık. O neredeyse şampiyon olmak üzereydi, bense antrenmanlara biraz gönülsüz gidiyordum. Havuza girmeden önce de havuzdan çıktıktan sonra da hep üşürdüm. Havuzun o grisinden ve klor kokusundan hiç hazzetmezdim. Ama hayatım tamamen değiştikten sonra onu bile özler oldum.

Patrizia ve ben aynı bikiniden giyerek yeni tarzımızla plajda birörnek görünmek istemiştik. Bir hafta arayla ilk kez regl olmuştuk. Sivilcelerimiz bile eşzamanlı çıkıyordu. Vücutlarımız birbirleriyle uyumlu gelişiyordu.

"Bu model sana daha çok yakışır," demişti annem mağazanın rafları arasından nispeten daha kapalı bir model göstererek. "Hem göğüs derisi hassas olur, o elindekiyle güneşin altında kızarırsın." O güne ait her detay hâlâ aklımda. Çünkü hastalığı ondan bir gün sonra baş göstermişti.

Böylece iki göğüs arasında ve bel kenarlarında fiyonkları olan o ilk beğendiğim bikiniden vazgeçmiştim. Ama Patrizia aldı, o bikinide ısrar etmişti. Bize sık sık gelirdi, bense onlara nadiren giderdim. Annemler onun ailesinden kötü huylar kapacağımdan korkardı. Keyiflerine fazla düşkünlerdi, dikkatsizdiler ve biraz da dağınıktılar. Onları ne Paskalya Yortusu'nda ne Noel'de kilisede gördük, herhalde sabahları erkenden uyanamıyorlardı. Acıktıklarında canları ne çekerse onu yerlerdi. İki köpekleri ve masaya atlayıp tabaklarda kalan artıkları yiyen arsız bir kedileri vardı. Sürekli onlarla oynaşırlardı. Onların mutfağında hazırladığımız ikindi kahvaltılarımızı hatırlıyorum: Dişlerimizi çürüteceğini bile bile ekmeğin üzerine bolca çikolata sürer yerdik.

"Çikolatalı ekmek, yüzmek için enerji veriyor," derdi Patrizia. "Bir dilim daha ye, nasılsa annenin haberi olmaz."

Annem gece onlarda kalmama sadece bir kere izin vermişti. Annesiyle babası sinemaya gitmişlerdi, biz de gece geç saatlere kadar şapır şupur patates kızartması yiyip televizyon izlemiştik. Kedisi yatak örtüsünün üzerinde sere serpe uzanmış mırıldanırken biz de karşılıklı yataklarda muhabbet edip neredeyse sabaha kadar uyanık kalmıştık. Bu tip özgürlüklere alışık olmadığımdan ertesi gün eve döndüğümde haşlanmış tavuk göğsünün üzerinde uyuklamama ramak kalmıştı.

"Seni aç mı bıraktılar yoksa?" demişti annem, benim için endişelenmişti.

Beni evden göndereceklerini söylediğimde Patrizia ilkin bunun bir şaka olduğunu sanmıştı. Gerçek bir aile trajedisi olduğunu aklının almadığından yakınıyordu. Bense bana anlatılanları ona aktardıkça olanlara ondan daha az inanıyordum. Her şeyi en başından anlatmak zorunda kaldım. Patrizia'yı önce hıçkırık tuttu, sonra da tüm vücudunu bir titreme aldı. O an Patrizia'nın tepkisinden olanların mahiyetinin ciddi olduğunu gerçek anlamda idrak etmiş ve korkmaya başlamıştım.

"Hiç korkma, annenler, yani buradaki annenler demek istiyorum, seni asla yollamazlar. Senin baban jandarma. Elbet bir yolunu bulacaktır," diyerek beni teselli etmeyi denedi.

"Elinden bir şey gelmeyeceğini yineleyip duruyor."

"Annen mahvolur ama."

"Beni yanında daha fazla tutamayacağını öğrendiğinden beri çok hasta zaten. Belki de beni göndermesinin sebebi sadece çok hasta olmasıdır ve gerçeği öğrenmemi istemiyordur. Beni şimdiye kadar görmeyen bir ailem olduğuna ve beni birdenbire görmek istediklerine inanamıyorum."

"Hakikaten de düşününce şimdiki ailene hiç benzemiyorsun."

Geceleyin aklıma bir fikir gelmişti. Plajda Patrizia'nın şemsiyesinin altında uzanırken onunla da paylaştım. En ince ayrıntısına kadar planımızın üzerinden geçmiştik. Harika işleyeceğinden emindik. Kanepede dinlenen annemden izin dahi almadan öğle yemeğinden sonra koşarak onlara gittim. Zaten

beni evden göndereceği için gönülsüzce evet dese de bir şey değişmeyecekti.

Patrizia kapıyı açtığında boynu bükük, kapıya yaslanmış vaziyetteydi. Bacaklarının arasında dolanan kediyi ayağıyla iteledi. Onu öyle görünce içeri girmekten az daha vazgeçiyordum. Elimden tuttu ve beni annesinin vereceği olumsuz cevaba doğru sürükledi. Biz iki kafadar sonraki gün plajdan Patrizia'nın evine beraber döneceğimizi düşünmüştük. Bir ya da iki ay, artık ne kadar süre gerekiyorsa, ben onların evinde saklanacaktım. Bu süre zarfında ben ortadan kaybolduğum için hem biyolojik anne babam hem de beni evlat edinenler benim için başka bir çözüm yolu bulmaya çalışacaklardı. Tıpkı filmlerde olduğu gibi sadece birkaç saniyeliğine eve telefon edip onlara şartlarımı söyleyebilirdim: *"Hiçbir yere gitmiyorum. Ya sizle kalırım ya da evden kaçarım!"*

Patrizia'nın annesi her zamanki şefkati ve aldığı haberin şaşkınlığıyla bana sımsıkı sarıldı. Kanepenin üzerindekileri iteleyip yanına oturmam için bana yer açtı. O da kediyi uzaklaştırdı, oyunun sırası değildi.

"İnan bana çok üzgünüm," dedi. "Seni ne kadar çok sevdiğimi bilirsin. Ama bu mümkün değil."

9

"Şehirde mutlu değil miydin?" diye sordu yanık tenli Vincenzo.

Apartmanın bodrum katında işe koyulmuştuk. Duvarın karşısında dibi delinmiş sepetler, nemden dalga dalga olmuş karton kutular, deliklerinden yün tomarları fırlayan bir şilteden oluşan eciş bücüş bir yığın karsamba. Bir köşede kafası kaybolmuş oyuncak bir bebek. Ortada kalan boşlukta biz çocuklar toplanmış domates sosu yapıyorduk. Eli en ağırları da bendim.

Erkek kardeşlerimden biri, "Hayatınızda ilk kez domates görüyorsunuz herhalde, küçükhanım," dedi dalga geçerek.

Onun küçüğü, elini ayıklanan domateslerin kovasına daldırdı ve ağzına bir tane attı. Annem o sırada bizimle değildi, bir şey almaya gitmişti.

"Ee? Şimdi anlat bakalım. Neden geri döndün?" diye ısrarla sordu Vincenzo.

"Beni buraya getirirken bana mı sordular sanki? Annem artık büyüdüğümü ve biyolojik ailemin beni geri almak istediğini söyledi sadece."

Adriana gözlerini bana dikmiş pürdikkat ağzımdan dökülenleri dinliyordu. Çalışırken, soyduğu domatese ve diğer elindeki bıçağa bakmasına gerek yoktu.

"Bak sen! Boş versene. Burada kimse senin için ölmüyor," dedi Sergio, en merhametsiz olan. "Anneeee!" diye seslendi başını dışarıya doğru dönerek. "Bu salağı çok mu istedin gerçekten?"

Vincenzo onu dirseğiyle itince gülerken üzerinde oturduğu tahta sandık devrildi ve yere kapaklandı. Düşerken ayağının çarpmasıyla soyulmuş domateslerle dolu kova, çimento tozuyla kaplı zemine döküldü. Onları oradan alıp hiç düşünmeden kabukların arasına atacaktım ki Adriana bir yetişkin edasıyla kaş göz işareti yapıp elimden kaptı. Sudan geçirip, sıkıp, tencereye koydu. Bana doğru döndü, sessizce "anladın mı?" diye fısıldadı. Bu, hiçbir şey çöpe gitmemeli, demek oluyordu. Başımla "anladım" işareti yaptım.

Annem temiz şişelerle geri döndü. Her birinin içine bir fesleğen yaprağı koymuştu bile.

"Aman Tanrım! Unuttum sormayı. Aybaşın mı bugün?" diye sordu sertçe.

Utana sıkıla cevap verdim usulca.

"Ee? Cevap versene?"

Parmağımla hayır diye işaret ettim yeniden.

"Oh! Tanrı'ya şükür. Yoksa bütün iş çöpe giderdi. Kanamalı günlerde yapılan işten hayır gelmez."

Apartmanın arka bahçesinde yanan ateşin üzerindeki kazanda şişeler benmari usulü kaynatılmıştı. Vincenzo elinde bir torba mısır koçanı ile çıkagelmişti. Bu mısırlar nereden çıktı sorusunu duymazdan geliyordu. Kabuklarını ve püsküllerini temizledik. Hepsi süt mısırdı: Hangi körpe daneye tırnak batırsak süt gibi beyaz sıvı çıkıyordu. Diğerlerinin nasıl yaptığına bakıyor, aynını yapıyordum. Kabuklardan birinin kenarı, derimi kâğıt gibi kesti.

Vincenzo mısırları ateşin kalan közünde nasırlı çıplak elleriyle ara ara çevirerek kızarttı.

"Ne kadar kızarırlarsa o kadar lezzetli olur," diye açıkladı yandan gülümseyerek.

Sergio ilk mısırı kendisi alacak sanırken, Vincenzo mısırı Sergio'nun yüzünün önünden geçirerek bana uzattı. Öyle sıcaktı ki elim yanmıştı.

Sergio, "Oh, canıma değsin," diye homurdandı sırasını beklerken.

"Daha önce birkaç kez mısır yemiştim, o da haşlama. Közlenmiş mısır daha lezzetliymiş," dedim.

Sesimi duyan olmamıştı. Adriana'ya sos yaparken kullandığımız kapların yıkanmasında ve yerleştirilmesinde yardım ettim sessizce.

"Sergio'ya bakma sen. O kimseyle anlaşamaz."

"Umarım o haklıdır. Belki de seninkiler beni geri istememiştir. Artık yüzde yüz eminim, annem hasta olduğu için beni göndermek zorunda kaldı. Bahse girerim ki iyileşir iyileşmez beni almak için buraya gelecek."

10

Sevgili annem ya da sevgili teyze,

Sana nasıl hitap edeceğimi artık bilemez oldum. Bildiğim bir şey var ki o da sana geri dönmek istediğim. Ben burada, kasabada hiç iyi değilim. Kuzenlerinin beni dört gözle beklediği de doğru değil. Aksine beni bir baş belası olarak görüyorlar. Doyurulacak fazladan bir boğaz, herkes için bir ayak bağıyım.

Sen hep bir genç kız için en önemli şeyin kişisel hijyen olduğunu söylerdin. Haberin olsun, bu evde banyo yapmak dahi çok zor. İki kişi idrar kokulu bir yatakta birlikte yatıyoruz. Aynı odada yaşı en az on beş olan oğlanlarla beraber kalıyoruz ki böyle şeyler senin hiç hoşuna gitmez. Burada kimbilir başıma neler gelecek. Sen ki her pazar ibadetini yapan, mahallenin kilisesinde din dersi veren bir insansın. Beni bu şartlarda yaşamaya nasıl mecbur bırakırsın?

Hastasın ve neyin olduğunu benimle paylaşmak istemiyorsun. Ancak bil ki ben artık sana yardım edecek ve sana destek olacak kadar büyüğüm.

Tamam, benim iyiliğim için beni daha bebekten ailemden aldın. Çünkü çok yoksul ve kalabalıklardı. Burada durumlar hâlâ aynı. Değişen bir şey yok. Beni seviyorsan amcamı buraya gönder ve beni buradan aldır. Yoksa kendimi pencereden aşağı atacağım.

Not: Beni buraya zorla getirdiğiniz sabah seninle vedalaşmak istemediğim için özür dilerim. Mendillerimin arasına gizlediğin

beş bin liret için de ayrıca teşekkür ederim. Kalan bozukluklar zarf ve pul almaya yetecektir.

Çizgili bir defterden koparttığım kâğıda yazdığım mektubu imzalamayı unutmuştum. Onu büfenin yanındaki posta kutusuna attım. Elimde kalan parayı saydım, iki meybuza yeterdi: Naneli benim, limonlu Adriana içindi.

"O mektubu kime gönderdin?" diye sordu Adriana, meybuzun ambalajının içini özenle yalarken.

"Şehirdeki anneme."

"O senin annen değil ki."

"Teyzeme öyleyse," diyerek kestirip attım.

"Evet, babamızın uzaktan kuzeni. Aslında kocasıyla akrabayız, hani şu seni getiren jandarmayla. Fakat para kadında, dolayısıyla seni besleyen de o."

"Sen nereden biliyorsun?" Meybuzun yeşil suyu parmaklarıma akıyordu.

"Dün akşam konuşurlarken duydum. Sergio'nun dayağından kaçmak için dolabın arkasına saklanmıştım. Bana öyle geliyor ki Adalgisa denen o kadın seni daha iyi okullara göndermek istiyormuş. Zavallı sen."

"Başka ne konuştular?" Meybuzumu ters çevirip dibinden yalamaya başladım. Adriana bana döndü, elimdekini kaptı, akan suların hepsini yaladı yuttu ve iade etti. Bir el hareketiyle daha hızlı yememi salık verdi.

"Belanın eninde sonunda bizi yine bulduğunu söyleyip durdular."

Kalan meybuzu ağzımda bir süre tuttuktan sonra gönülsüzce emdim. Ta ki renksiz bir buz olana kadar.

"Bana versene şunu," dedi Adriana bir hışımla. Küçük ısırıklarla hepsini bir çırpıda bitirdi.

Postacıya şehre bir mektubun kaç günde gittiğini sordum. Söylediği sayıyı ikiyle çarptım. Bir gün de mektup yazması için ekledim. Diğer çocuklar meydanda kovalamaca ya da seksek oynarlarken ben de her sabah saat on birden sonra bahçe

duvarına oturup postacının yolunu gözlüyordum. Yakmayan eylül güneşinde bacaklarımı sallandırırken pullanmış bir zarftan ziyade biraz sonra babam bildiğim jandarma amcamın çıkageleceğini hayal ediyordum. Beni uzun gri arabasıyla almaya gelecekti ve ben de onun bütün yaptıklarını, benim geri verilmeme itiraz etmeyişini, beni asfaltın üstünde terk edip gidişini, hepsini affedecektim.

Belki de ikisi birlikte geleceklerdi. Annem iyileşmiş, saçlarını her zamanki kuaförüne kabarttırmış olacaktı. Arada beni de oraya götürürdü – o sıralar benim de kâküllerimin kesilme zamanı gelmişti, gözümün içine giriyorlardı. Mevsimlik kullandığı ipeğimsi yumuşak fularlarından birini boynuna dolamıştı.

"Aşk mektubu mu bekliyorsun?" diye takılmıştı o gün bana postacı. Deri çantasında mektup arıyormuş gibi yapınca hayal kırıklığına uğradığımı gördüğünde.

Kamyonet, akşamüstü masmavi göğün altında durdu. Şoför, alıcının kaçıncı katta oturduğunu sormak için aşağı indi. Annemin adını verdi. Paketlenen kutulardan birkaçını yere indirdi. Çocuklar paketleri merdivenlerden yukarı çıkarmasına yardım etmek için oyunlarını yarıda kesip geldiler. Hepimiz merak içindeydik, şoförse bizim coşkumuzu dizginlemeye çalışırken çok eğleniyordu.

"Köşelere dikkat! Montajdan sonra görürsünüz ne olduğunu," diye tekrar ediyordu en sabırsız olanlara.

"Çocuk odası neresi?" diye sordu montaj talimatlarını ezbere uygularken.

Adriana ve ben odanın kapısını ona açtığımızda olanlara hâlâ inanamıyorduk. Birkaç dakika sonra odanın orta yerinde merdiveni ve yepyeni şilteleri olan bir ranzalı yatak belirdi. Adam yatağı duvara iyice yaklaştırdı. Üç kanatlı, katlanabilir paravana ortada yer açtı. Eşyaların kalanını da getirmek için aşağı indi.

"Tüm bunları kim sipariş etti? Kim ödeyecek bunları?" Adriana uykusundan sıçrayarak uyanmış gibi çok

endişeliydi. "Babamın zaten uçan kuşa borcu var. Annem nerelere kayboldu?"

Öğle yemeğinden sonra bebekle birlikte ortadan kaybolmuştu. Belki laflamak için komşulardan birine geçmişti.

"Annemler bize hiç para bırakmadılar," diye adama karşı savunmaya geçti Adriana. Adam, gölge gibi peşi sıra dolaşan haylazların yardımıyla kolileri yukarı taşıyordu. Kolilerin içinde bir çift renkli nevresim takımı, bir adet yün yorgan, bir tane nispeten daha hafif başka yorgan. Tüm malzemeler tek yatak düşünülerek gönderilmişti. Kolilerde ayrıca sabunlar, en sevdiğim şampuanlar, ayrıca bit şampuanları da vardı. Bir de annemin parfümünün deneme boy şişesi. Sabahları okula gitmeden önce biraz sıktığımı anlamıştı demek.

"Yükün hepsi boşaltıldı ve montajları tamamlandı. Fatura için aile büyüklerinden birinin imzası lazım."

O işi Adriana üstlendi. Babasının imzasını bire bir kopyaladı. Odada yalnız kaldığımızda bana ranzanın önce üst katında, sonra altta, sonra yine üst katında yatıp yatamayacağını sordu. Ayakkabılarını çıkarıp bir aşağı bir yukarı değişik pozisyon denemeleri yaptı. Kırık dökük somyayı ve leş gibi kokan şilteyi merdiven boşluğuna çıkardık.

"Yeni yatağı ıslatırsam diye ödüm kopuyor."

"Sugeçirmez yatak koruyucu da almış. Onu sen kullanırsın."

"Kim almış?"

Tam o sırada omzunda uyuklayan bebeğiyle annem girdi içeri. Adriana, gömleğinden çekiştirip annesine bir an önce yeni eşyaları göstermek istese de o pek etkilenmiş görünmüyordu. Aksine kızının heyecanına sinir olmuştu. Önce yatağa ve diğer eşyalara, sonra da bana şöyle bir üstünkörü baktı.

"Sana bunları teyzen olacak o vesveseci yolladı. Kimbilir ona hakkımızda neler söyledin. Dün onu telefon kulübesinden aradım. Ernesto'nun dükkânı arayıp beni arasın diye not bırakmış."

Üzerinde hâlâ fabrika kokusu olan gıcır gıcır yataklarda, kütür kütür kumaşlardan yapılmış örtülerle uyumak daha ilk

günden ikimizin başına da dert oldu. Oğlanlar ortadaki paravanın arkasına gizleniyor, birden bağırıp sıçrayarak bizi korkutuyorlardı. Kasnakta gerili olan kumaş o kadar çok şiddete maruz kaldı ki bir haftanın sonunda delik deşik oldu. Deliklerden kafalarını uzatıp nanik yapıyorlardı. Ben ve küçük kız kardeşim kendi dünyamızın yıkıntılarında birbirimize arka çıksak da protestolarımız dünyamızı korumaya yetmedi çünkü annemler şikayetlerimize hiç oralı olmadılar. Tek çocuk olduğumu sandığım o günlerden itibaren kimse kendimi savunmayı öğretmedi bana. Hep saldırıya maruz kaldım, acizdim ve öfke doluydum. Sergio'ya o kadar lanet okudum, yine de başına bir şey gelmedi.

Sadece Vincenzo bana karşı o saygısız tavırları takınmadı. Hatta denk geldikçe kopardıkları o gürültü patırtıdan rahatsız olup susmaları için bağırırdı. Artık kullanılmaz hale gelen paravanı bodrum katına indirdikten sonra bana hem sabahları hem akşam yatmadan önce uzun uzun bakardı, sanki görme yetisini kaybetmiş gibi dalgın olurdu. Bunaltıcı sıcaklar yüzünden hep hafif giysiler giydiğimiz günlerdi.

Adriana yeni yatağı olduğu için öyle mutluydu ki kendi bir yataktan diğerine atıyor, kabına sığamıyordu. Saat gecenin kaçı olursa olsun gelir yanıma büzüşürdü. Fakat sugeçirmez yatak koruyucumuz bir taneydi. Dolayısıyla yeni yatakların ikisi de çok geçmeden Adriana'nın çişinden nasibini almıştı.

11

Şehirdeki annemi o gecelerden birinde ranzanın üst katındaki yatağıma gömmüştüm! Benzi soluktu ama zaten hep öyleydi. Kesinlikle hasta değildi. Birdenbire çenesinde tüylü bir ben oluşmuş ve rengi gitgide solmuştu. Birkaç dakika içinde beti benzi attı. Artık göğsü inip kalkmaz olmuş, boş bakan gözleri bir noktaya sabitlenmişti.

Cenazesine diğer annemle beraber gittik: "Zavallı Adalgisa, zavallı Adalgisa," diye sızlanıyordu. Ama ışıltılı ve parlak naylon çorapları olduğu için onu saf dışı bıraktılar, o kılıkla cenaze törenine katılması yakışık almazdı. Ön tarafta, flu kalabalığın önünde müteveffanın tek kızı olarak bir başımaydım. Mezarcılar tabutu yeni kazdıkları çukura indiriyorlardı. Tabut, ağırlığa dayanamayan menteşeler yüzünden gıcırdıyordu. Mezar çukuruna çok yakın bir noktada duruyor olmalıydım ki ayaklarımın altındaki otlardan ayağım kaydı ve tabutun üzerine kapaklandım. Orada öylece hareketsiz, ruhsuz ve belki de görünmez bir şekilde kalakaldım. Rahip, monoton ses tonuyla cenaze duasını ettirdi, tabutun hatta benim üzerime bile kutsal su serpti. Kazılan toprağı tabutun üzerine küreyen küreklerin sesi benim haykırışlarıma aldırmadan işlerine devam ettiler. Nihayet sesimi duyurabildim de biri beni kolumdan tuttuğu gibi yukarı çekti.

"Eğer çığlık atmayı bırakıp çeneni kapamazsan seni pencereden aşağı atarım!" Sergio'nun beni karanlıkta omuzlarımdan

sarsarak tehdit etmesinden sonra bir daha uyku tutmadı. Ay, duvarın ardına geçip kaybolana kadar geçişini seyrettim.

O kâbus, benim gece kaygılarımın en doruk noktasıydı. Uykularımdan sıçrayarak uyanmalarım, eli kulağında bir felaketin habercisiydi âdeta. Ama hangi felaket? Hiçbir şey düşünmemeye çalışarak derin bir uykuya dalmak isterken aklıma birden annemin amansız hastalığı geliyor, o hastalık düşüncesi ve sebep olduğu felaketler karanlığın da etkisiyle gitgide büyüyor ve ağırlaşıyordu. Gündüzleri onun iyileştiğini düşünerek ya da yuvama dönüşümü hayal ederek bu kaygılarla baş edebiliyordum. Fakat rüyalarımda ölümcül bir hastalığa yakalanıyordu.

Bir keresinde gece geç saat Adriana'nın yanına indim. Uyanmadan, ayaklı başlı yatacağımızı düşünmüş olsa gerek ayaklarını kenara çekti. Ancak ben başımı onunla aynı yastığa koymak istiyordum. Teselliye ihtiyacım vardı, ona sarıldım. Öyle ufak tefek, öyle çelimsizdi ki... Kirden yağlanmış saçlarının o kötü hali bana kıpkırmızı çiçeklere benzeyen dalgalı saçlarıyla Lidia'yı hatırlattı. Jandarma babamın küçük kız kardeşiydi ama hala diye hitap edemeyeceğim kadar gençti. Birkaç yıl bizimle yaşamıştı. Evimi düşündükçe aklıma ilk gelenlerden biriydi o. Koridorun ucundaki kaldığı oda uzun ve dardı ama deniz manzaralıydı. Okuldan dönünce alelacele ödevlerimi bitirir, birlikte radyodan şarkılar dinlerdik. Yumruğunu daralan astımlı göğsüne vura vura aşk dörtlükleri okur, kaybettiği birini düşünerek acılara boğulurdu. Ailesi onu deniz havası iyi gelir diye bize göndermişti.

Evde yalnız kaldığımız zamanlar mini eteğini ve dolabında gizlediği apartman topuklularını giyer ve pikaba bir plak takar, sesi de sonuna kadar açardı. Tüm vücudunu, başını ve de saçlarını sallayarak gözleri kapalı dans ederdi. Kimbilir nereden öğrenmişti öyle dans etmeyi. Güneş doğduktan sonra dışarı çıkması yasak olmasına rağmen bazen pencerenden atlayıp kaçtığı olurdu. İsterdim ki her akşam benimle olsun, hele ki uyku bastırdığı sırada sırtımda elimin ulaşamadığı yerlerde kaşıntım tutunca. Lidia yanıma gelip sırtımı kaşır, yatakta

benimle otururdu. Benim gibi zayıftı. Bana omurlarımı sayar, her birinde başka bir hikâye uydururdu. Belirgin olanlara ismiyle seslenir ve ihtiyar kadınlarmış gibi konuştururdu. Bu arada zaman su gibi akar geçerdi.

"İşi aldım," dedi bir gün eve girer girmez.

Böylece onu Grandi Magazzini'ye* kaptırmış oldum. Evden gönderilmemden birkaç yıl önceydi. Bir sabah erkenden alışverişe gitmiştik. Balık ve denizyıldızı desenli bir bluz denerken tezgâhtar kıza mağaza müdürüyle görüşmek istediğini söyledi. Biraz bekledikten sonra müdür geldi ve bizi ofisinde kabul etti. Lidia hemen çantasından sekreterlik diplomasını çıkardı ve orada çalışıp çalışamayacağını sordu, herhangi bir iş olabilirdi. Lidia, müdürün masasının önünde oturuyordu, ben de yanında ayakta dikiliyordum. Arada bir bana dönüp kolumu okşuyordu.

Başvurudan çok kısa bir zaman sonra onu deneme süreci için aradılar. Bir akşam elinde ertesi gün giymesi gereken bir üniformayla heyecanla eve geldi. Salonda bir ileri bir geri yürüyerek prova yaptı. Beyaz-mavi renkliydi, kolalı yakası ve manşetleri vardı. Artık abisi gibi onun da bir üniforması vardı. Eteğinin nasıl açıldığını göstermek için sürekli etrafında dönüyordu. Durduğu zaman bütün dünya başının etrafında dönüyordu ve ben o artık o dünyada değildim!

Tezgâhtarlıktan hemen kasiyerliğe, ardından reyon şefliğine terfi etti. Her geçen gün eve daha geç geliyordu. Onu bizden yüzlerce kilometre mesafedeki merkez ofiste görevlendirdiler. Bana arada bir yazardı ama ona ne cevap yazacağımı bilemezdim. Okul iyi gidiyor, evet. Patrizia ile hâlâ arkadaşız tabii ki. Havuzda takla atmayı öğrendim. Evet, hâlâ üşüyorum. İlk başlarda şehrin belli başlı tarihi yapıtlarına ait kartpostallar gönderirdi. Bir gün hepsi tükenmiş olmalı ki kartpostal göndermez oldu. Defterlerime üzerine ruhum kadar kara renkte güneş

* O dönemde İtalya'da revaçta olan, bünyesinde pek çok marka olan büyük mağaza. (*ç.n.*)

resmi çizerdim. Öğretmen eve telefon etmişti, ailede ölen biri mi var, diye. Lidia gitti gideli artan boş zamanlarımı derslerime ayırdığımdan not ortalamam on üzerinden ona yükselmişti.

Ağustos ayında tatil için yine geldi. Onun yanında eskisi gibi mutlu olmaktan korkuyordum. Bir gün hep gittiğimiz plaja indik. Personel indirimiyle aldığı güneş kremlerine rağmen ıstakoz gibi oldu. Kendisine selam veren plaj müdavimleriyle kuzey göçmenlerine has bozuk aksanla konuşuyordu. Onun adına ben yerin dibine girmiştim. Böylece maziye dair ne varsa birer birer gömmeye başladım.

Onu en son beni aileme geri yollamalarından önce gördüm. Zil çaldı, kapıyı açtım. Karşımda saçları boyalı ve fönlü tanımadığım bir kadın. Bacaklarına dolanmış bir kız... ama o kız ben değildim!

Karanlıkta Adriana'nın yanında uzanırken Lidia'nın gelip beni oradan kurtaracağını, kimbilir belki beni yanına alabileceğini, kuzeye götürebileceğini hayal ettim. Ama o şehirden taşınmıştı, onu nerede bulacağım hakkında hiç fikrim yoktu. O an başka bir kurtuluş yolu hayal etmek için hâlâ çok erkendi.

12

Oğlanlar ışığı söndürüp sıçrayarak yataklarına girdiler. Tam odaya girdiğim sırada Sergio kardeşini susturdu ama kafalarını yastığa gömüp kıkırdamaya devam ediyorlardı. Vincenzo öğleden sonra evden çıkmış, hâlâ dönmemişti. Adriana ise kucağında bebekle yemek odasındaydı. Karanlıkta üzerimi değiştirdim, sessizce yatağa girince ayağım hareket eden ve çırpınan, tüylü ve sıcak bir şeye değdi. Çığlığı bastığım an ayak bileğimde batmalar hissettim. O iki küçük canavarsa katıla katıla gülüyorlardı. Nasıl oldu bilmiyorum, elektrik düğmesine ulaşabildim ve ışığı yaktım. Yatağa doğru başımı çevirdim. Bir güvercin kendi kendine tepiniyor, bir kanadının üstünde yuvarlanıyordu. Diğer kanadı kırılmış, hareketsiz duruyordu. Yeni çarşaflar güvercin kakasından geçilmiyordu. Çırpına çırpına yatağın ucuna kadar geldi ve göğsünün üzerine yere düştü.

Oğlanlar yatakta oturmuş gülmekten kendilerinden geçiyorlardı, hatta gözlerinden yaş geliyordu. Zavallı hayvan hâlâ yerde çırpınıyor, uçmaya çalışıyordu. Sergio artık gülmekten yorgun düşmüş halde kuşu sağlam kanadından tuttu ve pencereden dışarı saldı. Kırık kanadın onların halt yemesi olduğunu o an anlamıştım.

O sersemin dibine kadar yaklaşıp avazım çıktığı kadar bağırıp azarladım ve bütün tırnaklarımı suratına öyle bir geçirdim

ki hareket ettirdiğim anda çiziklerden kan fışkırıyordu. Ne savunmaya geçti ne de bana bir fiske indirdi. Yaptığı tek şey ne kadar uğraşırsam uğraşayım ona zarar veremeyeceğimi bana göstermek için kendini zorlayarak daha da sesli gülmekti. Öbür sersem kardeşimse bir maymun gibi bir yataktan diğerine zıplayıp güvercin taklidi yapıyordu.

Babam odaya geldi bakmak için. Neler olup bittiğini anlamadan ikisine birer şamar indirdi, en azından seslerini kesmiş oldular. Üstü örtülü bir sözleşme yapmışlar gibi büyüdüklerinden beri dayak konusunda oğlanlarla babam ilgileniyordu, çünkü annemin gücü o ikisine yetmiyordu. Adriana ile de annem meşgul oluyordu. Günde bir ya da iki posta dayak yiyordu mutlaka.

Ertesi gün anneme çarşafları katlamasında yardım ediyordum.

"Tahtakurularına dikkat et," dedi annem eliyle birini kovarken. "Neden bilmem, hep de gelir asılı çamaşırlara konarlar." Sonra konuyu büyük bir ustalıkla zoolojiden oğlanlara getirdi: "Sergio, kesinlikle huysuz ve aksi. Öbürü desen aklına estikçe kaçar fakat bir düzenbazlığını görmedik şimdiye kadar."

"Beni bu evde istemedikleri için benimle uğraşıyorlar. Neden beni geldiğim yere geri göndermiyorsunuz?"

"Sergio da zamanla alışacak. Sen de uykunda çok bağırma, sinirlerimizi zıplatıyorsun."

Elinde kat kat çamaşırlarla bir an duraksadı. Gözlerimin içine baktı, aklından bir şeyler geçiyordu. Bana hiç öyle bakmazdı.

"Düğünde karşılaştığımız o günü hatırlıyor musun? Altı ya da yedi yaşlarındaydın o zamanlar."

Bir kamçı darbesiyle hatıralarımın sayfalarını yeniden aralamak zorunda kaldım.

"Tek hatırladığım, o zamankinden çok farklı olduğun. Şimdi gündelik kıyafetlerinin içinde çok farklısın, halbuki o gün çok şıktın."

"O elbiseyle kaç özel güne katıldığımı tahmin edemezsin. Son zamanlarda kilo alınca dikişlerini attırırım diye giymeye korkuyorum," diyerek güldü. "Aylardan haziranı, bir pazar

günüydü. Gelinle damat fotoğraf çekimleri yüzünden epey vakit kaybetmişlerdi," diye anlatmaya başladı. "Karnım acıkmıştı, saat üç olmuştu ama biz hâlâ restoranda kendimize oturacak yer arıyorduk. Birdenbire döndüm ve karşımda seni gördüm. Öyle güzeldin, öyle çabuk büyümüştün ki seni az daha tanıyamayacaktım."

"Senin kızın olduğumu kim söyledi?"

"Bir kere, her şeyden önce hissettim. Kan çeker derler ya... Bir de yanında Adalgisa vardı, değil mi? Bir akrabasıyla çene çalıyordu ve benim farkıma hemen varamadı. Sana seslenince kafanı kaldırmış, karşında beni gözlerim yaşlı görünce ağzın açık kalakalmıştın."

Bugün olsa o günkü karşılaşmamıza dair her detayı sorardım. Ama o gün allak bullaktım. Kafam karışıktı. Elindeki katlı çamaşırları sandalyenin üzerine bırakıp iştahlı iştahlı anlatmaya devam etmişti.

"Adalgisa, beni görür görmez aramıza girmişti. Fakat sen arkadan onu kenara ittirmeye çalışıp meraklı gözlerle bana bakıyordun."

Kâkülüne erken düşen aklara bakıyordum. Alnındaki o bir tutam beyaz saç, ona has bir özellik gibiydi. Eve geri gönderildiğim sıralar gri saçlarıyla kamufle edebiliyordu, şimdilerdeyse toptan ağaran saçlarının arasında beyaz perçem kaybolup gitmişti.

Düğünde karşılaştığımız o gün hâlâ hiçbir şey bilmiyordum. İki babam da uzaktan kuzen olduklarından aynı soyadını taşıyorlardı. Sütten kesildiğim ay, daha ağzımdaki süt kurumadan iki aile benim geleceğimle ilgili kendi aralarında konuşarak anlaşmışlar. Bu belirsizliğin bedelini ne kadar ağır ödeyeceğimi hiç hesap etmeden.

"Henüz çok küçük olduğundan konuşmaya devam edememiştim. Ama teyzen olacak o kadına ağzının payını verdim."

"Neden?"

"Seni buraya sık sık getireceğine dair söz vermişti bana. Seni beraberce büyütecektik. Oysaki seni sadece birinci yaş gününde gördük. Senin için şehre inmiştik." Bir an sesi gitti,

konuşamadı. "Sonra da o evden taşındınız, kimse de yeni evin yerini bize haber etmedi."

Anlattıklarına dikkat kesilmiştim, yine de her dediğine inanmak istemiyordum. Zaten Adriana beni o eve ilk geldiğim gün uyarmıştı ona güvenmememem konusunda.

"Adalgisa, 'Görümcem hasta, bizde kalıyor, onu yalnız bırakamıyorum,' dediydi. Tam da kendisinden bahsederken, Lidia beni ziyarete gelmesin mi? Hem de nasıl güzel, nasıl sağlıklı."

"Lidia, kronik astımdı. Onu acile kaldırdığımız zamanlar oldu gerçekten de," diye cevap verdim kuru kuru.

Bana baktı ve başka tek kelime etmedi. Kimin tarafında olduğumu anlamıştı. Katladığı çamaşırları yerinden aldı ve odasına götürdü.

13

Cevapsız mektubumun ardından aralarında muhakkak yeni bir anlaşma yapmışlardı. Kasabadaki annem bir cumartesi sabahı bana bir miktar cep harçlığı vermişti. Şehirdeki annemin bir şekilde ulaştırdığı paranın üzerinden biraz tırtıklanmıştı. Ondan gelen emaneti elimde tutarken sağlık durumuyla alakalı içimi huzur kaplıyordu, para gönderebildiğine göre sağlık durumu iyiye gidiyordu. Hep beni düşündüğüne eminim. Parayla beraber avuçlarındaki sıcaklığın da bana geçtiğine, yüz liretlik demir paranın o sıcaklığı hapsettiğine inanırdım. Sanki paralara gerçekten o dokunmuş gibi.

Adriana ile işaretleşir ve birlikte Ernesto'nun dükkânına giderdik. Buzdolabını açar, yüzüme çarpan soğuk ve beyaz buharda meybuz arardım: çikolatalı bana, vişneli Adriana'ya. Dükkânın önündeki masalara geçer, kendini oynadıkları iskambil kâğıtlarına kaptırmış ihtiyarlar gibi meybuzlarımızın keyfini çıkarırdık. Paranın üstünü harcamaz, bir köşeye ayırırdım. Kimi zaman da Giuseppe'ye emzik alırdım çünkü emziklerini hep kaybederdi.

Birkaç hafta içinde paralar suyunu çekti. Elimde sadece otobüs bileti ve sandviç almaya yetecek kadar para kaldı. Adriana şehre yalnız gitme fikrini duyunca korktu, biz de Vincenzo'dan bizi götürmesini rica ettik. Meydanın öbür ucundaydı, akşam

yemeğine çıkmadan önce son sigarasını tüttürüyordu. Sigaranın dumanın üflerken gözlerini kapadı.

"Pekâlâ, gideriz. Ama evdekiler nereye gideceğimizi bilmesin." Sürpriz bir şekilde bizi götürmeye hemen razı oldu. "Benimle tarlaya geldiğinizi söyleriz. Nasılsa yokluğumuz kimsenin umurunda bile değil," diye ekledi, ikinci kattaki evimize kara kara bakarken.

Gün ağarırken şehre giden otobüste yerimizi aldık. Adriana o yaşına kadar şehre hiç gitmemişti. Vincenzo ise çingene arkadaşlarının seyyar lunaparkıyla şehrin sadece kenar mahallelerinde dolaşmıştı. İneceğimiz otobüs durağı tüm yazımı geçirdiğim plajın iki adım ötesindeydi. Annem ve ben güneş kremlerine bulanmış, şemsiyemizin altında denizden çıkanların halk plajına doğru gidişlerini seyrederdik. Yaz sonuna denk gelen o günlerde üzümler olgunlaşmış olurdu. Annemin ikindi kahvaltısı için getirdiği salkımlardan taneleri birer birer koparırdık.

Vardığımızda sahilde kimsecikler yoktu. Bir kız, kaldırımla pastanenin arasındaki taşlık yolu süpürüyordu. Plaj çalışanı bir genç, sarı ve yeşil renkte dilim dilim desenleri olan plaj şemsiyelerini açmakla meşguldü. Benim şemsiyem ilk sıradaydı, onu açmadı, sanki o şemsiyeye servis vermeyeceğini biliyordu.

"Vay, kimler gelmiş! Nerelere kayboldun bakalım?" Yanından geçerken beni fark etmişti. "Hepiniz birden buraları terk ettiniz sandık. Annen de hiç gelmedi. Tatile mi çıktınız yoksa? Şemsiyeni hemen açıyorum. İşte yedi numaralı şemsiyen hazır."

Şezlongun sırt kısmı kullanılmamaktan gıcırdıyordu. Güneşten atletinin rengi solmuş adam, arkamda birkaç metre mesafeden beni takip eden ikiliye çevirdi yüzünü. Plajın müdavimlerine hiç benzemiyordu tipleri.

"Onlar kuzenlerim, kasabadan geldiler," dedim usulca.

Kimse olanları henüz duymamıştı. Adriana ve abisi kıyıya oturdular, Vincenzo'nun tavrından utanıp sıkıldığı belli oluyordu. Dalgalar usulca, sessizce, hiç köpüklenmeden kıyıya vuruyordu. Güneş hâlâ yükselmemiş, martılar dalgakıranların üzerine tünemişlerdi.

"Ya deniz taşarsa? O zaman boğulup ölür müyüz hepimiz?" diye sordu Adriana. Parmakların arasından kumların süzülüşünü izliyordu. Giysilerimizi çıkardık. Bana küçük gelen mayolardan birini Adriana'ya verdim, Vincenzo ise külotla kaldı. Üzerimizden çıkanları şemsiyenin kancasına astık. Kayboldu sandığım saç bandım hâlâ orada asılıydı. Kemirdiğim tırnaklarımla asılı olduğu yerden güçlükle çıkardım ve çantama koydum. Yıllarca kullandım o saç bandını. Ben daha küçükken saçlarımı annem tarardı ve saçıma özenle takardı. Suratımı ellerinin arasına alarak saçlarımı geriye doğru atardı. Her sabah yatağımın ucuna otururdu, ben de onun önünde ayakta dururdum. Fırçanın saçlarımın arasından inerken çıkardığı ses, hele metal dişlerinin titreşimleri nasıl da hoşuma giderdi.

Kız kardeşim, deniz kendini içine çeker korkusuyla parmağının ucunu bile suya değdirmedi. Sahilde çömelmiş vaziyette, çenesi dizlerinde, gözlerini denizin mavisine dikmiş oturdu. Nefesim yettiğince suya daldım, denizde en ufak bir kıpırtıya mahal vermeden kendimi sudaki sessizliğin kollarına bıraktım. Omuzlarımdan yukarısı suyun üstünde, sahile doğru göz attım. Sabahçılar plajı ufak ufak doldurmaya başlamışlardı. Adriana dizlerini iyice karnına doğru çekmiş, gözleriyle beni izliyor, sudan çıkışımı bekliyordu. Vincenzo ise suya dalıp çıkarak etrafa sular sıçratıyordu. Yüzmeyi arkadaşlarıyla gittiği nehirde öğrenmişti. Geçtiği yerlerde beyaz köpükler bırakarak güçlü ve bir o kadar stilsiz kulaçlarını bana doğru atmaya başladı. Bana yakınlaştığı sırada birden gözden kayboldu. Bacaklarımı boynunun etrafına dolayarak beni havaya kaldırdı. Kendimi ansızın omuzlarının üzerinde yükselmiş buldum. Suyun üzerinde durmayı başarabiliyor, etrafa tükürükler saçıyordu. Hiç üşümemiştik!

"İyi ki getirdin bizi buraya, uzun zamandır hiç bu kadar eğlenmemiştim," dedi.

Suyun içinde balık gibi süzülüyor, sıçrayıp taklalar atıyordu. Beni defalarca belimden kavrayıp oyuncak gibi denize fırlattı. Güldükçe deniz tuzunun ağarttığı dişetleri görünüyordu.

Yanlışlıkla ayağımı külotuna çarptım, cinsel organı sertleşmiş ve şişkindi. Elleriyle kulaklarımı kapadı ve beni dudaklarımdan öptü. Dilini ağzımın içine soktu ve yoğun bir tutkuyla döndürdü. Kim olduğumuzu unutmuştu.

Yüzerek oradan uzaklaştım, hiç acele etmeden, tiksinmeden. Kalbimin yerinden fırlamak üzere olduğunu kıyıya çıkınca fark ettim. Adriana hâlâ bıraktığım gibi oturuyordu. Dünya bana tamamen farklı görünüyordu ama belki de onu orada bırakalı çok zaman geçmemişti. Onun yanına, kumun üzerine sere serpe uzandım ve düzensiz atan göğsümün dinginleşmesini bekledim.

"Benim karnım acıktı," dedi canı sıkıntısıyla.

Çantamda sandviçler vardı ama sırf mutlu olsun diye kalan son paramla dilim pizza ve Coca-Cola almak için onu kafeteryaya götürdüm. Şezlongumuza geri döndüğümüzde Vincenzo da denizden yeni çıkıyordu. Âdeta bir günlüğüne denize inmiş vahşi bir ilahtı. Onun o bitkin adımlarını hatırlıyorum, arkasındaki mavi çarşaf döllenmişti. Kıllarını ortaya çıkaran, tamamen vücuduna yapışmış külotu bazılarının dikkatinden kaçmamıştı. Ama yazın o son sakin günlerinde ağustosun ter kokulu kalabalığı artık yoktu. Büyüdüğüm plajda artık bir kaçaktım, plaja gelen rutin kalabalık tarafından tanınmak istemiyordum. Ben de Vincenzo da kalan süre zarfında hiçbir şeyden sakınmadık. Evden getirdiğim sandviçleri herkesin göreceği şekilde çantamdan çıkardım. Adriana'yı salıncaklara götürdüm ve bir bahaneyle oradan ayrıldım.

Evimizin sokağı tam yolun karşısındaydı. Çitlerle çevrili bahçenin çevresinde bir tur atınca terk edilmişliğin izleri kendini hemen belli ediyordu. Sandalyelerden biri rüzgârdan devrilmişti, akşam yemekleri için kurduğumuz masanın üzerine sonbaharın ilk yaprakları düşmüştü. Annemin en sevdiği çiçek olan gülün dikenlerine bir paçavra takılmıştı. Mayıs ayında, evden çıkmadan yakasına bir gonca koparır, iliştirirdi. Otlar uzamış, çiçekler susuzluktan solmuştu. Ayaklarım kurşun gibi ağır, bahçe kapısına yöneldim. Posta kutusu tıka basa dolu değildi, demek ki birileri arada bir gelen postayı

alıyordu. Benim mektubumu da almışlardı yani. Bahçedeki taşlık, lodosun taşıdığı kumlarla istila edilmişti, panjurların hepsi kapalıydı, tıpkı ailecek tatile çıktığımız zamanlarda olduğu gibi. Sundurmanın saçaklarının altında bir lastiği inmiş bisikletim duruyordu. Kapı zilini evin boş odalarına çaldım, boşu boşuna bir bekleyişten sonra tekrar ve tekrar uzun uzun bastım zile. Alnımı zile dayadım ve zil düğmesinin sıcaklığına dayanamaz hale gelene kadar öylece kaldım. Koşarak karşıdan karşıya geçtim, arabalardan birinin altında kalmayı bile göze alarak gerisingeri döndüm. Soyunma kabinlerinin gölgesine oturdum.

Tıpkı rüyalarıma girdiği gibi, tıpkı bahçedeki laleler gibi ölmüş olmalıydı. Yoksa evini terk etmezdi o. Ama benim için ranza yatak ve bir sürü eşya göndermişti. Hem kasabadaki annem bana telefonda konuştuklarını söylemişti. Öyleyse neden benimle de konuşmadı? Nerelerdeydi? Belki de uzaklardaki bir hastaneden arayarak hasta sesiyle beni üzmek istemiyordu. Belki de babamın başka bir şehre tayini çıkmıştı. Böyle bir ihtimal olduğundan bahsederdi. Hayır, nereye gitseler beni de götürürlerdi. Lidia'nın olanlardan haberi var mıydı? Bildiği halde beni aramıyor muydu? Zaten öncesinde de birbirlerini pek aramazlardı. Kuzeye taşınmadan kısa bir süre önce yediği haltlar yüzünden annem onu affetmemişti.

Lidia, karşı binanın çatı katında yaşayan dansçı bir kızla tanışmıştı. Bazen bahçe demirlerinin arasından gizlice fısıldaşırlardı. Lili Rose, sahildeki gece kulüplerinden birinde çalışıyordu ve bu yüzden öğlene kadar uyuyordu. Arada sırada zarif giyimli adamlar zilini çalardı. O buluşmalara katılır korkusuyla Lidia'nın Lili ile selamlaşması dahi yasaklanmıştı.

Boğucu sıcakların olduğu bir pazar günü annemler bir cenazeye katılmak için çıktılar, biz de evde yalnız kaldık. Lili Rose, bizde de sular kesik mi diye sormaya gelmişti. Geceden kalma göz makyajı akmış, boyalı saçları tiftik tiftik olmuş, üzerinde süper mini bir elbise... Lidia, Lili'yi soğuk bir şeyler ikram etmek ve duş alabilmesi için içeriye davet etti. Lili Rose,

banyodan yalınayak ve üzerinden sular damlaya damlaya çıktı. Annemin bornozunu giymişti ve önü yarı açıktı.

Salonda dans etmeye başladılar, başlangıçta edeplice dans ediyorlardı, sonraları birbirlerini sımsıkı kavrayarak ve plaktan gelen ritimlere ayak uydurarak ağır ve seksi figürler yapmaya başladılar. Lili, kalçaları önde nasıl dans edileceğini ve bir erkeğin nasıl baştan çıkarılacağını öğretiyordu. Sırf eğlencesine bornozunun yırtmacından uzattığı bacağıyla Lidia'nın bacaklarını okşuyordu. Dakikalar geçtikçe endişelenmeye ve onlara bakmaktan çok, kapıyı gözetlemeye başladım. Sehpayı yerinden çekmişler hızlı ve tekrarlı ritimlerle *shake** dansı yapmaya başladılar. Lidia, terli bluzunu çıkardı, şort ve sutyeniyle kaldı. Dakikalarca aralıksız dans ettikten sonran nefes nefese ve üst üste kanepeye yığıldılar. Lili Rose'nin belini saran bornozun kuşağı tamamen açılmıştı ve vücudu tamamen ortadaydı.

Annem cenaze dönüşü eve girdiğinde onları bu vaziyette buldu.

Soyunma kabinlerinin arkasında kaldım. Adriana gözyaşları içinde gezinirken tesadüfen benimle karşılaştı. Muhtemelen salıncaktan düşmüştü, çünkü dudaklarına ve burnuna yapışan kumları hâlâ temizlememişti. O yabancı ortamda öylesine savunmazdı ki abisini ya da beni plajın ilk sırasında bulunan şezlongumuzda bekleyebileceğini akıl edememişti.

"Durup dururken düşmedim herhalde, şuradaki bebeler itti beni," diye sızlandı yerimize dönünce. "Dediler ki ben o plaja hiç gitmediğim için salıncağa da binemezmişim." Eliyle parkta oynayan çocukları gösterdi.

Vincenzo hınçla dolu bir boğa gibi o yöne doğru atıldı. Vardığında ağız dalaşı yaptılar mı yoksa direkt dövüşemeye mi başladılar, bilmiyorum. Adriana ve ben yanlarına vardığımızda çoktan yerde yuvarlanmaya başlamışlardı. Bire karşı diğer

* 1960'ların sonunda popüler olmuş, bacak ve başın sallanmasıyla gerçekleştirilen bir tür dans. (*ç.n.*)

çocuklar kumdan kaleler gibi birbirlerine kenetlenmişlerdi. Derhal plajın sahibini çağırdık. Adam hepsini birden payladı, sonra da birbirlerinden ayırdı. Ama sonra beni kenara çekip çingene kılıklı, külotlu tipleri getirmememi söyledi. Onlar kimdi ki? Elbette ki benim gibi babası jandarmada olan birinin ailesinden olamazlardı.

Vincenzo, denize girmekten hiç zevk almaksızın denizin sığ sularında yıkandı. Öğleden sonraydı, diğer şezlongdakiler bize bakıyorlardı. Bir adam geçti kıyıdan ıslık çalarak. "Taze hindistancevizi," diye bağırıyordu.

"Günlük yumurta mı satıyor?" diye hayretle sordu Adriana.

"Hayır, egzotik meyve," diye yanıtladım. Cebimdeki bozukluklar yetişmiyordu.

Adriana'nın meraklı hali adamın hoşuna gitti. O sırada kovanın yanına kadar giden Adriana'ya ufaklarından bir tane seçerek ikram etti. Tadına ilk kez bakacaktı.

Üzerlerimizi giyindik ve otobüs durağına doğru yollandık. O anda sırtımdan bir yük kalktığını hissetmiştim. Otobüsün penceresinden Patrizia'nın yaşadığı beş katlı binaya el salladım ve bir gün onu görmek için tekrar geleceğime kendi kendime söz verdim.

"Ben sonraki otobüsle geleceğim, görmem gereken arkadaşlar var," dedi Vincenzo bir sonraki durakta inmek için ayağa kalkarken. Tozlu camdan bakınca kaldırımın üzerinde çökmüş olduğunu gördüm. Vincenzo'nun benim için ne anlam ifade ettiğini artık bilemez olmuştum. Bana bakarak işaretparmağını dudaklarına götürdü, şoför hareket etmişti bile. Bana öpücük mü göndermişti yoksa susmamı mı söylemişti, anlayamamıştım.

Adriana kasabaya varana kadar uyudu, gece boyunca da güneş yanıkları yüzünden inledi. Kimse yanıkları anlamadı, sadece annem tarladan meyve getirip getirmediğimizi sordu. Vincenzo eve iki gün sonra geldi. Babam onu hiç cezalandırmadı. Ya yokluğunu bile fark etmemişti ya da oğlunu adam etmeye çalışmaktan artık vazgeçmişti.

14

"Aşağı in, bodrumun arkasına gel, sana göstermem gereken bir şey var," diye seslendi bana Vincenzo pencerenin altından.

Biraz sonra Adriana'yla birlikte inince Vincenzo bana gözlerini devirerek baktı. Kız kardeşini sigara almaya gönderirken, "Paranın üstü senin olsun," dedi. Cebinde daha bir sürü para olmalıydı, bozukluk ararken yere bir banknot düştü. Bana bir bakışıyla Adriana'nın peşinden gitmememi söyledi.

"Daha çok küçük, sır saklayamaz," dedi Adriana köşeyi dönerken. "Şimdi beni burada bekle."

Gitmesiyle gelmesi bir oldu. Her zamanki kuşkulu bakışlarıyla sağını solunu kolaçan ederek geldi. Koltuk altına sıkıştırdığı lacivert kadife keseyi aldı, açmak ve hazinesini bana göstermek için yere diz çöktü. Her parçayı bir kuyumcunun tezgâhına dizdiği gibi özenle yan yana çimento zeminin üzerine dizdi. Başkalarına ait olduğu belliydi, kullanılmaktan matlaşmışlardı. Elinden geldiği kadar nazikçe birbirine dolanan iki kolyenin düğümünü çözdü ve yan yana yerleştirdi. En sonunda tepkimi görmek için bana bakmadan önce bilekliklerden, yüzüklerden ve kimi klipsli kimi klipssiz kolyelerden oluşan mini sergisini hayran hayran izledi. Beni sessiz ve endişeli görünce şaşırdı.

"Neyin var? Beğenmedin mi?" diye sordu, hayal kırıklığına uğramıştı. Birden ayaklandı.

"Nereden buldun bunları?"

"Bulmadım, parayı bastırdım aldım." Çocuk gibi alınarak savunmaya geçti.

"Bunlar bir çuval para eder. İki günde o kadar çok para kazanman imkânsız."

"Arkadaşlar, eve dönmeden önce bana minnettarlıklarını bu şekilde sundular, ben de kabul ettim."

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun bunlarla?" diye ısrarla sordum.

"Satacağım." Yine dizlerinin üzerine çöküp mücevherleri toplamaya başladı.

"Çıldırdın mı? Çalıntı malla yakalanırsan kendini ıslahevinde bulursun."

"Ohoo! Sen de amma abarttın. Sana kim dedi çalıntı olduğunu?" Titreyen avuçlarına aldığı iki bilekliği göstermek için bana döndü yüzünü. Heyecandan yeni bitmiş bıyıkları bile terliyordu.

"Tabii tabii. Benim babam jandarma, hep anlatırdı çingenelerin hırsızlık yaptığını." Ağzımdan kaçırıverdim, hâlâ beni evlat edinenlerden gerçek annem babammış gibi bahsetmeye devam ediyordum.

"Ne mutlu sana! Sen hâlâ jandarma babanı düşün. O adam, amcan, seni düşünmekten bir hal oldu gerçekten! Kasabada iyi misin kötü müsün diye görmeye gelmiyor bile."

Gözpınarlarıma aniden dolan yaşları uzun süre tutamadım. Vincenzo tıpkı Sergio gibi konuşmuştu, ancak hemen yerinden kalktı ve yanıma geldi. Derisi kavlamış parmaklarıyla yüzümü sildi, başıyla ve sessini yumuşatarak, "Hayır," dedi. "Hayır, ağlama." Ağlamama dayanamazdı. Beklememi söyledi, biri hariç bütün parçaları kadife keseye doldurdu.

"Seni aşağıya bunun için çağırmıştım, sana bunu vermek için. Sense beni zıvanadan çıkardın." Ortasında kalp şeklinde değerli bir taş asılı zincirle bana yaklaştı. Gayriihtiyari bir adım

geriye ve kenara çekildim. Altın zincirle kalakaldı ortada, kolye elinde sallanıyordu. Kaşları çatıldı, alnında gergin çizgiler oluştu, ağzını büzdü. Yara izinin altındaki şakakları sinirden titriyordu. Öfkesi yeniden alevlenmekle birlikte gözlerinde o acı dolu ve savunmasız şaşkınlık da vardı. İleriye bir adım attım, çenemle hediyesini kabul edeceğimi işaret ettim. Ne tuhaf ki becerikli ellerini ensemde kavuşturarak kolyeyi klipsine hiç bakmadan takıverdi. Göğsümde takılı metal ilkin soğukken, kalp atışlarımın hızlanmasıyla damarlarımda dolanan kanım sayesinde ısınıverdi.

"Sana çok yakıştı," dedi yutkunarak.

Parmaklarını yavaşça hareket ettirerek kolyenin sallanan iki kenarını yanlara doğru açtı ve sonra göğüslerime doğru inmek istedi.

"İşte getirdim sigaranı," diyerek Adriana girdi o an içeri.

Yürürken birden durdu. Ne kadarını gördü, bilmiyorum.

"Sigaran," diye tekrarladı usulca paketi ona uzatırken.

Para üstüyle aldığı vişneli meybuz parçalarını dişlerinin arasında tutuyordu hâlâ. Arkamı dönüp kolyemi çıkardım ve cebime gizledim. Çalıntı olma ihtimali olan o kolyeyi asla takmasam da hâlâ saklıyorum. Yirmi yıl nasıl muhafaza edebildim, bilmiyorum, nereye gitsem yanımda taşıdım. Kolyeyi seviyorum, birkaç sefer şans getirsin diye taktım: hazırlık sınavında, önemli toplantılara katılırken. Bir zamanlar kimbilir kime ait olan o kolyeyi eğer evlenmek istediği doğruysa Adriana'nın düğününde yeniden takacağım.

O günlerde Vincenzo'yla yalnız kalmaktan hep kaçınıyordum. Ancak onu her gördüğümde içimde hissettiğim kasılmayla bağırsaklarım düğümleniyor, karnımın içinde bir çeşit boşluk oluşuyordu. Akşama doğru bodrum tarafındaki pencerenin altından ıslık sesleri duyuluyordu. Ona cevap vermemek için kendimi zor tutuyordum. Kısa bir süre yok yere bekledikten sonra, sessiz ama öfkeli, kapıları çarpa çarpa girerdi içeri. Duvarda asılı tavaları yere düşürecek, Giuseppe'yi nedensiz yere ağlatacak, Adriana'nın baş ağrılarıyla kıvranmasına neden

olacak bir gerginlik hâkim olurdu evde. Ben ise uzaktan bu duruma kayıtsız kalmaya çabalardım.

Cumartesiden kalan bozukluklar otobüs biletine yetiyordu. Annemlere doğruyu söyledim, eski bir arkadaşın doğum günü partisine gitmek istiyordum. Gece de orada kalmak için izin istedim. Sorumluluğu diğerine yüklüyormuş gibi kaçamak bakışlar attılar.

"Ben seni götüremem, arabam yok." Babam gitmeme izin vermiş demekti. Sesini duymak bana bir garip gelmişti çünkü normalde çok konuşan bir insan değildi.

Sabah erkenden çıktım, pencereden arka bahçedeki bayırda Patrizia için toplayabileceğim renkli çiçekler görmüştüm. Ona başka bir hediye götüremezdim. Karahindiba dışında yine sarı renkli ve kokulu başka kır çiçekleri topladım. Çiçek demetini bir iple bağladım ve hazırlanmak için yukarıya çıktım. Adriana'nın gideceğimden haberi yoktu. Onsuz nereye gideceğimi anladığında koşarak odaya gitti ve ona yaptığım resmi aldı ve gözümün önünde parça pinçik etti. Annem, kucağında ufaklıkla meydandaki otobüs durağına kadar bırakmak istiyordu. Bunu ondan hiç beklemiyordum. Onlara pencereden el salladım, küçük erkek kardeşim kendine has el hareketleriyle bana karşılık verdi ancak pek de el sallamışa benzemiyordu.

Çiçekler ben gidene kadar yolda soldular, kokusundan olsa gerek yan koltuklardaki yolcular çiçeklerime bakıyorlardı. Sahilin kuzeyindeki yüksek binanın beşinci katında, birileri kapıyı açsın diye beklerken o çiçekleri arkadaşıma verip vermemekte kararsızdım.

Beni görür görmez üzerime atladı ve sevinç çığlıkları atmaya başladı. Köpekler havlamaya başladı, kedi de merakından bakmaya geldi. Hediyemin küçüklüğünden dolayı özür dilercesine bakışlarımı indirdim, oysa o benim oradaki varlığımın aldığı en güzel hediye olduğuna yemin etti.

Bütün sabah ikimiz yalnızdık ve konuştuk durduk. Ben ondan daha az konuştum. Yeni hayatımı ona aksettirmek

istemiyordum, bu yüzden onun hayatıyla ilgili sorular sordum. Evlerindeki koku, hâlâ bildiğim o kokuydu: mutfakta tarçın kokusu, Patrizia'nın ekşimsi ter kokulu odası, banyoda annesinin her sabah işe gitmeden önce sıktığı No.5 parfümün kokusu. Doğum günü partisine bir gün gecikmeli gitmiştim ancak buzdolabında önceki günden kalan birbirinden leziz tuzlular ve tatlılar vardı. Saatlerce yatakta uzanıp hepsini mideye indirdik. Patrizia dereceye girdiği yüzme yarışlarını anlattı, ben katılsaymışım kesin üçüncü ya da dördüncü olurmuşum. Aylardır Patrizia'nın peşinden koşan uzun burunlu çocuğa güldük.

"O fil hortumu gibi burnuyla beni nasıl öpecek ki?" diye soruyordu Patrizia, çocuğun çıkma teklifini kabul edip etmeme konusunda tereddütleri vardı.

"Sen yokken..." diye başlıyordu her olayı anlatmaya, sanki yokluğum bir romanın biten bölümüydü.

15

Kedi miyavlayarak sahibine sırnaşıyordu, karşılığında özensizce okşandı ve bir lokma bile koparamadı. Günün nasıl geçtiğini anlamamıştık, Patrizia hâlâ pijamalıydı. Kapının gürültüsü ve sonrasında anahtarlıkların holdeki konsolun üzerine bırakılırken çıkardığı tangırtı, kurduğumuz dünyadan uyanmamıza neden oldu. Vanda duygulanmıştı. Uzun süre sımsıkı sarıldığından Fransız parfümü üzerime sinmişti. Gözlerimi yumdum ve o süre boyunca kendimi beyaz keten gömleğinin kollarına bıraktım. Kin beslemediğimi anlamıştı. Beni evinde saklamayı reddettiğini düşünmeden onu affetmiştim.

"Tam bir genç kız olmuşsun!" dedi, beni baştan aşağı süzmek için bir adım geri atarken.

Beni hem uzamış buldu hem biraz zayıflamış. Tam da o gün mandıradan en sevdiklerimden olan *melanzane alla parmigiana** almıştı. Ben lokmalarımı yutarken gülümseyerek beni izliyordu. Diyetini sürekli ertelediği bahanesiyle kendi payını yemeyerek bana uzattı. O sırada Patrizia'nın babası telefon etti. Akşama kadar evde yoktu. Onun payını da ben yedim ve tabağı ekmekle iyice sıyırdım. Arkadaşım hareketime çok şaşırmıştı, eskiden hiç böyle yapmazdım.

---

* Domates soslu, fırınlanmış patlıcan yemeği. (*ç.n.*)

"Kasabada herkes tabağını sıyırıyor," diye yanıtladım çekinerek.

Vanda, gerçek ailemi merak ediyordu ve ben de art niyetli biri olmadığını bildiğimden gerçekleri ondan saklamıyordum. Gardımı indirmişken birden yine o utanma hissine kapılıyordum. O utançla gerçek ailemin aslında kim olduğunu daha iyi anladım.

Kardeşlerimin isimlerini saydım, Adriana ve Giuseppe'den bahsettim. O ikisini hüzünle karışık bir şefkat duygusuyla tasvir ettiğimi bilmiyordum, özellikle Adriana'yı. Ondan bahsederken "kız kardeşim" diyordum. Vincenzo'nun sözünü bile etmedim.

"Ya annenle baban?" Asıl konuya gelmişti.

"Babam beni kasabaya götürdüğünden beri onlardan bir daha haber almadım."

"Hayır, şimdi yanında kaldığın annenle baban demek istemiştim."

"Babam tuğla ocağında çalışıyor, ama hep değil, yani sanırım." Duraksadım, konuşamadım. Özür dileyip hemen banyoya gittim. Sadece oraya kendimi kapatmak ve parfümleri koklayarak bir süre beklemek için. Suyu akıttım ve neden sonra yanlarına döndüm. Tam da düşündüğüm gibi Vanda başka bir şeyle meşgul olmaya başlamıştı.

Patrizia, o gece balıkçı teknelerin geçit törenini izlemek için annesinden bizi limana götürmesini rica etti. Yerel donanmanın organize ettiği şenlikler vardı. En yakın kilisede düzenlenen ayinden sonra bir aziz heykeli ve rahibi taşıyan çiçeklerle bezenmiş sancak gemisi, arkasında balıkçı tekneleri yola çıktı. Daha küçük tekneler ise rüzgârda uçuşan rengârenk bayraklarla korteje eşlik ediyorlardı. Ben ve Patrizia, beraber kalabalığın ortasında koşuşturduk rıhtım boyunca, sonra da sahile yönelerek kuzeye doğru devam eden kalabalığı terk ettik. Denizde hayatını kaybedenlerin anısına defneyapraklarından bir çelengi denize salmışlardı. Balıkçıların eşleri balık kızartması satıyorlardı. Patrizia, birer külah kızartma ve papalina aldı. Papalinalardan ağzımızın suyu akıyordu. Onca atıştırmalığın üstüne Vanda'yı gücendirmemek için akşam yemeğimizi de yedik.

Akşam yemeği için kocasının getirdiği istiridyelerden graten hazırlamıştı.

"Geçen hafta babanı gördüm," dedi Nicola. "Şehir dışında bir kontrol noktasındaydı."

"Onunla konuştun mu?" diye sordum heyecanla.

"Hayır, bir kamyonu kenara çektiriyordu. Sakal bırakmış."

"Sen şimdi bunları düşünme," dedi Patrizia, babasına sert bir bakış fırlatarak. "Hazırlanalım da yeniden şenlik alanına gidelim. İstersen benimkilerden giyebilirsin."

O sene de kapanıştaki havai fişek gösterisini kaçırmayacaktık.

"Arabayla gitmeye değmez," dedi Nicola. Bisikletine bindiğim gibi fırladık. Patrizia ve annesi peşimizden geliyorlardı. Pedalları çok güç sarf etmeden çeviriyor, bir yandan da limana yaklaştıkça çoğalan yayalara kenara çekilsinler diye bisikletin zilini çalıyordu. Sessiz sakin, kimseye çarpmadan, ışıkların ve ilk sıradaki teknelerden süzülen karamelli tatlıların, pamuk şekerlerinin, ballı çıtır bademlerin kokuları arasında ilerliyorduk. Arada kanalizasyon kokusu da karışıyordu. Sahildeki geniş kaldırımlarda ilerlemek artık imkânsızdı. Biz de bisikletleri oradaki bir tesisin parmaklıklarına zincirledik. Patrizia ve ben, anne babasından ayrılıp biraz da yalnız takılmak istiyorduk. Havai fişek gösterisi bitince buluşacağımıza dair sözleştik. Sahilde en önde oturarak beklemeye başladık. Bizden sonra gelenler arkamıza konuşlanıp beklemeye koyuldular. İki tarafımız da gençlerle dolmuştu. İçlerinden gözlüklü ve kıvırcık saçlı biri yandan bana bakmak için arada bir öne doğru eğilip duruyordu.

"Senden hoşlandı galiba," dedi Patrizia, o çocuğu işaret edip bana göz kırparak.

Onu omuzlarından sardım, sıkıca sarıldım. Onu ve beni dışlayan eski yaşantımı ne kadar özlediğimi ona bir türlü söyleyemiyordum. Gözyaşlarımı gizlemeye çalıştığımı fark etmiş olacak ki:

"Neyin var?" diye sordu. Cevap veremedim.

Birtakım hazırlıklar gösterilerin az sonra başlayacağını haber etti. Bekleyenleri birden heyecan dalgası sardı. Gözümüz

karanlık sularda, beklemeye ayakta devam ettik. Önce sessiz ve aralıklı deneme atışı yaptılar; sonra atışlar artarak devam etti. Fonda yerlerine mıhlanmış yıldızların önünde, bir anlık ihtişamın ardından fişekler patlar patlamaz sönüyorlardı. Balıklar sessiz bir korku denizinde yüzüyorlardı, insanların eğlencesinden fersahlarca uzakta.

Aniden kudretli ve kararlı bir el elimi sımsıkı kavradı. Gülümseyerek birkaç dakika önce gözden kaybolan Patrizia'ya doğru döndüm ama elimi tutan o değil, kıvırcık saçlı o çocuktu. Gözlüğünün camlarına havai fişeklerin renkli ışıkları yansıyordu. Üzerinden yıllar geçse de karın boşluğumda hissettiğim o kasılmayı hâlâ az da olsa anımsıyorum. Etrafta o kadar kız varken beni seçmişti.

"Adın ne?" diye sordu tatlı bir sesle kulağıma eğilip, nefesi de tatlı tatlı kokuyordu. Nazik tavırları dakikalar ilerledikçe renk değiştiriyordu, tıpkı gökyüzündeki mucizeler gibi.

Adımı söylediğimde patlayan havai fişeklerin gürültüsünden beni duyabildi mi kimbilir. Ben de onun dudaklarını okumaya çalıştım ama beceremedim. Adı Mario ya da Massimo'ydu galiba. Elimi yalnızca birkaç anlığına sıkıca tutmuş olsa da sıcak bir heyecan kollarımdan tırmanarak kalbime kadar ilerledi. Biri onu çekiştirince bana vereceği öpücük havada asılı kaldı ve insan yığınının içinde birbirimizi kaybettik. Benim Patrizia'yı aramam gerekiyordu ve o da yanımda kalmayı beceremişti. Vincenzo'yla akran olmasına rağmen birbirlerinden ne kadar da farklıydılar.

Aileme iade edildiğimden beri böyle uzun ve deliksiz bir uyku çekmemiştim. Gelen yeni günün sıkıntısı, şafağın ilk ışıklarıyla kol kola perdeden geçip misafir odasının yatağına düşüyordu. Uyandığımda akşamdan kalma gibiydim. Öğleden sonra kasabaya dönmem gerekiyordu. Kahvaltı masasında Vanda'yla birlikteydim. O saatte ondan başka herkes uyuyordu.

"Bugünlerde sen de mi annemi hiç görmedin?"

"Sen gittiğinden beri hiç görmedim." Süt ve kakao servis etti.

"Peki, bizim sokaktan geçtin mi?"

"Evet, ancak panjurlar hep kapalıydı." Ekmek, reçel ve çiçek şeklindeki bisküvilerden uzattı.

"Belki şehir dışında bir hastaneye yatırmışlardır ve babam da ona refakat ediyordur."

"Hasta olduğunu nereden çıkardın?"

"Kasabadaki ailem iade edilmemi istememiş ve annemin de beni onlara geri göndermek için hiçbir geçerli sebebi yoktu. Sanırım beni korkutmamak için gerçeği benden gizlemek istediler. Son haftalarda ne mutfağa girecek ne temizlik yapacak gücü vardı. Yataktan hiç çıkmadan benim için gözyaşı döküyordu." Gözlerimi ovuşturmak için konuşmama ara verdim. "Fakat adım gibi eminim ki iyileşir iyileşmez beni almaya gelecekler ve evimiz yine eskisi gibi hayat bulacak," diyerek sözlerimi bitirdim.

Vanda, kahvesini yudumlarken düşünceliydi. Bir kahve damlası burnunda asılı kaldı.

"Zamanla her şey açıklığa kavuşacaktır," dedi. "Sen şimdi metin olmaya çalış, en azından başlayacak yeni okul dönemi için. Hem aldığın notlarla o ya da bu şekilde seni şehirdeki bir liseye göndermek zorunda kalacaklar."

Başımla onayladım ve soğuyan sütümden bir yudum içtim.

"Haydi, sen yemene bak. Göreceksin, seni bizde kalman için yine şehre gönderecekler."

Patrizia'ya benimle eve gelip gelmek istemeyeceğini sordum. Nasılsa uzak sayılmazdı. Sanki gizli bir görev peşindeymişiz gibi heyecan yaptı.

"Tornavida alalım mı yanımıza?" diye sordu, sesini alçaltarak gizli ajan gibi. Bahçe kapısının kilidini açmak için lazım olabilirdi.

Vardığımızda bahçe kapısı açıktı, arka taraftan gelen seslerden bahçede biri olduğu anlaşılıyordu. Arka tarafı kollayarak içeriye girdik, Patrizia filmlerdeki ajanlar gibi ağır adımlarla yürüyordu. Bahçenin ortasındaki taşlık yolu geçtik. Kumlar süpürülmüş, bahçeye çekidüzen verilmişti, yeni biçilen otların kokusu duyuluyordu. Bahçe makası diğer alet edevattan daha uzak bir köşeye dayalı bırakılmıştı. Fakat ev hâlâ kapalıydı,

panjurlar sonuna kadar inikti. Sundurmanın altındaki bisikletim yerinden oynatılmıştı ve lastikleri şişirilmişti. Pompa hâlâ yerde, bisikletin yanında duruyordu. Arka bahçeden gelen tekrarlayan sesler durdu, sonra yeniden başladı. Nefesimi tuttum, ağzım kurudu, babamla karşılaşmak üzereydim. Babamı çekiç vuruşundan tanırdım. Evde ufak tefek tamir işleri için kullanırdı.

Duvarın köşesinde çarpıştıktan sonra çığlığı basmamla kendimi bahçıvan Romeo'nun kollarında buldum. Patrizia ise dengesini kaybedip çimenlerin üzerine düştü.

"Küçükhanım, siz de nereden çıktınız? Evde kimse yok sanıyordum. Annene seslenir misin? Benim işim bitti."

"Annemler bugünlerde evde değil," diye uydurdum. "Sana anahtarları kim verdi?"

"Baban kafeye bıraktı. Telefonla arayıp sonbahar gelmeden bahçeyi adam etmemi istedi."

"Evin anahtarları da var mı sende?"

"Hayır, yok." Şüphelenmişti. Evi göstererek, "Sen burada yalnız mı kalıyorsun?" diye sordu.

"Hayır, arkadaşımda kalıyorum. Kitaplarımızı almaya gelmiştik. Sen anahtarları bana bırak istersen, annemler nasılsa yarın dönecekler." Çok doğal ve spontane bir tavırla yalan söylemiştim ama inanmadı.

"Anahtarları komiserimle telefonda mutabık kaldığımız gibi kafeye bıraksam daha iyi olur."

Böylece en azından istediğim zaman bahçeye girebilme olasılığım da ortadan kalkmış oldu. Babamın rütbesini yanlış söylemişti ama düzeltme gereği duymadım.

Öğle yemeğinde çatalımı midyeli spagettiye dolayıp ağzıma bir lokma dahi koyamadım. Halbuki bu yemeği ne çok sevdiğimi Nicola bilirdi. Yemem için ısrar ediyordu. Ama resmen boğazım düğümlenmişti. Televizyonda birileri yeni çıkacak terör yasasından konuşuyordu, sonra konu kısa süre önce açılışı yapılan İtalya'nın ilk eğlence parkına geçti.

"Oraya muhakkak gitmeliyiz," dedi Patrizia. "Günübirlik otobüs turları düzenliyorlar. Bir dahaki ziyaretlerinden birinde beraber gideriz."

Gidişimiz epeyce bir zaman sonra olmuştu. Üniversitedeydim, final sınavlarım bitince Roma'dan oraya geçmiştim. Dönüşü de birlikte yapmıştık. Garda Gölü, genç kızların rüyalarını süsleyen bir belde değildi, ancak Patrizia o sıralar aşk acısı çekiyordu. Yaralarını sarması için göl gibi dingin bir ortama ihtiyacı vardı.

"Üzerimizdeki ölü toprağını silkeleyip atalım artık, bugün Gardaland'a gidiyoruz!" Bir sabah kaldığımız küçük otelin sardunyalı terasında karar vermişti. Oyun parkının giriş kuyruğunda bekleyen çocukların arasına karışmıştık. En basit aletlerde bile, hele hızlı tren zirvede birkaç saniyeliğine bekleme yapıp sonra da boşlukta süzülürken korkudan avazı çıktığı kadar bağırıyordum. Ama hiçbir şey Adriana ve Vincenzo'yla o gece çingenelerin seyyar lunaparkındaki gıcırdayan dönen salıncaklardaki heyecanımın yerini tutamadı.

Sahil yolundaki durakların birinden otobüse bindim. Beni eve kadar bırakmak için üçü de çok ısrar ettiler, hatta Vanda köpeğe tasmasını bile takmıştı. Bir demet kır çiçeği ile geldiğim evden bir dolu defter, iç çamaşırları, kazaklar, pantolonlar ve hepsini içine koyabilmek için okulda bile kullanılabilecek bir çanta ile dönüyordum. Vedalaşırken ağlamaklı oldum, bir türlü bastıramadım. O an kaldırımın karşısındaki otuz metrelik kumun ardındaki mavilikte boğulmayı yeğlerdim.

İşte yine kafam cama dayalı halde pencere kenarındaki yerimdeydim. Nicola bana paketlerce bisküvi ve her zamanki mandıradan büyükçe bir porsiyon *melanzane alla parmigiana* armağan etmişti. Hepsi kız kardeşimin olsun istedim, böylece bana olan siniri biraz olsun hafiflerdi. O akşam kız kardeşim ve ben getirdiklerimi belki de bodrumda gizlice yiyebilirdik. Defterleri ona bırakıp çantayı kullanması için ödünç verirdim. Onu kıskançlıktan gözü dönmüş halde bulmaktan korkuyordum.

Otobüsün gittiği yolun sonunda beni bekleyen Adriana, hayatımda sahip olduğum yegâne varlıktı. Bu arada kimselerden çekinmeden yol boyunca ağlayabilirdim, yanımdaki koltuk boş kalmıştı.

16

Sabah geç bir saatte beni beklemek için meydana gidip şehirden gelen her otobüste gözleri beni aramıştı. Eylül akşamının batan güneşinde onu hemen seçememişti gözlerim. Yolun biraz dışında duruyordu. Ben çoktan evin yolunu tutmuş yürürken onu ancak bir adım atınca fark ettim: Yumruk yaptığı ellerini iki yana indirmişti, çatık kaşlarının altında gözleri görünmüyordu. Birkaç metre mesafeden bakıştık, yorgunlukla beraber bir de sinir yumağına dönmüş kız kardeşime yaklaşmakta tereddüt ettim. Dizginlenmeyen atiklikle içinde ne olduğu belli olmayan, güç bela tarttığım şişkin çantayı gözlediğini hissediyordum. Kaşla göz arasında koşarak yanıma geldi ve kollarıma atıldı. Elimdeki her şeyi asfaltın üzerine yığdım ve ben de ona sımsıkı sarıldım, alnının ortasından öptüm. Yan yana, dip dibe tek kelime laf etmeden yürüdük, çantamı ve diğer eşyaları taşımamda yardım etti. Ama çantaların içinde neler olduğunu hemen öğrenmek istemiyordu. Meydana varana kadar ağzını bıçak açmadı. Etrafı kolaçan etti, o saatte ortalarda kimseler yoktu, herkes akşam yemeğindeydi.

"Bu getirdiklerini en iyisi aşağıda saklayalım," dedi. "Yoksa tekine bile dokunamadan hepsini silip süpürürler," diye ekledi eliyle ikinci katı işaret ederek. Sergio ve diğerlerini kastediyordu.

Yerdeki tuğlalardan birinin arkasına sakladığımız anahtarla bodrumun kapısını açtık ve işimizi çabucak hallettik.

"Karnını tamamen doyurma," dedim merdivenleri çıkarken. "Senin için tam ağzına layık bir şey getirdim. Ama yemekten sonra."

Evdekiler yokluğumdan etkilenmişe benzemiyorlardı. Sadece Giuseppe annesinin memesinden bana doğru atılarak kucağıma gelmek istedi. Onu kucakladığım gibi yapış yapış tatlı ellerini ağzıma aldım.

"Küçükhanım balık yemişler," diye lafa girdi Sergio hiç vakit kaybetmeden. "Hani şu çiğ olanlardan" diye ekledi şüpheye mahal vermemek için.

Vincenzo evde değildi. Yemek ve yemek sonrası rutinlerimizden sonra Adriana ve ben kimse sormadığı halde bir şeyleri bahane ederek aşağıya indik. Adriana aldığı çatal kaşıkları kıyafetlerine saklamıştı. Ters çevirdiğimiz sepetin üzerine oturup önce patlıcanlardan başladı. Halimden tavrımdan kendi payımı da ona bıraktığımı anlamış olacak ki hepsini bir çırpıda yaladı yuttu. Yemeğin sonundaki geğirti sesi iki günlük yokluğumdan sonra beni affedişini müjdeliyordu.

Ertesi günün sabahı annem, Giuseppe'yi bize bırakıp çıktı. Reçel kaynatacak bir arkadaşına meyve toplamaya tarlaya gitti. Bebeği, sanki bizim oyuncak bebeğimizmişçesine, yatağın üstünde aramıza koyduk, bir o yana bir bu yana yuvarlıyorduk. Aniden kıvranarak hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Aman Tanrım! Bir şey mi battı?" diye sordum korkuyla.

"Hayır hayır, sadece karnı ağrıyor. Ondan kıvranıyor," diye yanıtladı Adriana bebeği kucağına almak için eğilirken.

Çok sulu ve ağır kokulu kakası ta sırtına kadar çıkmıştı. Yapınca biraz rahatlamıştı neyse ki. Adriana onu nasıl tutacağını çok iyi biliyordu. Giuseppe'yi küvetin içinde tamamen soydu. Emekler pozisyonda, çok savunmasız ve acınacak halde bir hayvan yavrusu gibi kireçten beyazlamış küvetin içinde bekliyordu. Ona o haldeyken dokunamadım, istemeyerek de olsa midem bulanmıştı, fakat Adriana'nın yardıma ihtiyacı yoktu, sırtını çıplak eliyle sürterek yumuşamış ve köpüklenmiş

dışkıları yıkıyordu. Onu tam giydirmeyi başarmıştı ki ikinci kez kakasını yaptı, üstünü başını yeniden batırdığı için giydirecek giysi kalmamıştı. Adriana da çare olarak onu havluya sarıp kucağına aldı, kolik sancısından mustarip kardeşinin karnına masaj yapıyordu.

"Şimdi geçecek, şimdi geçecek," diye tekrar ederek fısıldıyordu kulağına. Bana döndü, afallayıp kalakalmıştım. "Ona bir çay hazırla, içine bolca limon sık," dedi. Mutfakta hiçbir şey bulamadığım yetmezmiş gibi bir de suyu yere döktüm.

"Sen bebeği tut, mutfağı ben hallederim," dedi. Ama Giuseppe öyle bir yaygara kopardı ki onu hünerli ablasından koparıp alamadım. "Git de alt komşuya bir sor," dedi Adriana, bebeğe teslim olmuştu.

Alt komşu üzgün yüzümü görünce merhamete geldi de kendi mutfağında ufaklık için bitki çayı hazırladı. Sonra durumumuza bakmak için benimle yukarıya çıktı ve çocuklarının bebeklik giysilerini getirmek için evine döndü. Giuseppe'yi yeniden giydirdik. Üzerine sadece bir tişört geçiriverdik. Çünkü bağırsakları daha az sancılı da olsa ara ara boşaltım yapmaya devam ediyordu. Artık ona yaklaşabiliyordum, terleyen saçlarını bir bezle kuruladım. Nihayet Adriana'yı azat edip bana gelmeyi kabul etti.

Komşu, öğlen Giuseppe için hazırladığı pirinç lapasıyla yine geldi. Lapadan yedirdim, birkaç kaşık verdikten sonra kollarımda uyuyuverdi.

"Beşiğine koymayacak mısın?" diye sordu Adriana. Öyle acı çekmişti ki zavallıcık, kendine gelmesi için birinin ilgisine ve sıcaklığına ihtiyacı vardı.

Giuseppe'yi kavrayan kollarım uyuşmuştu, oturduğum yere biraz daha yerleşmek için kımıldadığımda karıncalanma başladı. Şimdi düşünüyorum da hayatımda hiçbir canlı ile bu kadar yakın bir içtenliğin keyfine varmamıştım.

Annem eve döndüğünde ev işlerini bitirmediğimiz için ve yerde kalan bazı kaka lekeleri yüzünden bizi bir güzel azarladı. Giuseppe'nin pislediği yerler yapış yapış kalmıştı.

Biraz zaman geçtikten sonra Adriana'yla birlikte kışa şeftali konservesi hazırlamak için şeftali soyuyorduk. Adriana soyduğundan daha fazlasını yiyordu, tarladan getirene belli etmeden. Ufaklığın dizanteriye yakalanmasından dolayı öğle yemeği yiyememiştik.

"Onun yaşındaki bebekler çoktan yürüyorken Giuseppe hâlâ emekliyor, *anne* bile diyemiyor," diyerek gözlemledim sürünerek hareket eden kardeşimi.

"Hakikaten Giuseppe hiç de normal değil, daha önce fark etmemiş miydin bunu? Geç gelişiyor," diye cevap verdi Adriana donuk bir ifadeyle.

Elimde bıçakla kalakaldım, şeftali elimden düştü. Adriana'nın bazı durumlarda birdenbire yaptığı tanımlamalar beni yıldırım gibi çarpıyordu. Evin içinde dolanıp duran bebeği yakaladım, yerden kaldırdım ve konuşa konuşa onu bir süre kucağımda tuttum. O günden sonra ona hep başka bir gözle baktım. Farklılığı bunu gerektiriyordu.

Tam olarak neyi olduğunu ya da neyin eksik olduğunu asla öğrenemedim. Çok değil, birkaç yıl önce bir hekimden duydum anlaşılması güç o teşhisi.

"Genetik bir hastalık mı?" diye sordum.

Beni baştan aşağı süzdü, halim vaktim yerindeydi ve kıyafetlerimle çok hoş görünüyordum bence.

"Kısmen evet. Fakat diğer taraftan dışsal faktörlerin de rolü var. Çevresel faktörler mesela. Küçük yaşlarda bir çeşit yoksunluğa maruz kalmış olmalı."

Masasının ardından, elleri hasta dosyasının üzerinde açık bana bakmaya devam ediyordu. Belki de kardeşimle aramdaki farkı ve çevresel faktörlerin bizzat benim üzerimdeki etkisini ölçmeye çalışıyordu. Ya da sadece bana öyle geliyordu.

Giuseppe, ilkokuldayken öğretmenin desteğine gereksinim duyan öğrencilerdendi. Ama her sene öğretmen değiştiğinden ilişkileri her haziran ayında sekteye uğruyordu. Öğretmeni Mimma'nın avucuna hatıra olarak gözyaşını bıraktığına ben kendi gözlerimle şahit olmuştum. Küçük yaşlardan beri çizdiği

sayısız resimde özellikle eller favori konusu olmuştu ki sınıftaki başlıca etkinliği buydu. Sınıf arkadaşları yazı yazarken onları resmederdi, özellikle parmaklarını betimlerken özel bir dikkat gösterirdi, vücutlarının geri kalanı ise sadece bir taslak gibiydi, kafaları oval bir çiziktirmeden ibaretti.

Kendini savunmayı hiç öğrenmedi, eğer ki kendini yanlışlıkla bir kapışmanın içinde buluverirse safça orada hareketsiz kalır, havada uçuşan yumruklardan nasibini alırdı. Kimse ona kasıtlı olarak vurmamıştır. Bir sabah onu okula almaya gittiğimde elmacıkkemiğinin üstünde bir kesik vardı. Öğretmeni bir arkadaşının yumruğunun ona isabet ettiğini söylemişti. Anlattığına göre Giuseppe'yi hedef almamıştı. Giuseppe çocuğun elini yakalamış, avucunu açmış ve sanki ellerinin güzelliğiyle suratında bıraktığı acı arasındaki ilişkiyi çözmeye çalışıyormuş gibi uzun süre çocuğun ellerini incelemiş. Çocuk yerinde donmuş kalmış, Giuseppe'yi gözlemini yaparken hiç rahatsız etmemiş.

17

Teneffüs zili çaldı. Öğrenciler, koridor boyunca çevremi saran görünmez çizgiyle aralarındaki mesafeyi koruyorlardı. Birisi oturacağım sıraya üzerinde aileme iade edildiğimden beri kasabada bana takılan ismin yazdığı görünmez bir etiket yapıştırmıştı âdeta. Ben Arminuta'ydım, yani geri verilen kız. Neredeyse kimseyi tanımıyordum ama onlar benim hakkımda benden daha fazlasını biliyorlardı. Büyüklerin konuşmalarından duymuşlardı.

Uzaktan bir akraba onu daha bebekken kızı gibi sahiplenmişmiş. Şimdi genç bir kız olunca neden buraya bir baltaya sap olamamışların yanına gönderilmişmiş? Evlat edinen kadın ölmüş müymüş?

Yanımdaki sıra boş kaldı, kimse oraya oturmak istemedi. Öğretmen beni o kasabada doğup da şehirde büyümüş, genç bir kız olunca da yuvasına dönen bir öğrenci olarak tanıttı. Kimbilir bunları kimden duymuştu.

"Sizlerle orta üçüncü sınıfa devam edecek," diyerek devam etti, fısıltıların ve alaycı gülüşlerin arasında. Benim yanıma oturması için çağırdığı yamuk dişli kız homurdanarak ve sırasını çekerken gürültü çıkararak öğretmenin komutuna uydu. "Sana iyi gelecek," diye ekledi Bayan Perilli, huysuz kız düşürdüğü kitaplarını toparlamayı bitirdiğinde. "İtalyancayı şehir ağzıyla konuşmaya mecbur kalacaksın böylece," derken onunla konuşuyordu

ama ilk ödevimi bildirirken etkileyici bir bakışla bana bakıyordu. Ardından her birimize tatilimizi nasıl geçirdiğimizi sordu.

"Buraya geldim," dedim usulca konuşma sırası bana gelince. Konuşmama olanak veren sessizliğe itibar etmeyerek susmayı tercih ettim, öğretmen de sorularıyla ısrarcı davranmadı. Gözleri küçücük ama masmaviydi, hele kirpikleri kusursuz bir daire çiziyormuşçasına kıvrımlıydı. Sınıfın ortasında, önlerdeki sıramdan onu çok net görebiliyor, parfümünü duyabiliyordum. Ağzından dökülen kelimelere eşlik eden ellerinin havada bir kuşun kanatları gibi hareket etmesi beni etkilemeye başlamıştı bile. İkinci derste naylon çorapların altında gizlediği sargıların bacaklarını tıknaz hale getirdiğini fark ettim. Çok yakınımdaydı, parmaklarını sırama dayadı.

"Yakın zaman önce damarlarımdan ameliyat oldum," diye yanıtladı meraklı gözlerimi.

Beklenmedik açıklama karşısında irkilerek bakışlarımı kaldırdım, Perilli tam karşımdaydı. Bakışlarım bu sefer renkli değerli taşlardan oluşan yüzüklerine takıldı ve o taşların gizil derinliklerindeki gizemli ışıklarına.

"Mavi olan safir taşı," dedi. "Kırmızı olan ise yakut. Coğrafya dersinde bu şaheserlerin hangi ülkelerden çıkarıldığını işleyeceğiz." Sonra bütün sınıfa dönerek: "Şimdi dilbilgisi konularının tekrarıyla başlayalım, bu sene ortaokul diploma sınavına gireceğinizi aklınızdan çıkarmayın." Topuzundan defterime düşen firketeyi aldı ve kürsüye döndü.

Çözümlemesini yapacağımız sözcükleri yazdırdı, diğerlerine yönelttiği sorulara da cevap veriyordum, ama oldukça kısık bir sesle. Öğretmen durumu fark etti, doğru cevapları dudaklarımdan okuyordu.

"*Armando* nedir?" diye sordu.

"Amcam olur kendisi," diye yanıtladı biri heyecanla.

"Aferin, Armando aynı zamanda bir özel isim," diyerek cevap vereni tebrik etti hafifçe başını sallayarak.

"'Armare' fiilinin şimdiki zaman zarf fiili," deyiverdim. Cevap çıkıverdi ağzımdan biraz daha yüksek sesle.

"Arminuta'nın da bilmediği yok," dedi Armando'nun yeğeni.

"Evet, senin aksine o fiilleri çalışmış," diyerek sert bir ifadeyle cevap verdi Bayan Perilli, gürleyerek.

Adriana teneffüste hiçbir çekince duymadan sınıfın kapısında beliriverdi. İlkokul ile ortaokulu birbirinden ayıran bahçeden geçmişti, sırf benim nasıl olduğumu görmek için. Açık mavi önlüğünün birkaç düğmesi eksikti ve eteği sökük yerinden birkaç santim sarkıyordu. Onun yaşında çelimsiz ve yağlı saçlara sahip bir kız olup da kendisiyle alay etmeye dünden hazır büyük sınıflardaki oğlanların arasına girmek her yiğidin harcı değildi.

"Senin ne işin var burada?" diye sordu öğretmen. Alarma geçerek yerinden kalkmıştı.

"Kız kardeşim iyi mi diye bakmaya geldim. Şehirden geldi de kendisi."

"Öğretmeninin binadan çıktığından haberi var mı?"

"Söyledim ama duymadı. Oğlanlar ortalığı cehennem alanına çevirdilerdi."

"Öyleyse şimdi senin için endişelenmiştir. Müstahdemlerden birini çağırayım da sınıfına kadar sana eşlik etsin."

"Ben sınıfa tek başıma dönebilirim, yolu biliyorum. Ama önce burada her şey yolunda mı, kız kardeşim iyi mi bilmek istiyorum," derken beni işaret etti.

Utançtan yerin dibine girdim. Suratım kıpkırmızı, sanki o anda Adriana bana bakmıyormuş gibi başımı sıradan hiç kaldırmadım. Onu o an öldürmek isterdim ama aynı zamanda o tabiatındaki rahatlığa ve küstahlığa imreniyordum.

Öğretmenin benim adıma iyi olduğuma dair verdiği güvenceyle, sesini yükselterek benimle okul çıkışı buluşmak için yer bildirdi ve nihayet gitmeye karar verdi.

Sınıftaki herkes küçük gruplara ayrılmış ayakta duruyorlardı. Ağızlarında hakkımda bir şeyler geveliyor, gülüşüyorlardı, yani bana öyle geliyordu. Adriana'nın ziyareti beni kolayca hedef tahtası haline getirmişti veyahut belki de onlarda uyandırdığım ilgiyi gözümde büyütüyordum.

Kendim hazırlamaya alışkın olmadığımdan beslenme saati için bir şey getirmemiştim. Bayan Perilli önündeki kitabının sayfalarını çevirirken bir yandan da ara ara ihtiyatla kürsüden bana bakıyordu. Sargılı bacaklarına meydan okurcasına aniden ayağa kalktı.

"Bunu ye en azından. Çantamda hep yiyecek bir şeyler bulundururum, beslenmesini getirmeyi unutanları düşünerek." Sırama bir paket Buondì* bıraktı. Gittikçe kızışan kavgaya doğru ilerleyerek benden uzaklaştı. Birkaç dakika sonra kürsüye dönerek yeniden durakladı. Teneffüs bitmek üzereydi. Bana eski öğrencisi Vincenzo'yu sordu. Ona ne cevap vereceğimi bilemedim, günlerdir eve uğradığı yoktu ve yokluğu evdekilerin dikkatinden kaçmış gibiydi. Adriana bile tam olarak nerede olabileceğiyle ilgili en ufak fikir sahibi değildi. Ben de onu yavaştan unutur olmuştum.

"Çalışıyor ama hep değil."

Zil çaldı ve sıraların ayaklarından çıkan o alışılmış metalik gürültüler eşliğinde herkes yerine geçti.

"Ne iş yapıyor?"

"Ne iş olursa." Bunaltıcı bir öğleden sonra karşılaşmıştık, kış için odun istifleyecek komşunun kütüklerini kırıyordu. Depodan bir şeyler almak için aşağı iniyordum, onu görünce kendimi belli etmeden olduğum yerde mıhlanıp kaldım. Baltaya tüm gücüyle her vuruşunda gırtlağından sesler çıkarıyordu. Göğüs kasları baltayı salladıkça güneşin ilk ışıklarında parlıyor, bir damla ter belkemiğinin oyuklarına doğru iniyor ve üzerindeki tek giysi olan şortunu ıslatıyordu.

"Yazık oldu, okula devam edemedi."

"Nasıl yani?"

"Okulla ilişiğini kesmesi diyorum, yazık oldu," diye tekrarladı Bayan Perilli.

"Serserinin teki!" diye bağırdı biri.

Bayan Perilli, kısa sohbetimizi bölen çocuğun yanına vardı.

---

* Bisküvi markası. (*ç.n.*)

"Senin için de serseri diyorlar. Onlara inanmalı mıyım?"

Çıkışta Adriana'yı atlatmak istiyordum ama imkânsızdı. Bahçe kapısında pür neşe beni bekliyor, yerinde duramıyordu.

"Sen fiiller konusunda tam bir dâhiymişsin. Ortaokul öğretmenleri her yerde senden bahsediyorlarmış."

Onu sessizce ileri sürükledim. Adriana her zaman her şeyi bilirdi, hatta neredeyse olacaklar olmadan bilirdi. Hâlâ bugün bile sebebini bana açıklamaz. Her seferinde mutlaka yeni havadislerin kokusunu alır ve hep olması gerektiği yerde bitiverir: bir kapı arkasında, bir köşenin ya da bir ağacın ardında. Ama bu yetisini büyüdükçe kısmen kaybetti.

Suratımı uzun süre asmamdan incinmiş olsa gerek birkaç adım gerimden yürüyordu.

"Ama ben sana ne yaptım ki?" diye itiraz etti postanenin önüne vardığımızda. Sınıfıma baskın yaparak beni ne kadar zor durumda bıraktığının farkında bile değildi. Bizim sınıftan iki kızın ona yaklaştığını görünce onu beklemeye karar verdim. Sonuçta ablasıydım ve onu korumak benim görevimdi.

"Sizin anne babanız tavşan mı ya? Arminuta da gelince nüfus kaç oldu? Altı mı yoksa yedi mi?" diyerek dalga geçti daha irice olan.

"Bizim annemiz çocuklarını en azından kendi kocasından yapıyor, senin annen gibi önüne gelenden değil," diye yanıtladı hazırcevap Adriana, sinirlenmeye başlamıştı bile. Bana da el kol işareti yaparak koşmamı söyledi ve ikimiz de tabanlara kuvvet kaçtık. Beklenmedik anda hareketę geçmemizin ve zayıf olmamızın avantajıyla oradan hızlıca uzaklaştık. Bize yetişemediler; nitekim, güvende olduğumuzdan emin olduktan sonra koca suratlı kızın duyduğu hakaretle bembeyaz kesildiğini düşündükçe gülmekten iki büklüm olmuştuk.

"İyi de o kıza ne dedin ki? Ne anlama geliyordu söylediklerin?" diye sordum. "Tam olarak anlamadım."

"Eğer burada yaşamak istiyorsan, fiilleri bizim yörenin lehçesiyle de öğrensen iyi edersin!"

18

Vincenzo, günler süren yokluğunun ardından bir ekim günü öğleden sonra değişmiş bir suratla çıkageldi. Gözlerinde kendi sınırlarını aşmış birinin bakışları vardı. Kılığı kıyafeti yeniydi ve yeni tıraş olmuş saçları şakağındaki yara izini daha görünür kılıyordu. Ağır bir misafir edasıyla elinde getirdiği *prosciutto** ile mutfak sandalyelerinden birine yavaşça yerleşti. Belki de getirdiği şey sayesinde son firarıyla ilgili kimse tek kelime etmez diye bekliyordu. Herkesin gözü paketten başını çıkarmış kemikli tuzlu budun üzerindeydi. Babam evde yoktu, tuğla ocağından dönmemişti henüz.

"Yemeye başlayalım mı şimdi?" diye sordu Sergio sessizliğin ortasında.

"Hayır, yemek saatini bekleyelim," diye kabaca yanıtladı onu diğer erkek kardeşim.

Sabah çıkan ekmeklerden bir somun almamız için beni ve Adriana'yı fırına gönderdi annem. Daha az ödemek için genelde önceki günden kalan ekmeklerden alırdık.

Oğlanlar uzaklaşmayı göze alamadılar, mutfakta kalıp akşam yemeği için uzun ve gergin bekleyişin her dakikasını orada geçirdiler. Sandalyenin sırtına dik olarak dayanmış *prosciutto* bizi olduğumuz yere öyle bir mıhlamıştı ki bana mısın demiyordu.

---

* Bir çeşit domuz jambonu. (*ç.n.*)

Prosciutto'yu sarıp sarmalayan tane karabiberle terbiye edilmiş yağ kokusuyla birlikte açlığımız da artıyordu. Vincenzo, arada bir gözünün ucuyla vücuduma ve ailemize sunduğu hediyenin gelişinden duyduğum şüphenin okunduğu suratıma bakıyordu. Giuseppe sandalyenin ayakları arasında emekliyordu, o bile üstündeki noktaya her birimizin pürdikkat kilitlendiğinin farkındaydı.

"Biz kesmeye başlasak mı bu arada?" Sergio sabırsızlanmıştı.

"Hayır, bütün görmesi lazım," diye yanıtladı Vincenzo sert bir ses tonuyla geç kalan babamızı kastederek.

Paçalarında pişmemiş tuğla lekeleriyle, kavlamış ve solmuş parmaklarıyla babamız nihayet işten döndü.

"Oğlun olacak eve bununla geldi," dedi karısı çenesiyle *prosciutto*'yu işaret ederek. "Soyun dökün gel de yiyelim."

Babam akşam yemeğimize üstünkörü bir göz attı.

"Nereden araklamış?" diye sordu karısına, sanki bir metre ötesinde duran Vincenzo değil de bir yabancıymış gibi. Vincenzo'nun elleri yumruk olmuştu, sinirden sıktığı dişleri çenesini titretiyordu.

Banyoya giderken sandalyeyi ittirdi ve *prosciutto* pat diye yere düştü. Sergio, tetikte beklediğinden onu yerden kaptığı gibi masaya koydu. Bir bıçak aldı, artık kesme zamanı gelmişti. Vincenzo, kardeşinin elinden bıçağı kaptığı gibi banyonun kapısına yanaştı.

"Şehirde bir kasabın yanında çalıştım, patron yevmiyeme ilaveten bana ikramiye olarak bunu verdi," dedi banyodan ıslak ellerle çıkan babama. Elindeki bıçakla önce *prosciutto*'yu gösterdi, sonra da onu babamın boğazına dayadı. "Seninse yapabildiğin en iyi şey çocuklarına önceki günden kalan bayat ekmekler almak, bu yüzden mi çamur atıyorsun bana?" diye tıslayıp cevap vermesine fırsat vermeden babamı öylece bıraktı.

İki bıçağı birbirine sürterek biledi ve burnundan soluyarak kesmeye koyuldu. Dilimleri gözünü bıçaktan ayırmadan bir tabağa diziyordu, Adriana da tabağı ileri geri hareket ettiriyordu ki dilimler tabağı ıskalamasın. Ama kardeşlerimin elleri dilimleri neredeyse havada kapıyordu. Vincenzo'nun et kesmeye

elverişsiz bıçakla eti yağından ustalıkla ayırışını seyrettim ve babamdan farklı düşünmediğim için kendimden utandım. Niyeti belki de gerçekten bir meslek edinmekti ya da geçen sefer çingenelerin yevmiyesini altınla ödediği yalan değildi. Kasabadaki söylentiler de asılsız olabilirdi.

"Yeter, bu böyle gitmez," dedi erkek kardeşlerine. "Karnınızı etle doyurmayın, biraz da ekmek yiyin, bir siz misiniz karnı acıkan?"

Annem onun bir sözüyle ekmeği dilimlemesi gerektiğini anladı. Adriana ile ekmek arası *prosciutto*'ları hazırladık ve herkese servis ettik. Hatta adam başı üç dört ekmek hazırladık. Ama ilk ekmek arasını babam aldı, hiç utanıp sıkılmadan. Giuseppe ben fark edip de silene kadar burnundan akan sümüğün bulaştığı bir dilim *prosciutto*'yu emiyordu. Adriana ve ben, bir de Vincenzo sona kaldık. Tüm ailenin karnını doyurmuştu. Yanımıza oturdu, birlikte sessizce payımıza düşeni yedik. Öbürleri karınları tok, keyifleri yerinde birer birer mutfağı terk etti.

"Perilli'nin sana selamı var," dedim yemeğimiz bitince.

"Ah, Bayan Perilli. Okulu bırakmamı hiç istememişti."

"Gerçekten de hâlâ okula dönmeni tavsiye ediyor."

"Haydi canım sen de! Sakalım çıkmış, elimde okul defteri bebe beliği kendime mi güldüreceğim?" Alaycı tavırla cevap verdi ama utanmıştı.

"Öğretmen senin çok zeki olduğunu düşünüyor."

"İşte bu yüzden okula dönmüyorum, bu zekâyla yapacak başka işlerim var." Artan bir avuç *prosciutto*'yu sarıp kaldırmak için ayaklandı.

"Şimdi şehirde iş bulduğuna göre arkadaşlarında mı kalıyorsun?" diye sordum yere düşen kırıntıları süpürürken.

"Ne olmuş yani? Ne kötülük var bunda? Benim tanıdığım çingeneler evlerde yaşıyor ve iyi insanlar, başkalarının düşündüğü gibi değiller. Jandarma amcan seni saçmalıklarla iyi kandırmış."

Gece geç saat olmuştu, o gece ay yoktu. Oda tamamen zifiri karanlık ve sessizdi. Uyku tutmamıştı, belki kendi nefes alış

verişime dalmış olmalıyım ki hiçbir hareket dikkatimi çekmemişti. Sadece birdenbire üzerimde sıcak ve tuzlu bir nefes hissettim. Yanı başımda yere diz çökmüş olmalıydı. Örtüyü kaldırıp elini uzattı. Elinin bu kadar utangaç ve hafif olduğunu hiç hayal etmezdim. Ama ya henüz başlangıç olduğundan ya da beni aniden uyandırıp çığlık atmamdan korktuğundan öyleydi. Görünüşte kımıltısız yatıyordum ama tüylerim heyecandan diken diken olmuş, kalbim daha da hızla atmaya başlamış, apış aram ıslanmıştı. Şimdi düşünüyorum da yepyeni arzular ile beni o eve geri yollayanların yasakları arasında cereyan eden savaşın ortasında kalan bir ergendim o gece. Vincenzo, bir göğsümü avuçladı ve dikleşen mememi kavradı. Yerinden kalkıp yanıma uzandığını hissettim ama hangi pozisyonda yattığı hakkında bir fikrim yoktu. Parmağını vajinama sokmadan bileğini yakalayıp sıktım. Durdu ancak duraksaması sanki kısa sürmüştü, direnişim ne kadar devam etti, ben bile anlamadım.

İkimiz de birbirimizin kardeşi olmaya alışık değildik ve bu gerçeği kabullenmiyorduk. Belki de ona karşı direnmem aynı kandan olduğumuzdan değildi, onun yerinde kim olsa aynı şeyi yapardım. Geri dönüşü olmayan bir yolun eşiğindeydik ve güçlükle nefes alıp veriyorduk.

Adriana'nın esnemesi sayesinde o yola girmedik. Geceyi yanımda tamamlamak için mahmur gözlerle kedi gibi karanlıkta ranzanın merdivenlerinden indi. Kesinlikle yine altına kaçırmıştı. Vincenzo şaşıran bir hayvan atikliğiyle hemen sessizce yataktan fırladı. Kız kardeşi kendisini fark etmemişti. Ona yanımda, ısınan yatağımda yer açmıştım, sıcağı hiç sevmediğinden hemen terlemeye başlamıştı. Bir süre sonra da üstünü açtı, beni de hararet basmıştı. Vincenzo'nun yatağının olduğu tarafa doğru kulak kabarttım, yerinde kımıldadığını duydum, sonra da sesler kesildi. Kendi kendini tatmin etmiş olmalıydı.

Diğer günlerde olduğu gibi mutfak masasında ders çalışmak için yine güneş doğarken kalktım. O evde öğleden sonraları ders çalışmak imkânsızdı. O gün o da erkenden uyanmıştı, arkamda duran musluğu açtı, soğuk su gelsin diye bekledi. Uzun

uzun, kana kana içtiğini duydum. Tarih kitabındaki savaşlar konusuna kafamı gömmüştüm ama dikkatim çoktan dağılmıştı. Birkaç dakika arkamda hareketsiz bekledi. Ardından sandalyemin önüne geçti ve saçlarımı kenara çekip beni alnımdan öptü. Hiçbir şey söylemeden ortadan kayboldu.

19

Gösterişli el yazısıyla yazılmış kapalı zarf sabahleyin gelmişti ve gönderen de jandarma babamın kız kardeşi Lidia'ydı. Alıcı kısmına sadece benim vaftiz adımı yazmıştı. Soyadı kısmında da adrese teslim olduğu için aile adımız yazıyordu, tabii bir de kasabanın adı. Tam adresi bilmiyordu, bununla birlikte gönderen kısmına kendi adresini dahi yazmamıştı. Hatta cadde adı bile yoktu, postacı mektubu bırakmış, annem de okul dönüşü bana teslim etmişti.

"Şimdi okumayı aklından bile geçirme, masayı kur," diye emretti sertçe.

O günlerde, Perilli ile sokakta karşılaşıp ayaküstü benimle ilgili konuştuğundan beri bana karşı öfkeliydi. Perilli çok parlak bir öğrenci olduğumu ve seneye şehirdeki bir liseye kaydolmam gerektiğini söylemişti. Ailevi kararlarda hürmeten gözetmekle yetinirken gerekli durumlarda sosyal hizmet memurlarını bilgilendirmekten de çekinmezdi. Postanenin önünde anneme gözdağı verdikten sonra çekip gitmişti.

"Öğretmen olacak kadın evimizin içişlerine de burnunu sokuyor. Diyor ki senin de sonun erkek kardeşlerine benzememeliymiş. Sanki onun okumamasını isteyen bendim!" İçinde biriktirdiklerini kusmuştu annem. "Hem senin çok başarılı olman benim suçum mu? Bir de ders çalışacağım diye erkenden kalkıp ışığı yakıyorsun. Şükret ki ses çıkarmıyorum!"

Öğle yemeğinden sonra benim sıram olmamasına rağmen bulaşıkları yıkamamı, sonra da kurulamamı istedi. Genellikle yıkanmış tabakları bulaşıklıkta süzülmeye bırakırdık, ancak o gün sırf inadına bir an önce zarfı açmak istediğimi bile bile bana zaman kaybettiriyordu.

Lidia, bana mektup değil kısa bir not yazmıştı. Katlı kâğıdın arasına bin liretlik banknotlar iliştirmişti. Yer değişimimden haberdarmış (başıma gelenleri böyle tanımlıyordu) ve çok üzgünmüş ama ben zeki kızmışım ve benim ortama uyum sağlayacağımdan eminmiş. Maalesef benden çok uzaktaymış ve tüm zamanını işine ve ailesine harcıyormuş. Yoksa beni ziyarete, gerçek ailemle nasılım diye bakmaya kesin gelirmiş. Onların kötü insanlar olmadığına dair beni temin edebilirmiş, onlar kendisinin ve babamın uzaktan kuzenleri olurlarmış. En başından onların kızı olduğumu biliyormuş ancak gerçeği söylemek ona düşmezmiş. Ayrıca erkek kardeşiyle ve yengesiyle sonsuza dek yaşayacağıma adı gibi eminmiş. Bazen hayatın tamamen değişmesi pamuk ipliğine bağlıymış.

Bazı sorular sıralamıştı ancak adres yazmadığı için sorularına cevap veremeyeceğimi atlamıştı sanırım. Yaz tatilinde beni görmeye gelebileceğini yazarak mektubunu sonlandırmıştı. Bu arada gönderdiği para kişisel harcamalarım için işimi görürmüş. O da tek sorunumun bu olduğunu düşünüyordu, yaşadığım yerde başka derdim yokmuş gibi.

Elimde mektupla, oturduğum yerde çakıldım kaldım. Her seferinde olduğu gibi yine alev alev bir öfke yumağı, tersine giden bir dalga gibi midemden çıkıp yükseldi. Annem geldi yanıma ama havada uçuşan banknotlar aklını başından almıştı. Hepsini yerden topladı ve elime tutuşturdu, kendisine de biraz verebilir miyim, diye sordu. Omuz silkmemi olumlu bir cevap olarak algıladı. O saatte ev boştu. Lavabonun altında, kısa bir perdeyle kamufle edilen boşlukta, dolu şişelerle boş şişelerin arasında, çöp sepetinde, hamamböceği kovuklarında bir şey aramak için eğildi. Perdeyi küf kokusunun üzerine çekti ve

doğruldu. Arkasını döner dönmez burun buruna geldik. Aramızda sadece birkaç santimetre mesafe vardı.

"Annem nerede?"

"Kör müsün?" diye cevapladı kendini işaret ederken.

"Diğer annem. Ona ne olduğunu bana anlatmaya ne zaman karar vereceksiniz?" Lidia'dan gelen mektubu havaya fırlattım.

"Ben ne bileyim onun nerede olduğunu? Onu senin eve dönüşünden kısa bir süre önce bir kere gördüm. Bir arkadaşıyla birlikte bizimle konuşmaya gelmişti." Nefesi kesilir gibi olmuş, dudağının üstü boncuk boncuk terliyordu.

"Ölmedi mi?" diye sorarak sıkıştırdım onu.

"Böyle bir şeyi nasıl düşünürsün? Yüz yaşına kadar yaşar o, onda o rahat hayat varken," diye yanıtlarken dişlerini sıkarak gülümsüyordu.

"Beni size yolladığı sıralar hastaydı."

"Orasını ben bilemem." Sutyenine sokuşturduğu iki bin liret yerinden oynamış, göğüs dekoltesinden çıkmaya çalışıyordu.

"Ben sonsuza kadar burada mı kalacağım yoksa beni almaya gelecekler mi?" diye üsteledim.

"Sen burada bizimlesin, bundan eminim. Bana bir daha Adalgisa'yı sorma, git kendin gör."

"Ne zaman? Nerede? Biri bunu bana söyleyebilir mi?" Suratına iyice yaklaşıp bağırdım.

Göğsünden paraları çekip bin parçaya böldüm. Şaşkınlıktan dondu kaldı ve beni durdurmaya teşebbüs edecek zamanı bulamadı. Bana kapkara ve sabit gözlerle baktı. Kavgaya hazırlanan bir köpek gibi dişlerini gösterdi. Tokadı şimşek gibi inince sendeledim. Dengemi kaybetmemek için yana bir adım attım. Lavabonun altında arayıp bulduğu zeytinyağı şişesine çarptım ve kırdım. Birkaç saniye ikimiz de hipnotize olmuş gibi şeffaf sarı lekenin izlediği yolu seyre daldık. Fayansların arasında, cam kırıklarını ve banknot parçalarının ötesine doğru genişleyerek ilerliyordu.

"Yarısı doluydu onun, hem de son şişemizdi. Bu sene bağbozumuna sen de geliyorsun. Böylece yediğini hak etmeyi öğrenirsin," dedi felaketin başlangıcı olan, kafama indirdiği darbelerden önce.

Ellerimi kulaklarımın üzerinden birleştirerek kendimi savunmaya çalışıyordum. O ise boş bulduğu yerden saldırarak canımı daha fazla acıtmaya çalışıyordu.

"Hayır, anne, ona vurma!" diye bağırdı Adriana kucağında Giuseppe'yle eve gelir gelmez. Kapının sesini duymamıştım. "Ben temizlerim yerleri, onu pataklamana gerek yok," diye ısrar etti. Annesini bir kolundan tutmakla benim ayrıcalıklı olduğumu, kendisi de dahil diğer evlatlarıyla benim aramda fark olduğunu savunmaya teşebbüs ediyordu.

İtilince cam kırıklarının üzerine dizüstü kapaklandı. Giuseppe beşiğinde acıdan feryat figan bağırmaya başladı. Adriana'yı yerden kaldırıp oturmasına yardım ettim ve derisine saplanan cam kırıklarını parmaklarımla çıkarmaya başladım. Kanı tüylü bacaklarından aşağı doğru akıyordu, o yaştaki her kızın bacaklarında tüy olmaz mı zaten? Kapının çarptığını işittik, Giuseppe'nin ağlama sesi de birdenbire kesilmişti. Annem onu alıp çıkmıştı. Daha küçük cam parçaları için Adriana'nın nereden edindiğini bilmediğim kaş cımbızını kullanmak zorunda kaldım. Arada bir inliyordu. Yarasını temizledikten sonra dezenfekte etmek de gerekiyordu.

"Elimizde sadece alkol var," dedi, sakinleşmişti.

O acıdan inledikçe ben ağladım, defalarca özür diledim çünkü hepsi benim kabahatimdi.

"Bilerek yapmadın ki," dedi. "Ama evdeki uğursuzluğun geçmesi için yedi yıl beklememiz gerekecek. İlk kez oluyor. Ha ayna ha zeytinyağı. İkisi de aynı kapıya çıkar."

En sonunda yarasını erkek mendiliyle sardım çünkü evde sargı bezi niyetine başka bir şey yoktu. Ayağa kalkınca sargılar ayak bileğine indi. Ortalığı temizlemek için bana yardım etmek istedi, bir yerimizi kesmemek için azami dikkat gösteriyorduk.

Yerdeki mektubu ve paramparça olmuş banknotları görünce olan biteni anlatmak zorunda kaldım.

"Normalde sesin hiç çıkmaz, hesap sormak için bugünü mü buldun?" Mutfağa bakarken bir yandan da aranıyordu. "Kalan parayı sakladın mı bari?"

Annemin yerden toplar toplamaz masanın üzerine bıraktığı paraların yerinde yeller esiyordu. Yediğim haltların karşılığı olarak evden çıkmadan almış olmalıydı. Biraz zaman geçtikten sonra eve geldi ve sanki hiçbir şey olmamış gibi davrandı, onun tarzı buydu. Akşam yemeği için patates soymamızı buyurdu.

"Alt kattaki, senin okulun en çalışkan öğrencisi olduğunu söylüyor," dedi her zamanki duygu yoksunu sesiyle. Bir anlığına da olsa benimle gurur duymuştu ya da bana öyle gelmişti. "Kitaplara gömülüp de gözlerini bozma, numaralı gözlük bize tuzluya mal olur," diye ekledi.

O günden sonra bana bir fiske bile vurmadı.

20

Onu günlerdir görmüyorduk. Kasabadaki dedikodulara bakılırsa köyden köye koşturup evlere eşzamanlı baskınlar düzenleyen küçük çaplı bir hırsız çetesi onu arıyordu.

Getirdiği *prosciutto* hemen bitmişti. Ben ve Adriana uçlardan tutarken annem de kemiğini testereyle parçalara ayırdı. Sonra kestiği parçaları peyderpey fasulyeyle haşlayıp, suyuna çorba pişiriyordu. Böylece çorbalar daha yağlı ve lezzetli oluyordu. Bu şekilde epeyce bir zaman yemek konusunda rutin menümüzün dışına çıkmıştık, bağırsaklarımız da neye uğradıklarını şaşırmışlardı.

O sabah kız kardeşim karnı ağrıdığı için okula gelmemişti. Alt kattaki dul komşu beni ayak seslerimden tanıyıp kapıyı açtı.

"Bugün dikkatli ol, başınızda bir uğursuzluk dolanıyor," diye uyardı beni. "Bu gece iki baykuş annenin yatak odası penceresinde ötüyordu," diye açıkladı söylediklerine anlam veremediğimi fark edince.

Ders çıkışı hava, mevsimine göre çok sıcaktı. Ben meydandan geçerken pazarcılar tezgâhlarını söküyorlardı. Domuz eti taşıyan yük kamyonunun ön tarafında esen kuvvetli rüzgâr tozu toprağı havaya kaldırdı. Pazarcı bir örtü bulup hemen kalan etin üstünü örttü. Her perşembe olduğu gibi yine gördü beni meydandan geçerken.

"Ne işin var senin burada? Kardeşinin başına gelenleri duymadın mı?"

Başımı hayır anlamında salladım.

"Bir kaza geçirmiş, tarak gemisinin demirlediği yerin oradaki virajda."

Şaşkınlıktan donakaldım. Hangi kardeşimden bahsettiğini sormaya cesaret edemedim. Annemlerin olay yerine gittiklerini söyledi. Ben hangi araca bindim de oraya gittim, kimden beni oraya götürmesini rica ettim, hatırlamıyorum.

Yol kenarında polis arabasının arkasına park etmiş arabalar vardı. Biri hırsızlıkla ilgilenmeleri için polisleri çağırmıştı, zira jandarma suçluları yakalama konusunda beceriksizdi. Devriyeler, egzozu bağıran eski motosikleti takibe almışlar ve motor da virajda savrulmuş. Ya mıcıra denk gelmişler ya da yola akan yağ yoldan çıkmalarına neden olmuş. Motoru kullanan direksiyona tutunmuştu, çok ciddi olmayan yaralarla kazayı atlatmış, hastaneye kaldırılmıştı. Ameliyata almışlardı çoktan.

Vincenzo, arkadaşının hayatını kurtaran direksiyonu kavrayamamıştı. Güz bitkilerinin üzerine, ta inekleri çevreleyen çitlere kadar uçmuştu. Acaba havada asılı kaldığı o birkaç saniye içinde nereye düşeceğini görmüş müydü? Kaderin çizdiği çizginin ötesine geçmek için kanat çırpmaya mecali kalmamış bir melek gibi boynu tel örgülere denk gelmişti. Tel örgünün dikenleri derisini delip boynuna saplanmış, nefes borusunu kesmiş ve atardamarı parçalamıştı. Kafası otlayan hayvanların tarafında asılı kalmış, cansız bedeni diğer tarafta, dizleri üzerine çökmüştü ve bir ayağı kırıktı. İnekler kafalarını ona doğru çevirmişler ve sonra otlamaya devam etmişlerdi. Ben oraya vardığımda tarlanın sahibi toprağına düşmüş ölü bedenin önündeki pulluğun koluna dayanmış, hareketsiz duruyordu.

Polisler, sağlık ekiplerini beklememiz gerektiğini söylediler. Bir ağaca sırtımı verdim, Vincenzo'ya uzaktan bakıyordum. Neden bilmiyorum, üzerini örtmemişlerdi. Meraklı bakışların altında, görevini yerine getiremeyen bir bostan korkuluğu gibi öylece duruyordu. Hafif bir rüzgâr esti, gömleğinin eteğini havalandırdı.

Yaslandığım ağacın tırtıklı gövdesinden sırtımı kaydırarak olduğum yere çömeliverdim. Başka bir taraftan annemin

bağırtıları duyuluyordu, günlerdir inliyor gibi çatallı çıkıyordu sesi. Ardından sessizlik, sonrasında sakin bir ses tonuyla konuşup üzüntüsünü yatıştırmaya çalışan bir ses... Arada babam ellerini gökyüzüne kaldırıp Tanrı'ya isyan eder gibi feryat figan haykırıyordu. Yanındakiler onu elleriyle zaptedip sakinleştirmeye uğraşıyorlardı.

Yeni bitmiş otların üzerine önce uzandım, sonra cenin pozisyonunda kıvrıldım. Biri orada olduğumu görüp yanıma yaklaştı. "Arminuta'ymış" dedi ya da "kız kardeşi". Sesi işitiyordum ancak sanki bir camın arkasından duyuluyordu. Omzuma, saçlarıma dokundular, kol altlarımdan çekerek doğrultup oturur pozisyona getirdiler. O halde toprağın üzerinde yatmak olmazmış, öyle dediler. Sözlerini hiç sakınmadan, sanki ben yanlarında değilmişim gibi kaza hakkında konuşuyorlardı. Acaba soygundan mı dönüyorlarmış? Biri, "Evet," diye yanıtlıyordu ama nereden ne çaldıklarını bilmiyormuş. Polislerin tek bulduğu oraya buraya saçılan motor parçaları, iki olta ve bir torba içinde sabah güneşinde nehrin aşağısında tuttukları turna balıklarıymış. Abim belki de onları akşam yemeğinde yiyelim diye bize getirmek istemişti, tıpkı *prosciutto* gibi. İki adam hayretler içerisindeydi, nehrin bu tarafında böyle iri balıklar hiç görmemişti.

Aydınlık, yerini dağdan gelen bulutların gölgesine bırakıyordu, hava birden soğumuştu. Bir bardak su içmem için beni köy kulübesine götürmek istediler. "İstemem," dedim. Bir süre sonra elinde kendi ineklerinden sağdığı bir kap sütle tarla sahibinin karısı geldi.

"İçsene," dedi.

Başımı salladım, onda olan bir şey, belki yanağımı okşayan ellerinde hissettiğim içtenlikle ikramını kabul ettim. Bir yudum içtim, kan tadı vardı. Yağmur damlaları sütün üzerine damlarken, kabı sahibine iade ettim.

Vincenzo'nun cenazesi eve gelmedi çünkü evimiz ölüsünü sabah dek bekletilebilmek için müsait değildi. Mahallenin kilisesi, üzerinde bir kazak ve yakın zaman önce aldığı İspanyol paça

pantolon olan Vincenzo'yu ham köknardan yapılmış tabutu içinde karşıladı. Belediyenin doktoru hayrına boynundaki geniş kesiğe dikiş atmıştı. Dikişler uçarak üzerine düştüğü tel örgüleri temsil ediyordu. Bu yaranın şakağındaki balık kılçığına benzer yara gibi kapanacak zamanı olmayacaktı. Tütsünün yarı aydınlığında yüzü şiş ve morluklar içinde görünüyordu. Işığın titremesiyle beklenmedik şekilde aydınlanan bazı yerler dışında yüzüne neredeyse yeşilimsi bir renk hâkimdi.

Olanları duyan son kişi Adriana'ydı. Uzunca süre gözyaşı akıtıp içini döktükten sonra, kendini abisinin boş kalan yatağına attı.

"Şimdi senden aldığım borçları ödeyemeyeceğim," diye tekrarlıyordu abisinin yatakta bıraktığı boşluğa.

Sonra bütün odaları didik didik aradı, hummalı arayışı çekmecelerin dip köşesinde, tahta dolapların raflarında, kavanozların içinde devam etti. Onu kiliseye gitmeden önce son gördüğümde ceplerinden birine bir şey saklarken gördüm. Komşu kadınlar tabutun içine Vincenzo'ya öbür tarafta lazım olacak eşyaları düzenlemekle meşguldüler: saç fırçası, tıraş bıçağı, mendil ve para.* Adriana geldi tabutun başına, abisinin göğsünde kavuşturduğu ellerine dokunmasıyla geri çekilmesi bir oldu. Ellerinin o kadar soğuk ve taş gibi sert olacağını hiç düşünmemişti. Cebinden çingenelerin verdiği armağanı aldı ve abisinin yüzüğü her zaman taktığı ortaparmağına takmak istedi. Ancak başaramadı, serçe parmağına geçirmeyi denediyse de yüzük parmağın yarısında kaldı. Gümüşün üzerindeki işlemelerin olduğu taraftan döndürdü yüzüğü.

Taziyeye az sayıda insan gelmişti: aile dostları, işi gücü cenazesi kalkacak ölü bedenleri görmek olan çevredeki ihtiyarlar. Perilli de geldi cenazeye ama diğerlerinin aksine istavroz çıkarmak yerine Vincenzo'nun yanında ayakta birkaç dakika durduktan sonra onu alnından öptü.

---

* İnanışa göre Cehennem'deki Akheron Irmağı'nı geçmek için sandal sahibi Kharon'a ödenecek para. (*ç.n.*)

Baba tarafından aile büyükleri geldiler ki normalde yaşadıkları köyden dışarı adım atmazlardı. Torunlarının yanı başına oturdular. Onları tanımıyordum, onlar da benim bebekliğimi hatırlarlar mıydı, bilmiyorum. Adriana onlara benim kim olduğumu fısıldadı. Tepkisiz kalmaları onlar için bir yabancıdan farkım olmadığını anlamama yetti. Annemse anne babasını kaybetmişti zaten, onun evlat acısını teselli edecek kimsesi yoktu.

Saat on bire doğru mahallenin rahibi mumları söndürmeye ve herkesi kiliseden çıkarmaya başladı. Vincenzo toprağın üstündeki son gecesinde kilisedeki heykellerin bakışları altında yalnız kalmıştı.

Ertesi gün düzenlenen ayinde bir cümle dikkatimi çekmişti. Rabbimiz, başında güvenilir bir büyük olmadığı için yoldan sapanları bizim dualarımız sayesinde bağışlayan kollarına yeniden alırmış. Çıkışta bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu, etrafımızı başsağlığı dileyen kara şemsiyeliler sarmıştı. Tanımadığım birinin başsağlığı dilemeye dili dönmedi, yanaklarımdan öperek iyi şanslar diledi. Böylece kendimi Vincenzo'nun ailesinin bir parçası gibi hissettim.

Mezarlığa vardığımızda yağmur dinmişti. Yanında az sayıda kişi kalmıştı. Kazılan çukurun öbür tarafında jandarma olan babam beliriverdi birden. Bir eliyle üniformasının yakasını kaldırarak boğazını kapatıyordu. Başını hafifçe oynatarak bana uzaktan selam verdi ve sanki ta oradan benimle konuşmak istercesine ağzını açtı ve ardından yeniden kapadı. Nicola'nın da söylediği gibi sakal bırakmıştı. Hatta biraz saçı sakalına karışmıştı. Deliler gibi arzuladığım bu karşılaşmaya neredeyse hiç tepki vermemiştim. Ona o anda ne soracağımı bile bilmediğimden yanına gitmedim. Zaten kısa bir süre sonra gözden kaybolmuştu.

Çingeneler de katılmıştı cenazeye, güneş düşen bir köşede bekleşiyorlardı. Dört kişiydiler, Vincenzo'yla aşağı yukarı akrandılar. Diğerlerine göre daha olgun duran, geniş yakalı mor bir gömleğin göğsüne yas rozeti takmış çingene hariç. Cilalı

rugan ayakkabıları vardı, geriye taranmış koyu saçları briyantinliydi. Pazar ayinine gidiyor gibiydiler. Arkadaşlarına karşı son görevlerini bu şekilde yerine getiriyorlardı işte, cenazesine katılarak.

Atları, mezarlığın duvarının ardında yularları çözülmüş bekliyordu.

21

Evimize döndüğümüzde içerisi buz gibi soğuktu. O gece dağlarda kar kendini erkenden göstermiş, birkaç saattir esen fırtına vadiyi talan etmişti. Macunları eskimiş pencere camları zangırdıyordu, rüzgâr resmen evin içinde esiyordu. Cenaze boyunca Giuseppe'ye bakan komşu, kardeşimi geri getirdiğinde kucağında bebekle anneme yaklaşınca, annem yüzünü öbür tarafa döndü. Adriana bile onu almaya yeltenmedi. Kardeşimi komşunun kucağından alarak bir sandalyeye iliştim ve kafamı duvara yasladım. Onu kucağımda zar zor tutuyordum, kollarımda derman yoktu. Baktı ki kimseden umut yok, o da hiç hareket etmeden durdu. Diğer katlarda oturan kadınlar, ölenin ailesi için ve taziyeye gelenlere ikram edilmek üzere elleri dolu geldiler: Masanın üzerinde bizim için hazırlanmış yiyecekler ve içecekler vardı. Yiyen oldu mu, bilmiyorum.

Bir süre sonra Giuseppe huzursuzluk sinyalleri vermeye başladı, yere inmek istiyordu. Karalara bürünmüş annesine doğru emekledi ve soru yüklü bakışlarını yukarıya çevirdi. Annem de evlat acısının doruklarından onu görmüş olmalı ki onu kucakladığı gibi uzanmak için yatağa gitti ve ertesi gün öğleden sonraya kadar da yerinden kalkmadı. Komşular lohusa zamanlarında olduğu gibi sırayla sıcak çorba getiriyorlardı ancak o hepsini elinin tersiyle itiyordu.

İzleyen günlerde her öğüne bir komşuya davet ediliyorduk. Ben evde kalıp ne bulursam ekmek arası yapıp yemeyi ya da Adriana'nın gittiği evlerden benim için getirdikleriyle kendi başımın çaresine bakmayı yeğliyordum.

Geceleri, Vincenzo'nun yatakta bir o yana bir bu yana dönüşünü duyduğumu hayal ediyordum. Böylece ölümü bir hayal ya da inandığımız bir yalan gibi geliyordu. Bazı anlarda kokusu tüm odayı sarıyordu. Sonrasında onun artık yaşamadığı gerçeğini kabullenmek öylesine zordu ki. Yüzümün üstünde hissettiğim nefesiyle uykumda yerimden sıçrattı bir keresinde, tıpkı beni karanlıkta aradığı günlerdeki gibi.

Uykularımı kaçıran tek kişi Vincenzo değildi. Ne zaman mezarlıkta babamı gördüğümü düşünsem, gözümün önüne hep suratının yarısını kaplayan sakalıyla geliyordu. Bakışları dalgın, hatta hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Benimle konuşmak istemediğine emindim. Herhalde ondan yine beni eve götürmesini isteyeceğimden korkmuştu ya da bakışlarında okuduğumdan daha fazlası vardı. Boğazında düğümlenen kelimelerin yükü. Peki ya beni evden göndermeyi isteyen babamsa? Bu olasılığı daha önce hiç aklıma getirmemiştim. Benim suçum ne olabilirdi ki? Okul koridorlarındaki o öpücüğü mü anlatmışlardı ona? İnsanın kızını hayatından çıkarması için çok küçük bir nedendi. Geceleri çocukları korkutmak için anlatılan uydurma masallarda dahi böylesine rastlanmadığını çocuk halimle ben bile biliyordum. Bir kabahat işlediysem de hatırlamıyordum.

Annem, başlarda zamanının çoğunu yatakta geçiriyordu. Gözleri hep açık, yatağın bir kenarında yatıyordu. Giuseppe, hep annesinin yanında kalmak istiyordu ve ona hiç rahatsızlık vermiyordu. Birkaç gün sonrasına kadar hâlâ emmeye devam ettiği süt damlaları da annemin memesinden çekildi. Annemin duygudan yoksun sıcaklığında mayışmış yatıyordu. Hareketsiz yatan bedenini aşıp onu kendine doğru çeviriyordu. Birkaç nafile denemeden sonra dikkatini çekmeye tenezzül dahi etmiyordu. Ansızın bağırmaya başladığı zaman ben koşturuyordum.

Odada bir süre kalıyorduk ancak ne yapacağımı bilmiyordum. Bana gözlerini devirip bakınca, Giuseppe'yi kucakladığım gibi başka bir odaya götürüyordum.

Sonraki günler yavaş yavaş ayaklanmaya başladığını gören komşular yemek getirmez oldular. Fakat annem ayağa kalksa da evde hiçbir işe elini sürmüyordu, yürümeye azıcık mecali olsa iki yanı servilerle çevrili mezarlık yoluna kadar yürüyordu. Hep yas kıyafetleri giyiyordu ve saçları kışın dallarında asılı tek tük yaprak kalmış bir ağaç gibiydi. Bir sabah ona eşlik etmek istedim ama teklifime yanıt dahi vermedi. Onu bir adım geriden izledim ve yürüdüğümüz iki kilometre boyunca iki kelam laf etmedik. Vincenzo'yu örten toprağı ayaklarının altında hissedince bir an canlanır gibi oldu. Vincenzo, öldüğünden beri onun nazarında tek evladıydı.

Dönüş yolunda onu izliyordum, yine önümde yürüyordu. Yürüyüş hızımı onunkine göre ayarlıyordum. Yokuşta biten otlar ayaklarını çiziyordu ama annem hissetmiyordu. Bazen tehlikenin farkına varmadan yönünü şaşırıp yol ortasındaki çizgiye doğru yöneliyordu. Ben farkına varıp da onu yoldan çekmeye vakit bulamadan bir korna sesiyle yerinden sıçradı. Acıma duygum aniden öfkeye dönüşüp içime alev topu gibi düştü. İşte, benim annem! O işe yaramaz serserinin acılı annesi! Her şey, tahta kutunun içindeki Vincenzo içindi. Bana ait, hâlâ hayatta olan kızı için hiçbir şey taşımıyordu içinde. Henüz birkaç aylık bebekken beni evlatlık verdiğinde eminim ki hayatı böyle altüst olmamıştı. Ona yetiştim, hatta onu geçtim ve arabalardan canını kurtarıp kurtarmadığını kontrol etmek için bile arkama dönüp bakmadan yürümeye devam ettim. Birisinin onu kurtarması gerekecekse bile o kişi ben olmayacaktım!

Birkaç gün sonra Perilli aşağıdan zili çaldı, beni ve Adriana'yı sordu. İkimiz aşağı indik, onu eve buyur etmeye utanıyorduk.

"Siz ikiniz yarın okula dönüyorsunuz," dedi emrederek. Söyleyecek başka bir şeyi yoktu. Nitekim arabanın motorunu kapatmamıştı.

"Ben okula sanki onun için gidiyorum, tabii ki okula gideceğim çünkü okulumu seviyorum. Hem benim kendi öğretmenim var," diye karşılık verdi Adriana, merdivenlerden çıkarken.

Ders çıkışı evdekilere yemek pişirmek bize düşmüştü. Genellikle bir çorba kaynatıveriyorduk. İlk zamanlarda, kız kardeşimin gözünden kaçtığı sürece, makarnanın suyunu ya az koyuyordum ya da suyunu iyice çektiriyordum.

"Senin de elinden bir iş gelmiyor," diye cesaretimi kırardı. "Eline yakışan sadece kalem."

Adriana'nın ise elinden her iş gelirdi. Alışverişte bile bir kilo patates almaya gitse sebze suyu hazırlamak için torbaya iki havuç, iki soğan attırırdı. Kasaptan iki yüz gram kıyma alırdı, etin yağıyla kemiğini de olmayan köpeğimiz için isterdi. Onları da haşlama yapardık ama köpekler için değil, kendimiz için. Şimdilerde o zamanlar yediğim hiçbir yemeği yiyemiyorum. Haşlama etin kokusunu duyduğumda bile içim dışıma çıkıyor.

"Yaz deftere, ay sonu babam uğrayıp hesabı kapatacak," diye söz veriyordu Adriana hangi dükkâna girsek. Öyle hazırcevap ve uyanıktı ki, elinde alışveriş torbaları, her birinin ağzına lafı tıkıyordu. Bense onun arkasında duran ve hiç sesi çıkmayan bir figürdüm sadece. İşlerini yaparlarken dükkân sahiplerinin ağızlarını bıçak açmazdı ama rahatsız edici bakışları nereye gitsem beni izlerdi.

Kız kardeşimin kırılgan bir yapısı da vardı. Hep giriş kattaki dul komşumuza sığınırdı. Ona hem arkadaşlık ediyor hem de ev işlerinde destek çıkıyordu, karşılığında da hem okşanmaya hasret aç ruhunu hem de biraz karnını doyuruyordu. Giuseppe'yi de yanında götürdüğü olurdu. "Bir şeyler yemezse açlıktan ölecek yavrucak," der, birlikte inerler, epey bir zaman sonra yarı uykulu gözlerle eve dönerlerdi.

Annemin iştahı yoktu, bizimkini de hiç umursamıyordu. Babam vardiyasından dönerken bakkal açık olursa azıcık salam ya da salamura hamsi getirirdi. Evin geri kalan işlerinden ve hazırladığımız yemeklerden memnundu. Karısına hiçbir şey söylemiyordu.

Annem, öğleden sonraları kollarını mutfak masasına uzatır, otururdu. O saatlerde evde kimsecikler olmazdı. Ekmeği dilimliyor, zeytinyağına bandırıyor ve tabağı ona doğru, ama biraz uzağına uzatıyordum. Ben de karşısına oturur yemeğe koyulurdum. Tabağı parmağımla biraz daha sürerdim önüne doğru. Şayet emrivaki hissetmediyse bir dilim alır ve ekmeği gönülsüzce kemirirdi. Ömrü boyunca çiğnemeye alışkın değilmişçesine ağır ağır çiğnerdi.

"Tuzu yok," dedi bir keresinde.

"Pardon, unutmuşum," dedim tuzluğu uzatırken.

"Olsun, tuzsuz da lezzetli," dedi ve elinde tuttuğu ekmeği bitirdi.

Günler günleri kovaladı aynı sessizlik içerisinde. Yine evin içinde ruh gibi dolaşıyordu.

Bir pazar günü beni elimde soğanla gördü. Her zamanki gibi çorba yapacaktım.

"Sadece çorba yiyorsunuz," diye gürledi. "Makarna sosu yapmayı bilmez misin sen?"

"Hayır."

"Yağ koy üstüne, kavrulsun biraz." Pembeleşen soğanın kokusunu bekledik. Ağustosta hazırladığımız domates soslarından birini açtı, ben de tencereye boşalttım. Bana ateşin harının ne kadar olması gerektiği konusunda ve sonradan ilave edilecek aromatik baharatlarla ilgili bilgi verdi.

"Makarnayı ben süzerim," dedi sonra. "Sen alışık değilsin, kesin bir yerini yakarsın."

Tüm aileye domates soslu *rigatoni** servisini ben yaptım. Herkes nihayet normal bir öğün yemekten memnun görünmesine rağmen kimseden çıt çıkmadı. Annem iki ya da üç adet makarna aldı tabağına, o da az soslu. Tıpkı Vincenzo'nun hayatta olduğu zamanlardaki gibi sandalyesine oturdu. Ama tabağı masada değil kucağında tutuyordu. Başı öne eğik yedi tabağındakileri.

---

* Bir çeşit çizgili boru makarna. (*ç.n.*)

22

Krem renkli Mercedes araba meydanın ortasına park eder etmez etrafını çoluk çocuk sardı. İçinden biri sakallı, diğeri kenarları geniş beyaz şapkalı iki adam indi. Onları pencereden görmüştüm. Çocuklardan birine soru sordular, çocuk da benim olduğum yeri işaret etti. Büyük olasılık çingeneydiler, biraz korktum ama gelip de zilimizi çalmadılar. Kaportaya yaslanıp birer sigara yaktılar ve beklemeye başladılar. Arada sırada kendimi göstermeden o tarafa bakıp hâlâ orada olup olmadıklarını kontrol ediyordum.

Babam madenden yürüyerek eve dönerken meydanın öbür ucunda görününce adamlar ağızlarındaki sakızları asfalta atıp babamın yanına gittiler. Sanki onunla önceden tanışıyorlardı. Babam sadece yavaşladı ve uzaktan onlara baktı. Adamları görmezden gelerek bizim binaya doğru yürümeye devam etti. Adamlar babamın önünü kestiler ve el kol hareketlerinden anladığım kadarıyla başta bıyıklı olan onunla konuşmaya başladı. Belki de eve girmek istemişti. Kepenklerden birini açtım, sesleri daha iyi duyabilmek için.

"Benim evime çingeneler giremez. Söylemek istediğiniz her neyse burada söyleyin."

Biri arabasının motorunu çalıştırınca verdikleri yanıt duyulmadı, babam da ses tonunu daha da yükseltti.

"Eğer oğlumun size borcu varsa benim bundan haberim yok, bilmek de istemiyorum. Şimdi gidin ve paranızı başka yerde arayın."

Ona en yakın olanı sakinleştirmek istercesine babamın koluna dokundu, babam da onu iteleyince beyaz kenarlı şapka başından düşüp uçtu. Adriana da pencereye koştu, yanıma geldi, nefeslerimizi tutup izlemeye devam ettik.

Bir vukuat olmadı, o ikisi arabalarına binip gittiler, babam da kapıyı çarparak eve girdi.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra okul çıkışımıza geldiler. Ne gelenler aynı adamlardı ne de kullandıkları aynı arabaydı. Bu, diğerine nazaran daha küçük bir arabaydı ve orasında burasında çizikler vardı. Adriana elimden tuttu, sınıftan arkadaşlarıyla beraberce yürüdük. Biz kaldırım boyu yürürken onlar da arabayla bizi bir adım geriden takip ediyorlar, bizi geçip birini bekliyormuş gibi yapıyorlardı. Meydanı geçince Adriana ile yalnız kaldık, diğer kızlar öbür yola dönmüşlerdi. Direksiyonda olmayan, arabadan indi ve yarım ağızla gülümseyerek bize doğru yürümeye başladı. Kardeşim elimi terli avucuyla iyice sıktı, bu bizim aramızda yön değiştirme işaretimizdi. Bu sefer daha çok korkan kardeşim oldu, çingenelerin çocuk kaçırma hikâyelerini işitmişti. Çevik bir manevrayla okula doğru döndük, tam köşedeki bakkalın orada bizi arayan adamla burun buruna geldik.

"Neden kaçıyorsunuz? Sizi korkutmak istemedim. Sadece bir soru sormak istiyorum."

Yirmilerinde görünüyordu, hatta yakından bakınca tehditkâr değil, çekici olduğu bile söylenebilirdi. Adriana da rahatlamıştı, elimi bıraktı ve bir çene hareketiyle çocuğa konuşmasını işaret etti. Genç çocuk belli ki karşısında iki kız çocuğuyla kendini zorda kalmış hissediyordu, kibarlığı çok zorlamaydı. Vincenzo acaba bize arkadaşlarına ait olan bir şey bırakmış olabilir miydi? Ve biz acaba onu saklıyor olabilir miydik?

"Abim ölüme gittiğini biliyor muydu ki gitmeden bize emanet bırakmış olsun? Bize ne bırakması gerekiyordu ki?"

Adriana'nın ağzından bir çırpıda çıkan sorular karşısında afalladı. Vincenzo'nun satın almak istediği bir motosiklet için kendilerinden ödünç para aldığını anlattı. Ama para zaten hazırdı, talihsiz olaydan birkaç gün önce Vincenzo onlara böyle söylemişti. Parayı arayamaz mıydık?

"Parası olsa eve getirir miydi sanıyorsun? Nehrin kıyısına tahtalardan bir baraka yapmıştı kendine, özel eşyalarını orada saklardı," dedi kurnaz kardeşim. Sonra da kulübenin konumuyla ilgili afaki tarifler vererek konuşmasını tamamladı. Böylece Vincenzo'nun alacaklılarından kurtulmuş olduk.

Öğleden sonra Adriana'yı koltuk altına sıkıştırdığı eski bir ayakkabı kutusuyla gördüm. Bana fısıltıyla peşinden bodruma inmemi söyledi.

"Oradan oraya taşıdığı yüzüğü hep bu kutuda saklardı," dedi merdivenlerden inerken. "Ama içinde başka şeyler de var. İyice bir bakalım."

Kapıyı içeriden kilitledik ve abimizin gizli dünyasına açılan kapağı ben kaldırdım. Hiçbiri evin olmayan tomarla anahtar. Gıcır gıcır sustalı bir bıçak. Aranan tiplere benzeyen vesikalıkla bir hüviyet cüzdanı. Şişkinliğinden içinin dolu olduğu belli bir çorap. Ellerimi ihtiyatla çoraba soktum, elime gelen şeyin ne olduğunu hemen anladım. Beti benzi atan Adriana'nın gözlerinin önünde, paket lastiğiyle tutturulmuş bir deste parayı çoraptan çıkardım. Onluk desteler halinde yüz bin liret vardı. Çingenelerin peşine düştüğü şey işte elimizdeydi. Para gerçekten onlara mı aitti yoksa Vincenzo motosiklet almak için ara ara bulduğu işlerin yevmiyelerini bir kenara mı atmıştı?

Adriana, parmak uçlarında banknotların sahte olup olmadığını kontrol etti. Halbuki kız kardeşim hayatında ilk defa kâğıt paraya dokunuyordu, kırk yılda bir eline aldığı bozuklukların o değersiz metalinden farklı bir paraya. Resmen büyülenmişti.

"Kim bu ihtiyar?" diye sordu elli binlik banknotun üzerindeki Da Vinci'nin sakalını okşarken. Usulca konuşuyor, sanki sesini pılı pırtının arasına saklanan birine duyurmaktan korkuyordu.

"Ee? Şimdi?" Hem ona sordum hem kendime. "Bu kadar çok parayı biz tutamayız."

"Ne diyorsun? Hiç de çok değil." Banknotları parmaklarının arasında delicesine sıktı.

Heyecanı beni şaşırtmıştı. Banknotlarından ayırmadığı gözlerinden alevler fışkırıyordu. Benim açlıkla ilgili herhangi bir fikrim yoktu ve buna rağmen aç kurtlarla aynı sofrada oturuyordum. Önceki hayatımdan getirdiğim ayrıcalık beni diğerlerinden farklı kılıyor, aile içinde yalnız bırakıyordu. Ben Arminuta'ydım, geri verilendim. Konuştuğum dil başka bir dildi ve kime ait olduğumu bilmiyordum. Kasaba okulundaki sınıf arkadaşlarıma, hatta Adriana'ya dahi gerçek annelerinin kim olduğunu bildikleri için imreniyordum.

Kız kardeşim alacağımız her şeyin hayalini kurmuştu çoktan. Vincenzo'nun birikmişi aşağıdan onun yüzünü aydınlatıyor, gözbebeklerini daha önce hiç deneyimlemediği bir iştahla ışıldatıyordu. Bodrumun tavanında asılı elektrik lambasının soluk ışığı altında boyundan büyük hayaller kuran, bir televizyon, Vincenzo için değerli parlak taşlardan bir mezar, babamız için yeni bir otomobil isteyen kız kardeşimin hevesini kursağında bırakmak zorunda kaldım.

"Bu para hepsine yetmez," dedim ateşini ölçermiş gibi alnına dokunarak.

"Ben de seni hiç anlayamıyorum. Hem çok paramız var hem de yetmiyor, öyle mi?" diye sordu, sabrı tükenmişti.

Duyduğu tıkırtı yüzünden irkildiğini gördüm, yanı başındaki kartonların altında bir şey hareket ediyordu. Ayağıyla kartonları itince kurutulmuş biber kasasının arkasında incecik bir kuyruk belirdi.

"Tahmin etmiştim," dedi. "Paraları burada bırakırsak sıçanlara kaptırırız. Hepsini yukarı çıkaralım ama tetikte olalım. Sergio bulursa sonumuz geldi demektir."

Akşama doğru cenaze işlerinden bir adam geldi. O sıralar evin reisinin evden dönüşünü beklemek revaçtaydı. Cenaze

arabacısı lafı hiç dolandırmadan Vincenzo'nun cenazesinden alacağı olan paranın en azından yarısının tahsil edilmesini istedi. Babam biraz daha sabretmesini rica etti, tuğla ocağının kapanma riski vardı, aylıkları aylardır ödenmiyordu.

"Aylığımı alır almaz borcumu ödeyeceğim, sana oğlumun üzerine yemin ederim," dediyse de adam yalnızca bir hafta mühlet verdi.

Ben ve kız kardeşim başımızı öne eğip göz göze gelmekten kaçınarak konuşulanları dinledik. Ertesi gün planladığımız alışverişleri yeniden gözden geçirdik. Öğleden sonra dükkânların kepenklerini açma saati gelince evden çıktık. Tipi, yüzlerimizi bıçak gibi kesiyordu. Adriana için acilen kaban almak zorunda olduğumuzdan kendimizi kasabanın tek giyim dükkânında bulduk. Dükkânı işleten kadın, tepesine kafa oturtulmuş bir patatese benziyordu. Vücudunun iki yanında askıda asılı duran ve çok az hareket eden kolları vardı. Elleri de ufacık ve tombuldu, daha çok ihtiyaç duydukça oynatıyordu. Fakat ortam oldukça aydınlıktı ve tozlu kumaş kokuyordu. İçeri girer girmez bizi gaz sobasından yayılan hoş sıcaklık karşıladı, satıcı kadınsa bize şüpheli gözlerle bakıyordu.

"Alışverişe yalnız mı çıktınız? Tabii ya, siz abileri ölen kızlarsınız ve anneniz tabii ki sizinle gelemedi. Zavallı kadıncağız sabah akşam mezarlıkta, kimse ondan bu kadarını beklemiyordu." Kelimeleri birbirine ardına sıralayıverdi. "Paranız var mı bari?"

Adriana az daha kadının burnuna bir tane Leonardo da Vinci'li banknotlardan fırlatacaktı ki güzelce ikiye katlayarak tekrar çebine soktu. Acele etmeden Adriana için üzerine bol gelen, çimen yeşili sugeçirmez bir kaban beğendik.

Aynada sırtındaki piliye bakmaya çalışırken, "Ortaokula giderken giyerim," diye açıkladı Adriana kadına. Astarının yarısı sökük eski kabanın tersini çevirip tezgâha bıraktı.

Eve doğru yürürken yeni mokasenlerini eskitmemek için adımlarını itinalı atıyordu. Ellerimiz peynirlerle, kahvaltılıklarla, kafamız ise öğleden sonraki alışverişlerimizi nasıl

açıklayabileceğimize dair soru işaretleriyle doluydu. Yolda içi dolu bir cüzdan bulduk diyecektik.

"Erzakları aşağıda saklamayalım, tüm ev ahalisi birlikte yiyelim," dedi Adriana.

Soru soran olmadı, annem zaten hep kederliydi, babamsa gırtlağına kadar borca batmıştı. Oğlanlarsa hazırladığımız bir tepsi Nutellalı ekmeğe gömülmüş, tıka basa yiyorlardı. Giuseppe'ye birkaç tatlı kaşığı yedirdim.

Bir hafta boyunca canımızın çektiğini aldık ama hep ufak tefek alışverişlerdi yaptıklarımız. En çok da tatlı. Cenaze işlerindeki adam yine kapımıza dayandığında odasına çekilen babama seslendik. Nihayet odadan çıktığında borcunu kapatsın diye eline banknotları saydık. Böylece Vincenzo kendi cenazesini kendi ödemiş oldu.

23

Noel kutlamalarına bir hafta kalmıştı. Öğle yemeği saatinde boş yemek masasının üzerinde iki kasa portakal duruyordu ki bu, bizim evde görülmüş şey değildi. Kasaların yanında da bir kolinin içinde üst üste dizilmiş ton balığı ve en çok da et konserveleri vardı. Sabah ben ve Adriana okuldayken biri gecikmeli de olsa taziyeye gelmiş, gelirken de bunları getirmiş, diye düşündüm. Narenciye kokusu bir yana, ara ara dikkatimi çeken bir başka koku daha vardı, sanki rüyadaymışım gibi öyle hafif ve belirsizdi ki.

Giuseppe mutfağın bir köşesinde oturmuş mızıldanıyordu. Meyvelerden birini kabuğuyla ısırmış ve acımsı tadından hoşlanmamıştı. Annem odasından kutulardan birini açmam için seslendi ve kardeşime göz kulak olmamı salık verdi. Kendisi baş ağrısından yine yataklara düşmüş, o gün yemek yapmamıştı. Son günlerde ev işlerine el atmaya başlamıştı ancak birdenbire yeniden yataklara düşüyor, saatlerce açık ve boş gözlerle yatıyordu.

Giuseppe'nin portakalını, dişlediği yerlerden soydum ve ona bir dilim uzattım. Yedikçe gözlerini kırpıştırıyor ve suyunu emdikçe dudaklarını büzüştürüyordu. Yedikçe yeni tada alıştı, hatta çok sevdi ve yenisini istedi. Adriana bir kutu et konservesi açtı ve lokmaları birer birer direkt kutudan mideye indirdik. Adriana yemekten sonra Giuseppe'yi alıp alt kattaki dul komşuya indi, ben de evde yalnız kaldım. Yatak odasında sessizlik hâkimdi.

O gün öğleden sonra ev ödevim yoktu. Evin içinde o odadan bu odaya canım sıkılmış ve tedirgin halde aylak aylak dolanıyordum. Masanın üzeri rengârenk meyvelerle döşenmişti. Şehirdeki annem yine C vitaminine takmıştı demek. Beni dans kursuna arabayla götürürken yolda yiyeyim diye iki adet kabukları soyulmuş portakal hazırlardı. "Antrenmandan önce iyi gelir," derdi. Aklıma bir şey geldi ve direkt küçük odaya yöneldim. Ağustos ayında bavul olarak getirdiğim, içi ayakkabı dolu olan çantam hâlâ oradaydı. Eşleri birbirine girmiş ayakkabıları didik didik ettim. Çantanın dibindeki dans ayakkabılarımı parmaklarımla yoklayarak buldum ve hemen mutfağa koşup kareli eteğimin altına giyiverdim. Saten kurdeleden bağcıklar biraz kirlenmiş ve sökülmüştü. Ayak başparmaklarım her yaz tatili dönüşünde olduğu gibi sızladı. Pencereden sızan cılız ışık, bacaklarımda dörtgen desenler oluşturuyordu. Ayak bileğime ve baldırlarımdaki uzun zamandır çalıştırmadığım kaslarıma dokundum. Hâlâ biraz serttiler. Elimle sandalyenin sırtından hafifçe destek alarak ve beşinci pozisyonu koruyarak parmak uçlarımda yükselmeyi denedim. *Battement tendu*'yu* *plié*** ile bitirerek gerçekleştirdim.

"Ona şehre dönmen gerektiğini, üst sınıfları orada okuman ve bu güzel şeyleri orada yapman gerektiğini söyledim." Odanın kapısında dikilen, annemdi. Ellerini açtı, hayran olmuş bir hali vardı. "Bu sabah Adalgisa geldi ve senden konuştuk. Sen geldiğinden beri baban ve ben bunu düşünüyoruz. Çokbilmiş Perilli'nin çenesini tutacağını beklemiyorduk zaten. Sen burada harcanıyorsun, burada bir halt yok. Seneye ekim ayında iyi bir okula gitmelisin. Adalgisa da bizimle hemfikir."

Sabah portakal kokusu dışında duyduğum o koku hayal değilmiş.

"Öyleyse beni geri alacaklar," diyecek oldum. Sesim dişlerimin arasından kesik kesik çıkıyordu. Oturdum, dizlerim tir tir

---

* Balede çalışan bacağın yerde gergin şekilde öne, yana veya arkaya açılıp kapatılmasıyla gerçekleştirilen hareket. (*ç.n.*)

** Balenin en temel hareketlerinden, dizi kırma hareketleridir. (*ç.n.*)

titriyordu ama sebebi uzun süre sonra denediğim figürlerden değildi.

"Hayır, öyle bir şey olmayacak. Ama yaz sonu kendisi sana şehirde bir yer ayarlayacak."

"Neden ben yokken geldi? Dönüşümü bekleyemedi mi?"

"Kendisini getiren kadının acelesi vardı. Adalgisa, abinin başına gelenleri yeni duymuş, başsağlığına gelmiş."

"Nasıl geç duymuş? Babam da vardı cenazede."

"Görülen o ki karısına söylememiş," diye söylediklerimi düzeltti.

"Çok tuhaf. Nasıldı peki?"

"Oldukça iyiydi," diye geçiştirdi başını öte yöne çevirirken. "Gördün mü bize ne çok erzak getirmiş? Haydi, hepsini yerlerine yerleştirelim," dedi ve kutuları duvarda asılı dolaba dizmeye başladı. Böylece konu üzerindeki sis perdesi aralanmadan yine kapatılmış oldu. Sorularım asla alıcısına varmıyordu. Kendi kendine kısık sesle konuşma alışkanlığı Vincenzo'nun ölümünden beri artmıştı. Konserve kutularına içlerinde ne sakladıklarını, yetişemediği raflara neden o kadar yüksekte olduklarını ve zavallı oğluna da şimdi nerelerde olduğunu sordu.

İşlere hiç el atmadan sandalyede çakılı kaldım. Duyduğum öfke yine midemde büyümeye başladı. Başlangıçta damarlarımdaki bütün kanı çekip beni güçsüz kıldı. Bitkin bir ihtiyar edasıyla ayağımdaki ayakkabıların bağcıklarını çözdüm. Saten bağcıkları ellerimin arasında gerip okşadım, burnuma yaklaştırdım ve ayaklarımın kaygıdan uzak günlerdeki kokusunu aradım. Sanki bir enjeksiyon iğnesi saplanmış gibi tüm bedenimi altüst eden bir enerji sardı. O an için benim dünyamdaki yegâne nesneye, sağımda duran portakala uzandım. Bir tarafı ezilmiş, yumuşamıştı. Parmaklarımı ortasına kadar vahşice batırdım ve parmaklarım öbür taraftan çıkana kadar sıktım. Elim de tuttuğum meyve de titriyordu. Meyvenin aydınlığı çağrıştıran rengi benim karanlık dünyamdan çok uzaktaydı. Meyvenin suyu bileğime kadar aktı, kazağımın kollarını ıslattı. Üzerinden ne kadar süre geçti, bilmiyorum; rasgele duvara fırlatınca

annemin başının birkaç santimetre uzağından geçti. Masanın üzerinde kalan portakal kasasını olanca gücümle yere ittiğimde ve içindeki meyveler dört bir yana saçıldığında dönüp de bakacak vakti dahi olmamıştı.

"Aklını mı oynattın sen? Neyin var?"

"Ben bir paket değilim. Beni oradan oraya taşımaktan vazgeçin artık. Annemi görmek istiyorum. Sen şimdi bana onun nerede olduğunu söylüyorsun, ben de tek başıma onu görmeye gidiyorum."

"Nerede olduğunu bilmiyorum, evindedir herhalde."

Onu lavaboyla arama sıkıştırarak kaçmasına mahal vermeyecek şekilde yaklaştım. Yas kıyafetini omzundan tutup çektim ve gözlerine meydan okurcasına baktım.

"Öyleyse kendime bir avukat bulup hepinizden şikayetçi olacağım. Kızınızı bir oyuncak bebek gibi nasıl değiş tokuş ettiğinizi herkese anlatacağım."

Evden koşarak kaçıp dışarıda tek başıma kaldım; karanlık erkenden çökünce üşümeye başladım. Meydanın en gizli saklı köşesinden evlerin pencerelerinden yanan ışıkları ve ev işleriyle meşgul halde gidip gelen kadın siluetlerini görüyordum. Hepsi de normal annelerdi: çocuk doğuran ve çocuklarını dizlerinin dibinden ayırmayan anneler. Öğlenden sonra saat beş gibi akşam yemeği hazırlıkları bitmişti bile. Mevsimin gerektirdiği gibi uzun uzadıya yemek pişirmeler, özenle sofra hazırlamalar...

Zaman geçtikçe "normal" hakkındaki karmakarışık fikirlerimi de yitirdim, artık gerçekten bir annenin bendeki yeri nedir, bilmiyorum. Sanki sağlığımı kaybetmişim gibi, korunaksız kalmışım ya da gerçekliğimi yitirmişim gibi. Tanıdığım ama alt edemediğim inatçı bir boşluk âdeta. İçime baktıkça başım dönüyor. Öyle ıssız bir manzara ki ya uykularımı kaçırıyor ya da beni kâbuslara boğuyor. Korkularım artık benim yegâne annem.

O akşam Adriana beni aramaya çıkmıştı. İki büyük sokak lambasının ampulleri patladığı için meydanın karanlığı onu ürkütmüştü. Kapıya tutunarak karanlığa doğru adımı seslendi.

Yolunu kaybetmiş kedi gibi yakarmalarına kayıtsız kalmak çok acı vericiydi ama direnmek zorundaydım. Onu uzaktan hayal meyal seçebiliyordum, o da benim gibi kaban giymeden çıkmıştı. Isınmak için ayaklarını yere vuruyor, elleriyle kollarını ovuşturuyordu. *Haydi git, gir içeri*, diye tüm kalbimle dua ediyordum. Ya da kendime itiraf edemesem de: *Bekle beni, ben hazır olana kadar bekle*. Beni duymuş gibi hepsine birden yanıt verdi bağırarak:

"Eğer geri gelmezsen burada kalıp bekleyeceğim ve senin yüzünden hastalanacağım. Burnum akmaya başladı bile."

Ona teslim olmadan önce bir süre daha bekledim. Sonra gizlendiğim yerden çıkıp çalışan bir sokak lambasının altında durdum. Beni gördü ve koşarak kollarıma atladı.

"Seni zırdeli!" dedi uyuşan sırtımı sıvazlayarak. "Kaçma fikri aklına düştüğünde beni hiç mi düşünmedin?"

Aç değildim, doğruca uyumaya gittim. Kapalı mutfak kapısının ardındaki konuşmaları yattığım yerden duyabiliyordum. Biri odaya girince uyuma numarası yaptım. Gelen annemdi, terliklerini sürüyerek yürümesinden tanıdım. Uyanık olduğumu anlamış olmalıydı.

"Şunu göğsüne koy, yoksa ateşin çıkar," dedi ve yorganı üzerimden çekti.

Fırında ısıttığı tuğlayı, beni yakmasın diye bir beze sarıp getirmişti. Bir rahatlama hissi, tuğlanın ağırlığının altında kalan göğsümden ta kalbime kadar ağır ağır tüm bedenimi sardı. Kalp atışlarım dinginleşti.

Ben kısa ve derin bir uykuya dalarken, o odadan sessizce çıkmıştı. Ateşim ise yükselmedi.

24

Okul tatil olmasa ve kilise çanları saatler gece yarısını vurunca kesintisiz çalmasa Noel'in geldiğinin farkına dahi varmayacaktım. Çanları yatağımdan işittim, gece yarısı ayinine gitmedik ve Noel yemeğinde de balık yemedik. Menüde *pane cotto** olunca benim de favorim mecburen önceki yıllarda yediğim yılanbalığı buğulaması oluverdi. Aslında kaygan bir yemek olduğundan sevmezdim ama geleneklere saygımdan az da olsa yerdim çünkü annem hep öyle isterdi.

Yakın zaman önce başımıza gelen felaketi hatırlayan komşu kadınlar, her biri elinde farklı bir tabak yemekle Noel sabahı kapımızı çaldı: devedikeni yemeği, misket köfteli fırın makarna, hindi haşlama. Madendekiler yirmi dördü gecesi geciken aylıklardan en azından birini ödemeyi akıl etmişlerdi, böylece babam eve dönüşte iki paket ballı çıtır badem almak için bakkala uğramıştı. Etin hepsini bitirdik, önce küçük parçalara ayırdık, sonra da kemikleri sıyırdık. O gün normalden daha fazla kalmıştık masada. En doymak bilmeyen ve lokmalarını şapırdatarak çiğneyen Adriana'ydı. Birdenbire çenesini tutarak çığlık atıp yerinden fırladı. Ağlayarak odaya girdi, ben de peşinden.

---

* Genellikle sıcak sebze ya da et suyuna bayat ekmek doğranmasıyla hazırlanan bir yemek. (*ç.n.*)

Ağzını sonuna kadar ayırdı ve işaretparmağını yarısı çürümüş süt azıdişinin üzerine koydu. Dişin ortasındaki oyuğa saplanan açık renkli bir kıymık (muhtemelen bademdi), son günlerde bir belirip bir kaybolan ağrıyı tetiklemişti. Çıtır badem kalıntısını dişinden çıkarmak isteyen Adriana, çürüğün içini cebinden çıkardığı kürdanla kurcaladıktan sonra ucunu burnumun dibine kadar uzattı.

"Kokla bak, iğrenç kokuyor. Bu lanet şey işe yaramadı. Bir de sen dene, ben beceremedim bu sefer."

Canını yakmaktan korkmama rağmen ısrar etti. Dişi, dişetine sadece bir noktadan tutunuyor gibi olsa da hareket etmiyordu, henüz vakti gelmemişti. Parmağımla çekmeye çalıştım ama olmadı. Dişin çevresine sıkıca sardığım ipi çekince ilmek boş geliyordu elime.

"Bir alet lazım," diye önerdi Adriana.

Mutfakta işimize yarayacak bir şeyler aradık. Herkes gitmiş, sofra toplanmıştı, bize kalan sadece lavabonun içindeki bulaşık yığınıydı. Ne aradığımı bilmeksizin, sadece gözüme farklı görünenleri saptamak için çekmeceleri rasgele açtım. Bıçak olmazdı, kullanmaya korkardım. Çatal! Batmakta olan kış güneşinin ışığından faydalanmak için pencereye yaklaştık. Adriana bana çenesini uzattı. Çatalın dişlerinden birini dişin koptuğu oyuğa dayadım. Adriana önümde hareketsiz ve sessiz, kolları iki yana açık havada asılı duruyordu. Çatalın dişini daha derine itince acısını görmek için gözlerinin içine baktım. Büyüyen gözbebeklerinden başka hareket eden bir yeri yoktu. Nefesimi tuttum ve bir hamlede çatalı kaldırdım. Dişetinden kan fışkırırken çıkan diş de direkt boğazına kaçtı. Adriana öksürerek ve boğulmamak için yaptığı refleksle vücuduna giren yabancı cismi kanla karışık salyayla avucuma tükürdü ve ondan kurtuldu. Sonra ağzından akan tükürüğü emdi ve bir paçavrayı kanayan yere bastırdı.

Akşam başımı yastığıma gömüp ağladım. Ben şehirdeki okula gidince onun sallanan dişlerini kim çekecekti? Ağlamamı duydu ve ranzadan aşağı indi. Ona geçen hafta iki annemin

son buluşmasında aralarında geçen konuşmayı, bana sormadan benim hakkımda aldıkları kararı anlattım.

Yarı karanlıkta, "Öyleyse şimdi çekip gidiyor musun?" diye sordu Adriana endişeyle.

"Hemen değil, seneye eylülde, okulların açıldığı vakit."

"Senin de istediğin bu değil miydi?" diye sordu biraz duraksamanın ardından. Ses tonu birdenbire yetişkin birine aitmiş gibi çıktı, sitemli ancak yumuşak ve şefkat doluydu. "Seni buraya zorla getirdiler, buraları hiç sevemedin. Eve döndüğünden beri istisnasız her gece örtünün altına girip gözyaşı dökmekten gözüne uyku girmiyor. Şimdi de şehre döneceğin için mutlu olmadığını mı söylüyorsun?"

"Hiçbir şeyden emin değilim, aklım karmakarışık. Kimse hangi okula gideceğimi söylemiyor. Annem bir yolunu bulacakmış, belki bir yatılı okula gidecekmişim."

"O kadın kafayı mı üşütmüş? Oraları gaddar kadın gardiyanlar yönetir. İnsanı donuna kadar arar onlar."

"Sen nereden biliyorsun?"

"Fırının arkasında oturan bir kız vardı. O anlatırdı."

"Benim endişem rahibelerden değil," diye fısıldayarak saçlarını okşadım. "Benim derdim seni bir daha göremeyecek olmam," derken yine ağlamaya başladım.

İkimiz de bir süre umutsuzca oturduktan sonra Adriana yerinden sıçrayarak isyan bayrağını çekti.

"O ikisi seni akıllarına estikçe bir oraya gönderiyorlar bir buraya. Ama yeter artık! Karşı çık, kabul etme!" dedi omzumdan sarsıp beni kışkırtmaya çalışarak.

"Ama nasıl?"

"Derhal harekete geçmeliyiz ama ne yapabileceğimizi bilmiyorum. Düşünmem lazım. Bu arada birbirimizi asla bırakmayacağımıza ant içelim. Sen gidersen ben de senin arkandan gelirim."

İki işaretparmağını çaprazlama birleştirdi ve ellerini hızlıca ters çevirerek ikisini de iki taraftan öptü. Karanlıkta sadece siluetini görebiliyordum. Ben de aynını tekrarlayarak ant içtim.

Onu kucakladım, hemen uykuya daldı, sırtını göğsüme dayamıştı, omurları tespih boncukları gibiydi. Altına kaçırınca hareket etmeden bekledim, sıcak ıslaklık karnımı sardı. Arada sırada sayıklıyordu, bir ara da kimbilir rüyasında ne görüyordu da gülüverdi. Diğer geceler uykuya dalan bedeni beni sakinleştirirdi ama o gece değil. Kaygılarım aslında kendimle ve belirsiz geleceğimle alakalı değildi, kaygılarımı Adriana ve Giuseppe'ye yoruyordum. Böylece kaygılarımı ehlileştiriyordum. Yeminimizden birkaç dakika sonra, her zaman birlikte kalacağımıza dair sözümüze ilişkin inancım silinmişti. Eylülde kasabayı terk ederken bir başıma olacaktım. O ikisi bensiz ne yapacaklardı? Giuseppe halen emekliyordu ve bir kez olsun anne baba dememişti. Ona yardım etmek için kelimeleri ağır ağır ve dudaklarımı iyice açarak heceliyordum ama dikkatini bana vermiyordu. Hâlâ hazır değildi.

Şimdi yaşadığı merkezde yalnızca bir bakıcının yardımıyla konuşuyor, yani değişen bir şey yok. Bakıcının izinli olduğu günlerdeyse hep susuyor. Böyle söylüyorlar.

Onu ziyarete her gidişimde götürdüğüm yığınla kâğıda ve her sertlik derecesinden aldığım kurşunkalemlere bakar ve işaretparmağıyla birer birer dokunarak miktarını ölçer.

"Çok güzeller," der bana ve ciddiyetle ekler: "İşte, bu ayın ganimetleri."

Genellikle çizim yapan kendi ellerini resmeder: Sağ elle çizer, sol elle kâğıdı sabit tutar. Bunun yanı sıra koşan hayvanları, köpekleri ya da dörtnala koşarken kementle yakalanınca toynakları havada asılı kalan atları çizer.

Giuseppe, elverişsiz şartlara rağmen kardeşlerin arasında ortaokulu bitirebilen tek evlattı. Okulu bitirdikten sonra birkaç senesi evde geçti. Bu süre zarfında hep daha sessiz, daha içine kapanık ve dış dünyada olan bitine hep kayıtsız oldu. Şimdi kendisi için en uygun yerde. Bir zamanlar bir manastır olarak kullanılan, hep güneş alan bahçesinde misafirleriyle mevsimin izin verdiği ölçüde saatlerce vakit geçirebileceği bir yer.

Ziyaretlerimde çoğunlukla Adriana bana eşlik eder ve saatlerce konuşur. Ben yalnız gittiğimdeyse birlikte bir banka oturur, saatlerce yan yana sessizlik içinde dururuz. Bazı zamanlar Giuseppe yakınlarda bir yaprak düşerse onu bana armağan eder.

İlkbaharda ona bir sepet çilek götürürüm, birlikte çitlerin dibindeki muslukta yıkarız. Her bir çileği sapından tutarak göz hizasına getirir ve ışıkta ona bakar, öyle yer. Şekillerdeki, renklerdeki en ufak çeşitliliği bile inceler. Çileğin yüzeyindeki her bir tohumu tek tek saymaya çalışıyor kanımca.

25

Kış uzun ve sert geçti, evde kemiklerimize kadar üşüyorduk. Sabahları erkenden uyanıp battaniyenin altında ders çalışıyordum. Alt kattaki dul komşunun bana verdiği abajuru yatağımın kenarına yerleştirmiştim. Soğuktan buz kesen parmaklarımla sayfaları çevirmekte bile zorlanıyordum. Mart ayında katıldığım Avrupa Topluluğu temalı okullar arası yarışmayı kazanınca Milli Eğitim Bakanlığı'nın adıma açtığı tasarruf hesabının banka cüzdanını Bayan Perilli'den teslim aldım. Perilli sınıfa dönerek, "Arkadaşınızla gurur duymalısınız," dedi. Kelimeler ağzından dökülürken bakışlarının ağırlığını benimle dalga geçenlere yöneltmişti. "Bu ödülü koskoca İtalya'da kazanan sadece yirmi öğrenci var."

"Onlardan biri de Arminuta," dedi arka sıralardan biri, dokunaklı bir şekilde sesini titreterek.

Olan bitenin haberini kız kardeşim kimbilir nasıl almış, benden önce eve koşarak ev halkına her şeyi yetiştirmişti. İçinde, mevduat kısmında el yazısıyla otuz bin liret yazan kırmızı hesap cüzdanını büyük bir heyecan içinde annemlere gösterdi.

"Bu parayı peyderpey bankadan çekebilir miyiz?" diye sordu annem yazan meblağı okuyunca. Defteri kapadı ve masanın üzerine koydu ama gözlerini defterden ayırmıyordu.

"Kimse o paraya dokunmayacak," diye cevap verdi babam beklenmedik şekilde. "Hepsi onun parası, kendi alın teriyle kazandı," diye ekledi bir süre bekledikten sonra.

"Matematiği bile on, problem çözmekten resmen zevk alıyor," diye açıkladı Adriana.

O senenin geometri konusu olan katı cisimleri çok seviyordum. Karmaşık şekiller, paralelkenar üzerine oturtulmuş piramitler, silindirin tabanına yerleştirilmiş oyulmuş koni şekli. Alan ve hacim hesaplamaları, toplama ya da çıkarma işlemiyle toplamı bulmaya çalışmak çok eğlenceliydi gerçekten de. Ama şimdi düşünüyorum da o yüksek notlarım iki annemin yokluğumda benim için bir gelecek tasarlamalarını mecbur kılmıştı. Ben ise onların çizdikleri yoldan yürüyüp yürümemek konusunda kararsızdım. Sonraki kış şehirdeki bir liseye gidecektim ama nerede kalacak, ne yiyip ne içecektim? Patrizia ile öğleden sonraları buluşabilecek miydik? İşte böyle belirsizlik zamanlarında olduğum yerde, Adriana ve Giuseppe ile, anne babamla, hatta Sergio ve diğer erkek kardeşimle kalmayı yeğliyordum.

Bayan Perilli, arkasına dokuz yazdığı ödev kâğıdımı bana verdiğinde içimi kaplayan mutluluk sadece birkaç dakika sürüyordu, sonra sıramda duran kâğıda bakıp düşüncelere dalıyordum. Annem görseydi tabii ki çok memnun olurdu. Uzaklarda benim için hastalığından daha çok endişe ediyordu. Her zaman buna inandım. Bununla beraber üzgün zamanlarımda kendimi hep unutulmuş hissederdim. Beni düşündüğü falan yoktu. Bu dünyada var oluşum artık bir anlam ifade etmiyordu. Anne kelimesini yavaş yavaş yüz kere tekrar ediyordum, ta ki artık anlamını yitirip sadece bir ağız jimnastiği haline gelene dek. Yaşayan iki annenin biricik yetim kızıydım. Biri beni daha ağzımda sütü kurumamışken evlatlık vermişti, diğeri de beni on üç yaşımda ilk anneme iade etmişti. Ayrılıkların, yalancı ya da gerçeği söylemeyi reddeden akrabaların, mesafelerin kızıydım. Kimin kızı olduğumu artık bilmiyordum. Aslında şimdi bile bildiğim söylenemez.

*

Doğum günüm ilkbahardaydı, kimseler hatırlamadı. Annemler bensiz geçirdikleri süre boyunca unutmuşlardı ve Adriana da benim doğum tarihimi bilmiyordu. Şayet ona söyleseydim hoplayıp zıplayarak ve kulağımı on dört kere çekerek kendine has bir kutlama tertip edeceğine emindim. Ama bunu bir sır gibi sakladım ve saatler gece yarısını gösterdiğinde doğum günümü bir başıma kutladım. Öğleden sonra meydana gittim ve kasabanın tek pastanesinden kendime bir *diplomatico** aldım. Bir de hani şu pastaların üzerine dikilen mumlardan bir tane istedim. Kasadaki kadın bana tuhaf bir şekilde baktı ve para ödetmedi. Böylece bir tane doğum günü hediyesi almış oldum.

Bodruma indiğimde kibriti hemen buluverdim, yerini biliyordum çünkü. Kapıyı içeriden kilitledim ve kapının üzerindeki yarıktan içeri süzülen zayıf ışığın aydınlığında pastanın paketini açtım ve altındaki kartonla birlikte eski püskü büfenin tozlu rafına yerleştirdim. Mumu pastanın tam ortasına saplayıp fitilini yaktım. Yarı karanlıkta pasta neredeyse hiç görünmediğinden normal boyutlarda bir doğum günü pastası olduğuna inanabilirdim. Pastaya çok yakın durduğumdan nefesimle titreyen mum ışığına gözlerim takıldı kaldı. Aklımda belli bir düşünce yoktu ama içimde korkularım dışında tıpkı o cılız mum ışığına benzeyen bir cesaret kıvılcımı vardı. Eriyen mum, pastanın üzerini kaplayan şeker hamuruna doğru akmaya başlayınca ben de hemen kendimi alkışlayıp mumu tek nefeste söndürdüm. Karanlıkta kendi kendime çok kısık bir sesle iyi ki doğdun şarkısı mırıldandım. Pasta çok tazeydi, ağzıma alır almaz dağılıyordu, son kırıntısına kadar hepsini yedim. Sonra da eve çıktım.

Akşamleyin bir adam, ertesi gün, yani pazar günü için bizi tarlaya davet etmeye gelmişti. Geç bir saatti, babamla mutfak masasına geçtiler. Sağ gözüne, ensesindeki bir tutam kıvırcık ve griye çalan saçları saymazsak kel sayılabilecek kafasının arkasından dolanan bir bantla tutturulmuş kara bir bant taktığı için

* Bir tür kremalı milföy tatlısı. (*ç.n.*)

bir korsanı andırıyordu. Önceki içtikleri yüzünden kararmış dudaklarının bir köşesinde yarım kalmış bir puro izmaritini dengede tutuyordu. Ağzından puroyu çekmediğinden konuşurken çenesini o yana büküyordu. Görünüşü beni meraklandırdığı kadar ürkütmüştü de.

"Bu saatte karın çoktan yatmış bile," dediğini duydum. "Anlaşılan, hâlâ o talihsiz kazanın etkisinden kurtulamamış. Yarın biraz temiz hava ona iyi gelecektir, göreceksin. Carmela Nine de gelecek, onu yeniden görmek istiyor, *commaruccia** aklından hiç çıkmıyor. Bunu da ona gönderdi, yattığı şiltenin altına, başının tam altına denk gelecek şekilde yerleştirmeliymişsin."

Emaneti hayal meyal gördüm. İçinde bir obje olan kumaş bir keseye benziyordu. Babam keseyi cebine koyup bir şişe şarap getirmek için ayağa kalktı. Adriana ile benim boyum şişelerin olduğu rafa yetişseydi kesin bizden isterdi getirmemizi.

"Sen kimin kızısın?" diye sordu yanık tenli, korsan kılıklı adam, oralarda yeni olduğumu fark edince.

"Ablam," diye lafa karıştı hemen Adriana. "Babamgiller onu daha kundak bebesiyken kuzenine vermiş. Şimdi bizimle yaşıyor, onu geri aldık."

"Duymuştum bu hikâyeyi. Öyleyse yarın sabah sen de geliyorsun. Bizim evde yok yok." Kapamadığı gözüyle bakarak beni cesaretlendirmeye çalıştı.

Adriana, ranzanın üst katından tek gözü siyah bantlı adamın hikâyesini anlattı. Uzaktan bir aile dostuymuş, toprakların tamamının ekili olduğu bir mahallede yaşarmış. Delikanlı çağında manevra yapan bir traktörün paletinden hızla seken taş, sağ gözüne isabet ederek adamı kör bırakmış. Ağzında taşıdığı o pis izmarite gelince, kulağına gitmesin, dudağından hiç düşürmediği yarım sigara için ona Mezzosigaro** derlermiş.

"Peki, gerçek ismi ne?" diye sordum.

"Hatırlamıyorum. Hep amca deriz ona, buralarda akraban olmasa bile senden büyük adamlara amca diye hitap edersin."

---

* Vaftiz kız. (*ç.n.*)

** Yarım sigara. (*ç.n.*)

"Ona ne verdi?" diye sordum yatak odasını işaret ederek.

"Bilmem, muska gibi bir şey herhalde. Ninesi çok yaşlandı, büyülerle muskalarla uğraşıyor. İnsanlar ona akıl danışmaya ya da hastalıklarına çare bulmaya giderler. Bir keresinde boğmacaya yakalanmıştım da bana iğrenç bir şurup göndermişti, ağzıma aldığım an püskürtmüştüm. Bağırsak kurdu için bilime başvuruyor, Tanrım ne tiksinç bir tadı var!"

Adriana için "bilim"in köylü şifacılar arasında iyileştirici özellikleriyle ün salmış yabani pelin otu olduğunu yıllar sonra keşfedecektim.

Ertesi sabah motoru tekleyen arabayla yola koyulduk. Oğlanlar, gideceğimiz yerde hep kendilerine iş gördürdüklerini ve bundan hazzetmediklerini söyleyerek bizimle gelmediler. Adriana'yı normalde araba tutmamasına rağmen, son anda kafasına diktiği sütten olsa gerek kasabadan çıkar çıkmaz mide bulantısından yakınmaya başladı. Virajı geçince tam zamanında durduk. Adriana, Vincenzo'nun kanını akıttığı tarlanın sınırına kahvaltısının tamamını çıkardı. Kaza sırasında havada çizdiği hattın son durağı olan çitler işte tam karşımızdaydı.

Kız kardeşim kusarken ben de yanı başındaydım. Annemse arabadan inmedi bile, pencereleri kapatmış ve eliyle örttüğü yüzünü öte yana çevirmişti. Omuz hareketlerinden hıçkırarak ağladığı anlaşılıyordu.

26

Köy evine girdiğimizde bizi çiçek açmış akasya ağaçlarının mis kokusu ve her kuşaktan fertlerin olduğu geniş bir aile karşıladı. Hepsi avluda toplanmış bir şeylerle meşguldüler. Mezzosigaro, tırpanı büyük bir çekiçle çizdiği hat boyunca ritmik hareketlerle vurarak toprağı belliyordu. Bizi gördüğüne gerçekten sevinmişe benziyordu. Benden bahsetmişti herhalde, kimse varlığımdan ötürü şaşırıp kalmamıştı. Sadece meraklı bakışlarla bana bakıyorlardı, özellikle oğlanlar. İkisi koyunları otlatmaya götürürlerken bağırış ve ıslıkla sürüyü öne doğru ittirip kaktırdılar ve bizi selamlamak için durdular. Karısı tavuklara götürdüğü yem sepetini elinden bırakıp bize ikram etmek için içeriye içecek almaya gitti. Beylere anasonlu bir içki, bize de önceki yıl yaptığı vişne şurubundan ikram etti.

"Birkaç şişe hazırlayayım, giderken götürürsünüz," dedi ve sonra yavaşça anneme döndü. "Carmela Nine seni bekliyor, onu nerede bulacağını biliyorsun."

Giuseppe'yi usulca annemin kucağından aldı ve çenesiyle evin yanındaki asırlık meşe ağacını işaret etti. Annemi takip ettim ama bir şey anlamamıştım. Birkaç adım mesafeden onu gördüm ve birden olduğum yerde durdum. Rüstik bir açık hava tahtını andıran, sırt kısmı kaba oymalı yüksekçe bir sandalyede oturuyordu. Üzerine düşen gölgenin renginde önden düğmeli bir önlük giymişti. Masal kahramanını andıran ihtişamından

büyülenmiş ve olduğum yerden ona bakmaya devam etmiştim. Bir asırdır güneşte yanan yüzünün teni, arkada kalan ağacın kabuğuyla bütünleşiyordu. Durağanlıkları ve yüzeylerindeki çatlaklar tıpatıp aynıydı. İkisi de gözüme ölümsüz görünüyordu: ihtiyar da meşe ağacı da.

Sonradan bana anlatılanlara göre bir keresinde ölmüş, aradan birkaç gün geçtikten sonra yalnızlığa dayanamayıp yeniden dirilmiş.

"Vaftiz anam, canım anam!" diye seslendi kızı, sesi çatallaşmıştı.

"Başına gelenleri duydum yavrum, ne hissettiğini çok iyi biliyorum," diyerek yanına çağırdı kolunu hafifçe kaldırıp. Her bir hareketinde gıcırtı, cızırtı ve paslı eklem sesleri duyuyordum.

Annem gözyaşlarına boğulmuş halde ayaklarının dibine diz çöktü, başını kucağına yasladı. Yukarıda kalan tek yanağını Carmela Nine heybetli ve derisi incelmiş eliyle örttü.

"Bende bi' senin derdine çare yok kızım," derken cümlesini tamamlamak için hiç acele etmeden ağır ağır konuşuyordu. Elini annemin yanağından çekip kendi aciz vücuduna bir baktı ve elini yine kızının yanağına koydu. Elinden gelen tek şey kuru elleriyle yanağını okşamaktı.

"Günaydın," diye selamladım saygımdan.

Sarkan gözkapakları, gözlerini ayırt etmemi güçleştirse de tüm dikkatini bana vererek bakışlarını üzerimde sabitlediğini anlayabiliyordum. Dünyayı iki gözkapağının arasında kalan ince yarıktan görüyordu. Küçük bir kız çocuğu, elinde yeni toplanmış bir demet otla koşarak geldi.

"Bunlar olur mu?" diye sordu kuşkulu.

"Üzerine çiy düşmüş mü?"

Hakikaten de üzerleri nemden parlıyordu. O zaman bu otlar uygun demekti. Torununun kızı sehpanın üzerinde duran bardağa otları yerleştirince meşenin gölgesinde bir de sehpa olduğunun farkına vardım. Üzerinde türlü türlü şişe ve kavanoz duruyordu, hepsi de renkli ve sihirli tuhaf karışımlarla ve yakılarla doluydu. Ayrıca bir yağdanlık ve içi su dolu bir tabak da vardı. Onları nazar için kullanıyordu. Bir çakıyla insanların

vücutlarının hastalıklı organlarına karşılık gelen yerlerine onları incitmeden izler bırakırdı. Tam o esnada bir araba geldi ve içinden iki kişi indi, Carmela Nine'ye dertlerine derman bulmaya gelmişlerdi.

Annem ayağa kalktı. Ninesi parmağıyla işaret ederek bana dedi ki:

"Sen kötülüklerle dolu bir dünyada meydana geldin ama bu kötülüklerden güzellikler doğacak."

Sonra avluda sıraya giren müşterilerle ilgilendi saatlerce. Gelenler ayın son dördün evresinden istifade ederek gelmişlerdi. Mezzosigaro'nun karısının söylediğine göre her türlü uğursuzluğu ortadan kaldırmanın en uygun zamanı bu evreydi.

Tarlaya bir kere gidince illa da ırgat gibi çalıştırılacağımız doğru değildi. O gün tek yaptığımız bostanlardan birinden bakla toplamak ve topladıklarımızı da öğle yemeğinde yemekti. Ellerimize birer sepet tutuşturup bizi bostana yolladılar. Giuseppe, kendisine türlü oyunlar uyduran bir kızla evde kaldı. Tepemizden teğet geçen kırlangıç kuşlarının sesleri eşliğinde yola koyulduk. Ahırların kirişlerine yaptıkları yuvalarında kendilerini bekleyen yavrularına böcek taşıyorlardı. Henüz olgunlaşmamış ve tüylü başaklarla bezeli arpa tarlasını boylu boyunca geçtik. Kara kıştan sonra iliklerime kadar ısıtarak beni şaşırtan güneşin keskin ışıklarıyla gevşeyip kendini bırakan otlara sürtünerek yürüyordum. Sabanın toprakta bıraktığı izlerin arasında sıraya girmiş ve birbirine paralel uzanan marullar eşit mesafelerde dizilmişti. Tarlanın domateslere ayrılmış bölgesindeyse bitkiler hâlâ körpe ve kırılgandı.

Nihayet baklaların olduğu yere vardık. Kabuğundan öyle acemice tutup çektim ki köküyle beraber elimde kaldı. Mahcup bir halde elimdeki baklaya bakakaldım.

"Yanıma gel, sana nasıl yapılacağını göstereyim," dedi annem. "Bir elinle burasını kavramalı, diğer elinle de koparmalısın."

Tam yanında duruyordum. İkimiz aynı sepeti kullanıyorduk. Diğerleri ilerlemişlerdi.

vücutlarının hastalıklı organlarına karşılık gelen yerlerine onları incitmeden izler bırakırdı. Tam o esnada bir araba geldi ve içinden iki kişi indi, Carmela Nine'ye dertlerine derman bulmaya gelmişlerdi.

Annem ayağa kalktı. Ninesi parmağıyla işaret ederek bana dedi ki:

"Sen kötülüklerle dolu bir dünyada meydana geldin ama bu kötülüklerden güzellikler doğacak."

Sonra avluda sıraya giren müşterilerle ilgilendi saatlerce. Gelenler ayın son dördün evresinden istifade ederek gelmişlerdi. Mezzosigaro'nun karısının söylediğine göre her türlü uğursuzluğu ortadan kaldırmanın en uygun zamanı bu evreydi.

Tarlaya bir kere gidince illa da ırgat gibi çalıştırılacağımız doğru değildi. O gün tek yaptığımız bostanlardan birinden bakla toplamak ve topladıklarımızı da öğle yemeğinde yemekti. Ellerimize birer sepet tutuşturup bizi bostana yolladılar. Giuseppe, kendisine türlü oyunlar uyduran bir kızla evde kaldı. Tepemizden teğet geçen kırlangıç kuşlarının sesleri eşliğinde yola koyulduk. Ahırların kirişlerine yaptıkları yuvalarında kendilerini bekleyen yavrularına böcek taşıyorlardı. Henüz olgunlaşmamış ve tüylü başaklarla bezeli arpa tarlasını boylu boyunca geçtik. Kara kıştan sonra iliklerime kadar ısıtarak beni şaşırtan güneşin keskin ışıklarıyla gevşeyip kendini bırakan otlara sürtünerek yürüyordum. Sabanın toprakta bıraktığı izlerin arasında sıraya girmiş ve birbirine paralel uzanan marullar eşit mesafelerde dizilmişti. Tarlanın domateslere ayrılmış bölgesindeyse bitkiler hâlâ körpe ve kırılgandı.

Nihayet baklaların olduğu yere vardık. Kabuğundan öyle acemice tutup çektim ki köküyle beraber elimde kaldı. Mahcup bir halde elimdeki baklaya bakakaldım.

"Yanıma gel, sana nasıl yapılacağını göstereyim," dedi annem. "Bir elinle burasını kavramalı, diğer elinle de koparmalısın."

Tam yanında duruyordum. İkimiz aynı sepeti kullanıyorduk. Diğerleri ilerlemişlerdi.

"Ye bak, çok lezzetliler," dedi ve avucumu bakla taneleriyle doldurdu. Hâlâ çok körpeydiler, sabahları içtikleri cansuyuna daha doyamamış gibiydiler, insan dişlerinin arasında çiğnemeye kıyamazdı.

Hasada devam ettik. Yaprakların arasında ara ara beyazımsı köpükten pıhtılar çıkıyordu. Annem onların gugukkuşunun bıraktığı tükürükler olduğunu açıkladı bana. Carmela Nine, onları arada sırada ilaç hazırlamak için kullanıyordu. Kısa zaman önce tesadüf eseri okumuştum. Beyaz köpüğü bırakan, tükürükböceğinin larvalarıymış. Annemin açıklamaları yine asılsız çıkmıştı.

"Burada her şey öyle bakımlı ve düzenli ki. Benim hayatımın da bu tarla gibi olmasını çok isterdim," deyiverdim bir çırpıda.

Bende bu güven hissini uyandıran ya mekândı gerçekten ya da şifacının üzerimde bıraktığı etkiydi.

Annem cevap vermedi ancak dinliyordu.

"Beni kuzenine verdiğinde kaç yaşındaydım?" diye sordum, bıkkın ama sakin bir halde.

"Altı aylıktın. Memeden kesmek üzereydim. Doğum hediyesi getirmek için geldi, bir daha da ayağı bizim evden kesilmedi. Her hafta bize gelirdi, seni hep evine götürmek isterdi."

"İyi de neden?"

"Yıllarca çocuk sahibi olmak için didinip durdular ama başaramadılar."

Bizden birkaç adım ötede bir yandan toplayıp bir yandan yiyorlardı. Adriana'nın şakımaları bize kadar geliyor, ardından kahkahalar duyuluyordu.

Annem başlarda karşı çıkmış ama sonra beşinci çocuğuna hamile kalmış, babam da o sıralar işini kaybetmiş. Bir gece odalarına çekilip konuşmuşlar. Ben olanlardan habersiz beşiğimde, kardeşlerim de odalarında uyurken, o gece karar vermişler.

Kuzeni, kız olduğum için beni almakta ısrar etmiş. Diğer türlüsünü kabul etmezmiş. Aklımın ermediği bir zamanda almış beni.

"Seni götürürken yanına hiçbir eşyanı almadı. Neye gereksinimin varsa hepsini sıfırdan satın aldı. Senin giysilerini doğacak

bebeğime saklamıştım ama yirmi gün kadar sonra kanamam oldu ve düşük yaptım. Az daha ölecekmişim."

"Beni geri almaya gelmedin mi?" diye sordum ümitsizce.

"Adalgisa seni bana vermezdi ki! Dediğine göre çoktan bağlanmıştı sana."

Çenemi dizlerime dayayıp toprağa oturdum. Gözyaşlarımı akmasın diye uğraşmaktan gözlerim yanıyordu. Annem koluna taktığı dolu sepetle ayakta dikiliyordu. Öğlen saatleriydi, çıtı çıkmıyor, terliyordu. Bizi teselliden ayıran o tek adımı atamadı.

Avludan öğle yemeği için seslendiler. Hepimiz ekili alanları birbirinden ayıran patika yolun aynı tarafından çıkarak tarlayı terk ettik. Ayaklarımızın tutsaklığından kurtulan otlar yeniden dikilip birleşiyorlardı.

"Suratın niye asıldı?" diye sordu Adriana, pür neşe.

Sundurmanın altında yiyeceklerle donatılmış uzunca bir masa bizi bekliyordu. Zeytinyağlı ve çiğ baklalı sıcak ekmekler, arpacık soğanıyla pişirilmiş baklalar, bir teker koyun peyniri, önceki yıl kurban kesilmiş domuzun pastırması. Rüzgârdan korunaklı fırında etler kızarıyordu. Babam Mezzosigaro ile laflıyor, önceki yılın bağbozumundan yaptıkları şarabının tadını ve rengini hem övüp hem içiyorlardı. Onu böyle gülümserken hiç görmemiştim, dişlerinin eksik olduğunu o gün fark etmiştim.

İhtiyar, meşenin gölgesinden ayrılmadı, ona bir tabak hazırlayıp götürdüler. O zamanlar doğru dürüst yemek yemez olmuştu, hele et, ağzına sürmüyordu. Biz yemekteyken o yeni gelen müşterileriyle ilgileniyor, onların dertlerine kendi hazırladığı karışımlarla ve artık literatürde olmayan sözlerle çare buluyordu.

Her zaman oturduğu yerde, yüz dokuz yaşında öldü. Yokluğu, son nefesinin bir alev topuymuşçasına ağacın dallarını, her bir yaprağını bir anda kurutmasından hemen fark ediliyordu. Cenazesinden üç gün sonra ağacın devrilmesiyle öyle bir gürültü koptu ki tüm mahalleli uyandı. Neyse ki öbür yana devrilmişti, eve zarar gelmedi. Mezzosigaro tüm sülalesine yıllarca yakacak odun dağıttı, belki hâlâ kışları o meşeyle ısınıyorlardır.

27

Sabahın geç saatleri meydanda oynuyorduk. Ernesto'nun oğlu koşarak yanımıza gelerek öğleden sonra saat dörtte birilerinin beni dükkânın telefonundan arayacağını söyledi. Arayan kişiyle o konuşmadığı için kim olduğunu da bilmiyordu. Hemen aklımdan beni araması muhtemel isimleri geçirdim. İştahım kesilmişti, öğle yemeğindeki patatesli fasulyenin tadına dahi bakmadım.

O sabah annemle beraber ortaokul diplomamı almak için okuldaydık. Vincenzo'nun vefatından sonra her zamanki gibi yine karalara bürünmüştü. Altında dikişleri kaymış bir etek, üstünde yıkamaktan eprimiş bir gömlek vardı. Koridorda asılı listelere bakar bakmaz adımı buldum ve ona adımın yanında büyük harflerle yazan PEKİYİ'yi okudum. Ama hiç etkilenmedi. Her şeyin üstesinden kolaylıkla gelebildiğimi sanıyordu. Latince ödevini yaparken ne denli zorlandığım hakkında en ufak bir fikri yoktu. İki *aut** edatı birbirlerinden öyle uzaktaydı ki cümlenin anlam bütünlüğünü bir türlü kavrayamamıştım. Öğretmenim ikinci derste sıramın yanından geçerken cümleyi *aut*'ları vurgulayarak tekrar edince nasıl telaffuz edildiğini anlayabilmiştim de gerisi çorap söküğü gibi gelmişti.

---

* Türkçe karşılığı "ya... ya..." olabilecek mukayese edatı. (*ç.n.*)

Diplomaların teslim saati geldiğinde sınıfa girerken annem sırtımı sıvazladı ve ellerini kürekkemiklerimin üzerinden hiç çekmedi. Terkedilmesinin üzerinden uzun süre geçtikten sonra okşanırken ilkin durumdan hazzetmeyen ürkek bir köpek yavrusu gibi kaskatı kesilmiştim. Ama ani bir hareketle kendimi hemen ellerinden kurtardım ve uzaklaştım. Annemden utanıyordum, kurak toprak gibi çatlamış ellerinden, rengi atmış yas kıyafetlerinden, konuşmak için ağzını her açışında dilinden dökülen cehaletinden. Onun köylü ağzından hep utanmışımdır, hele ki şehirli gibi konuşmayı denediği her seferde daha da gülünç duruma düşmesinden.

Telefon kulübesi, Ernesto'nun dükkânının arkasında güneşli bir köşeye denk geliyordu. Bozulmuş şarap kokusu ve günün o saatinde, o sıcakta içmeye başlayan ihtiyarların sesi oradan duyuluyordu. Erkenden gitmiştim. Her hareketimde sallanan eski püskü bir tahta kasanın üzerine oturup beklemeye başladım. Telefonun ilk çalışında ayağa kalkıverdim, telefonu Ernesto açtı ve ahizeyi bana uzattı. Ahizeyi elime alıp kulağıma uzatmak, onca zaman geçtikten sonra çok garip gelmişti. Kulübenin kapısını arkamdan kapatmamla açmam bir oldu, çünkü heyecandan nefesim kesilmişti. Acele etmem gerektiğini düşünürken birkaç saniye duraksadım. Elimi çabuk tutmazsam aramızdaki hattın belki de sonsuza dek kesilebileceğini düşündüm. "Alo," dedim ve mikrofonun deliklerine nefesimi doldurdum.

Heyecanlandığını hayal ettim ama sandığım gibi olmamıştı. "Merhaba," dedi ve nasıl olduğumu sordu isteksizce.

"Sen nasılsın?"

"Tanrı'ya şükür. Kendinden bahset asıl." diyerek aramıza giren sessizliği hemen bozdu. "Okul birincisi olduğunu öğrendim, böyle olacağını en başından biliyordum zaten."

Bu kadar mesafeye rağmen hakkımda her türlü malumatı en kısa zamanda edinmesi takdire şayandı. Diplomaların verilişinden hemen sonra öğretmenim Bayan Perilli annemi birkaç dakika sınıfta tutup onunla konuşmuştu.

"Kızın okulun en parlak öğrencisi, derslerde büyük bir başarı sergiledi. Onun bu başarısına ket vurmayın, bunu sizinle daha önce de konuşmuştuk, hatırlıyor musunuz?" diye sordu gözlerini annemin gözlerinden ayırmadan. "Bu kâğıtta şehirdeki üç lisenin adı yazılı. Düşünüp taşının, sonra da hangi okula kayıt yaptırmak istediğinizi bana bildirin. Sizin için de bir sakıncası yoksa tercihinizi bilmek isterim," dedi ve elindeki kâğıdı uzatarak konuşmasını bitirdi.

Yaz tatilinde okuyayım diye çantasında kitaplar getirmişti. Ayrılmadan önce çok değerli bir şey avuçlar gibi yüzümü ellerinin arasında aldı ve alnıma bir öpücük kondurdu. İnce bir saç tutamı parmağındaki yüzüklerden birine dolanmıştı. Yüzüğünü saçlarımdan kurtardığında saçımın bir tanecik telinin Brezilya ametistine dolanıp kalmış olduğunu gördüm. Bir şey söylemedim, böylece benim küçük bir parçam kısa bir süreliğine de olsa onda kalacaktı.

Kapıya vardığımızda annemin aklına bir şey geldi ve arkasını döndü.

"Ben okumadım ama aptal olan ben değildim, hoca hanım. Kızımın kafasının çalıştığını cahil olmama rağmen anladım," derken başımı okşuyordu. "Bir yolunu bulup kızımı okutacağım."

Telefondaki ses son seferkinden biraz farklıydı, kilometrelerce uzunluktaki kabloların içinden geçip gelmesine rağmen daha tok ve kalındı. Sesi ne içten konuşuyor gibiydi ne de hastalıklı bir kadına aitti. Bir an iyileştiğini, beni geri almaya hazır olduğunu hayal ettim. Acaba bana bu sebepten ötürü mü telefon etmişti? Kendim için arzu ettiğim gelecek hattın diğer ucundaydı. Bense kaygı ve korku içindeydim ve boğazıma bıçak saplanmış gibiydi. Artık neyi deliler gibi hayal edeceğimi dahi bilemez olmuştum. Benim aklım karmakarışık olmuşken telefonun öbür tarafındaki gayet sakin konuşmaya devam ediyordu.

"Annen belki bahsetmiştir, seni seneye iyi bir liseye göndermek istiyoruz. Bunu çoktan hak ettin."

Konuyu spontane bir şekilde okula getirmesi karşısında buz kesmiştim, sanki kendisi benim annem değildi de geleceğimi finanse etmeye hazır, varlıklı bir aile dostuydu.

"Bu, eve dönüyorum anlamına mı geliyor? Kasabada hiç lise yok çünkü." Bir anlık suskunluktan sonra şansımı denedim.

"Seni Orsoline'ye göndermeyi düşünüyordum, kız öğrenciler için en uygun yatılı okul. Masrafları ben karşılayacağım."

"Yatılı okulu aklından çıkar. Bir daha hiç okula gitmem daha iyi."

"Başka bir çözüm yolu buluruz, belki güvenilir bir ailenin yanına yerleştiririz seni."

"Ama neden sizinle eve dönemiyorum? Ben size ne yaptım?" Sesim azarlar gibi çıkmıştı.

"Bir şey yapmadın, şimdi sebebini anlatamam. Ama bil ki senin iyi bir okula devam etmeni çok istiyorum."

Telefon kulübesine bir erkek yaklaştı, sabırsızca volta atıyordu. Kapının kolunu hızla çekip kapıyı sıkıca kapattım.

"Patrizia'nın ailesi beni yatılı öğrenci olarak kabul ederse?" diye meydan okudum.

"Uygun bir aile olduğunu düşünmüyorum. Endişe etme, organize olmak için çok vaktimiz var."

Arkadan sandalye çekince çıkan sese benzer bir gürültü duyuldu. Sonra bir erkek sesi geldi. Telefon hatlarındaki parazit yüzünden emin olamadım.

"Yanında kim var? Babam mı?" diye sordum, ter içinde kalmıştım. Sırasını bekleyen delikanlı, kulübenin camına vurarak işaretparmağıyla kolundaki saati gösterdi.

"Hayır, televizyonun sesi," diye cevap verdi. "Bu arada, sana da bir televizyon hediye etmek istiyorum. Sanırım sizin evde yok."

"Siz mi getireceksiniz televizyonu?"

"Hayır, biriyle gönderirim."

"Öyleyse paranı boşuna harcama, istemiyorum. Zaten eylülde evden ayrılmama karar verdiniz, öyle değil mi? Hem yazın sokaktan eve girdiğimiz yok. Televizyon lazım değil."

Onu kışkırtmayı umuyordum ama işe yaramadı. Zaten acelesi vardı, dışarıda bekleyen tip de burnundan solumaya başlamıştı bile. Arkadan yine aynı ses duyuldu ama kelimeleri tam

anlayamadım. Ardından garip bir çığlık... Beni yine arayacağına söz verdi. "Buluşabiliriz de," diye ekledi. Alelacele veda ettikten sonra benim cevabımı beklemeden telefonu yüzüme kapadı. Elimde terden sırılsıklam olmuş ahizeyle ve aralıklı öten bir *dıt* sinyaliyle kalakaldım. Sinirden beynim zonkluyordu. O an onu bir daha asla görmemeye karar verdim. "Başlarım anneliğine," dedim. Onu düşünürken bile *anne* değil, *Adalgisa* olarak anacaktım. Artık benim için gerçekten bir hiçti ve birkaç saatliğine de olsa onu unutabileceğime inandırmıştım kendimi.

"Kimleri görüyorum. Arminuta!" dedi çocuk, ben kulübeden çıkınca. Bana bakarak yere tükürdü.

"Rahat rahat yap telefon görüşmeni. Ben de bu arada abilerimi çağırayım da senin icabına bir baksınlar," diye tehdit ettim dişlerimi sıkarak.

Akşama doğru yatağımda uzanan Giuseppe'nin saçlarını tarıyordum parmaklarımla. Çok hoşuna gidiyordu benim yatağımda yatmak. Aradan yaklaşık bir sene geçtikten sonra, Adalgisa sesimi yeniden duyduğunda kimbilir ağlamamak için nasıl tutmuştur kendini. Ya da belki de ağlamıştır da ahizenin mikrofonunu diğer eliyle kapatmıştır. Gözümde canlandırabiliyordum nasıl yaptığını. Şayet beni hâlâ geri alamıyorsa kesinlikle çok ciddi bir problem vardı. Dediğine göre bana açıklamak için doğru zamanı bekliyordu. Aslında benim gibi kızlar öyle her şeyi anlayamazlardı. Ama ben emindim, kimse sözünü dahi etmese de bir gün eve döneceğimi biliyordum. Bir sürpriz yapacaklardı, bu sefer güzel bir sürpriz.

Aklından hiç çıkmıyordum. Kafası hep benim geleceğimle meşguldü. Buluşacaktık. Daha ne isteyebilirdim ki? Onunla konuşurken kabalaşmıştım ve ondan nasıl özür dileyeceğimi bilemiyordum. Gözyaşlarım Giuseppe'nin yüzüne düşünce onu uyandırdım.

Televizyon konusunda sarf ettiğim sözler için de pişman olmuştum. Onun deyimiyle üst okula gittiğimde evde bir televizyon oluşu Adriana'yı avuturdu. Kullanılmış bir televizyon

zamanında hediye edilmiş ancak iki ay sonra bozulmuştu ve tamiri mümkün değildi, yenisini almak da hayaldi zaten. Benim eve dönüşümden kısa bir süre önce bodrumdaki hurdaların arasını boylamıştı. O kış *Sandokan*'ın* tüm bölümlerini giriş kattaki dul komşunun kanepesinde oturup izlemiştik. Komşuyla Marianna'ya ağlar, ağzımızın suyu aka aka kavrulmuş leblebi yerdik. Marianna, namıdiğer Labuan'ın İncisi, Malezya Kaplanı'nın yapılı kolları arasında son nefesini vermişti. Biz de adama deli oluyorduk. Fakat Kaplan bir daha hiçbir kadın âşık olmayacağına ant içmişti.

Bir anlık kibirle Adriana'yı benim yokluğumu unutturacak eğlenceden mahrum bırakmıştım. Düşününce kendimden utandım.

O haziran gününde iki annemin elleri arasında sıkışıp kalmıştım. Arada sırada ilk annemin okulda birkaç saniyeliğine sırtımı sıvazlayan elini düşünüyorum. Hâlâ kendime sorarım, onun gibi bir merhamet fukarasının elini neden sırtıma koyduğunu.

* 1970'li yıllarda İtalya'yı yakıp kavuran bir televizyon dizisi. (*ç.n.*)

28

Aradan bir yıldan fazla zaman geçmişti, ancak o âna kadar yaşadığım ve gelecekte yaşayacağım tüm yıllardan daha uzun sürmüştü. İçine fırlatıldığım nehri göremeyecek kadar gençtim ve o sıralar akıntıya kapılmış haldeydim.

Bir elimde yine aynı valiz diğer elimde birbirine girmiş ayakkabılarla dolu bir çantayla bu sefer başka bir evin merdivenlerini tırmanıyordum. Babam aşağıda park yeri arıyordu, şehirde araba kullanmaya alışık olmadığı her halinden anlaşılıyordu. Kavşaklardaki kararsızlığı yüzünden çok kere diğer sürücülerin kornalarına maruz kalmıştı. Benim de kendisine bir faydam olmadı çünkü zaten benim üzüntüm bana yetiyordu. Bir yanım gitmek istiyor, diğer yanım kalmamı söylüyordu. Giuseppe'ye takıldı gözlerim. Annemin kucağında bir yandan inliyor bir yandan medet umarcasına bana doğru atılıyordu. "Haydi, git," dedi annem sözünü geçirmek için bağırarak. Böylece birbirimizden ayrıldık. Adriana, bir daha ayrılmayacağımıza dair ettiğimiz yemini bozduğum için benimle vedalaşmak istemedi. Kendini bodruma kapattı.

Bir şekilde verilen adrese varabildik. Kalacağım bina plaja birkaç kilometre mesafedeydi, gideceğim lisenin tam karşısındaydı. Arabadan iner inmez başımı yukarı kaldırıp hantal ve basık eve, fındık kabuğu renkli kaba sıvasına baktım. Bir yıl öncesine kadar oturduğum evin tam aksi yönde, şehrin öbür

tarafında bulunuyordu. Üçüncü kattaki dairenin kapısı aralıktı. İçeri girmeden sakinleşmek ve kalp atışlarımın normale dönmesi için biraz bekledim. Tam kapıya vurmak üzereydim ki kapı yavaşça aralandı, yarı aydınlık koridorda irikıyım bir kız belirdi. Yani bana göre iriceydi. Kocaman ve misafirperver, bir o kadar da güven verici bir sesle, "Hoş geldin," diyerek selamladı. Sesi efsunluydu, kelimeler ağzından döküldükten hemen sonra sanki içinde minik çanlar titriyordu.

"Girsene, annem de birazdan gelir," dedi elimden valizleri alırken.

Paylaşacağımız odaya giderken ardı sıra yürüdüm. Bana ayrılan yatağın üzerinde okula giderken giyinmem için alınmış iki kutu ayakkabı ve yepyeni bir elbise vardı. Düğün öncesi sergilenen gelin çeyizi gibi dizilmişlerdi. Kullanacağım ders kitapları Sandra'nın bana gösterdiği rafta yerlerini almıştı, defterlerim ise çalışma masasının üzerinde, hesap makinesinin yanında duruyordu. Anlaşılan, bonkör Adalgisa o sabah yeni evime uğramıştı.

"Bu sabah teyzen geldi, sana bunları getirdi," dedi Sandra yanılmadığımı doğrularcasına.

Kocaman kahverengi gözleriyle bana merak dolu bakışlar atıyordu. Belki de bana alınan onca hediye karşısında tepki vermeyişime bir anlam vermeye çalışıyordu. Bununla beraber tüm o yeni eşyalara gereksinim duyuyordum, üzerimdekiler hiç de ahım şahım sayılmazdı. Sadece hediyenin veriliş tarzından yorulmuştum artık.

Ben de Sandra'yı tepeden tırnağa süzdüm ama belli etmeden. İri olmasına rağmen bebek gibi pürüzsüz teni ve melek yüzü sayesinde on yedi göstermiyordu.

Annesiyle babam birlikte eve girdiler, merdivenlerde rastlaşmışlardı. Babam evlerinde konaklayacağım ailenin soyadını hatırlayamadığından kattaki tüm dairelerin kapılarını tıklatıyormuş. Bayan Bice, çok uzaklardaki memleketi Toskana ağzıyla konuşarak babamı geri çekmiş ve ona engel olmuş. Bizi

mutfağa buyur etti ve fırından yeni çıkmış *cantuccini** ile babama kurabiyeleri bandırsın diye bir kadeh tatlı şarap ikram etti.

"Bunları Floransa'daki ailemi ziyarete gittikçe getiriyorum. Tadını bakalım beğenecek misiniz?" dedi ve hemen bir yorum yapmamızı bekledi. Ardından bana döndü. Bense terbiyem gereği elimdeki kurabiyeyi küçük lokmalar halinde yiyordum. Beni enikonu inceledi. "Ne kadar çelimsizsin, bir de bize bak!" Kendini ve kızını işaret ederek koca memelerini sallaya sallaya güldü. Çıkık çenesi ve belirgin alt köpekdişleriyle neşeli bir buldoğu andırıyordu.

Bayan Bice'nin beni ilk gördüğü anda eksikliğini hissederek acı çektiğim şeyin yiyecekle alakası olmadığını şıp diye anladığından emindim. Beraber geçirdiğimiz yıllar boyunca bana gerçek bir aile olmadığımızı asla hissettirmedi. Yaptıkları beni şefkatle beslemek, derslerime verdiğim önemi takdir etmek ya da her akşam yemeği sonrası deliksiz bir uyku çekeyim diye papatya çayı ritüeli yaratmakla sınırlı kalmadı. Hep kendisinden beklenenden fazlasını verdi.

Sabahları uyandırmak için odamıza her girdiğinde çoğunlukla beni ellerimde bir kitapla gözlerim açık bulurdu. "Bak sen şu köftehora," derdi, kat kat yorganların altında fosur fosur uyuyan kızına istinaden. Kıkırdardık, sonra da o kızını uyandırırdı.

Kendisine hâlâ minnettar olmakla birlikte mezuniyetimden sonra onu ziyarete hiç gitmedim. Hayatım boyunca terk ettiğim insanları görmeye gitme alışkanlığım hiç olmadı.

O gün öğleden sonra babam eve dönmek için yanımdan ayrılmadan önce yatağa dizili yeni giysiler içinde Adriana'ya uyacak bir şeyler var mı diye bakındım. Bir bere ve atkı hariç hepsi de ona büyük gelirdi. Bir kâğıda, "Bana kızma, cumartesi günü okuldan sonra hemen yola çıkacağım, saat üçte meydanda beni bekle," yazdım ve hepsini götürsün diye babama verdim.

"Lüzum gördüğünde tokadını esirgeme, eti senin kemiği benim, kendi kızın gibi bil," diye tembihliyordu babam Bayan

---

* Bademli kurabiye. (*ç.n.*)

Bice'ye kapıyı aralarken. "Siz" diye hitap etmeyi bilmezdi. Şimdi düşünüyorum da onun lügatinde bir annenin evladını sevebilmesi ancak böyle mümkündü.

"Cumartesi eve dönmek için posta arabasına* bindiğinde dikkatli ol, şehirden kasabaya gelen başka araç bulamazsın. Kaçırayım deme sakın," dedi ve sonra evsahibesine döndü. "Ona durağa kadar eşlik edersen iyi olur, hatta okulun ilk günü de yalnız bırakma. Yolu kendi bulamaz."

Sanki gerçekten kızıydım onun. Gerçekten de o âna kadar ne benim ne de diğer çocukları için böyle endişelenmişti. Belki de hep ilgili bir babaydı da benim dikkatimden kaçmıştı. Çok duygulanıp başımı öne eğmiştim.

"Dik dur, yoksa kamburun çıkar," diyerek sırtıma bir tane indirdi. Babamın sillesi oldukça sertti ve hedefini buldu. Sırtımdaki el izi uzunca bir süre geçmedi.

Saatler geçti, Sandra bocalamamı görünce bavulları yerleştirmem için yardım teklif etti.

"Duvara bir şeyler asmamda sakınca var mı?" diye sordum.

"Tabii ki hayır. Raptiyeler burada."

Yağmurlu bir yaz günü eve kapandığımızda kız kardeşimin çizdiği bir resmi astım. Kız kardeşim ve ben çiçekli kırlarda el ele tutuşuyorduk. Diğer elimde kapağında TARİH yazan bir kitap tutuyordum, Adriana'nın diğer elinde ise ekmek vardı. Ekmeğin arasındaki etin pembe üzerine beyaz çizgili yağlarından salam olduğu anlaşılıyordu. Salama bayılırdı. Karakaleminden çıkan bir başka detay da tek tük dişleriyle gülümsemesiydi. Bense gülümsemiyordum. Adriana âdeta bir dâhiydi.

Kâğıdı çalışma masasının dayandığı duvara astım, yanına da ona sormadan aldığım güneşten korunmak için başına taktığı bandanayı iliştirdim. Nasılsa kışın ihtiyacı olmayacaktı. En son bakla toplamaya gittiğimizde ensesine pratik bir düğümle tutturuvermişti.

---

* Cüzi bir ücret karşılığında ya da ücretsiz ulaşım için de kullanılan posta arabası. (*ç.n.*)

"Bu bandana beni terletiyor, onu kullanmadığımda da başıma güneş geçiyor, burnum kanıyor," derdi.

Bandananın köşelerini duvara sabitlerken burnuma gelen Adriana'nın saçlarının kokusu üzüntümü sildi süpürdü. Ayrıca bandana her gece gözümün önünde rengi solmuş geometrik motifleriyle duruyordu. Küçük evler, ağaç desenleri ve sepetler, gecenin karanlığında gözlerimin önünde fosforlu objeler gibi yanıp sönüyorlardı. Bütün bunlar bana hep Adriana'yı ve ihanet ettiğimi sandığı yeminimizi düşündürtürdü. Onu o eve beraberimde götürmeyi başarabilseydim gözünde eski değerimi yeniden kazanabilirdim. Odanın boyutlarını hesaplamıştım. Başka bir yatak pekâlâ sığabilirdi. Sandra'yı, anne ve babasını bu süre zarfında tanımıştım. Belki fazladan bir kişinin daha evlerinde konaklamasına ses çıkarmazlardı. Adriana'nın damdan düşer gibi yaptığı şakalara kesin gülerlerdi. Adriana'nın onları yetişkinlere has sağduyusuyla şaşırtacağına emindim.

Dünya nimetlerinden nispeten daha fazla nasiplenmiş olsam da onun hayatta kalma konusunda benden daha başarılı olduğunu düşünüyordum.

Kimbilir yokluğumda başına neler gelecekti. Geceler boyu başına gelebilecek talihsizlikleri düşünür dururdum. Zaten kardeşlerimizden birini kaybetmiştik, belki de uğursuz felaketleri kendine çeken o evdi. İlk zamanlar uykusuzluğumu kız kardeşime yoruyordum, sonraları ise yıllar içinde uykularımı kaçıracak hep bir bahanem oldu. Hâlâ bugün bile alternatif tedaviler, yeni bir yatak, yeni çıkan bir ilaç ya da yeni geliştirilmiş bir rahatlama tekniği deniyorum. Kısa süreli uyuklamalar hariç işe yaradığı olmadı hiçbirinin. Her gece yastığımda bir kâbus yumağı ya da karanlık dehşetler beni beklemeye devam ediyor.

29

O eve de o aileye de alışmıştım. Sandra'nın babası Bay Giorgio sessiz sakin bir adamdı. Ailenin tek zayıf üyesi oydu. Bayan Bice, aileye ben katılınca kocasının kilosuyla uğraşmaktan vazgeçip bana kilo aldırmaya başladı. Bana yemek yedirmeyi başaran bir tatlı cadıydı. Tabağımı tepeleme doldururdu, ben de utancımdan tabağımda tek lokma bırakmazdım.

Okulun ilk günü Bayan Bice babamın ricasını kırmayıp bana okula kadar eşlik etti. Okula giden kestirme yolu öğrendim. Yolun yarısında evlerden birinin balkonunda cıvıldaşan kanaryaları her geçişimde görecektim.

"Buraya kadar gelmen yeterli," dedim sarı binayı ve gruplar halinde okula girmek için beklerken bağrışan öğrencileri karşıda görününce.

Okulun açık bahçe kapısına doğru tek başıma yöneldim. Her yeni başlangıçta, her heyecan duyduğumda ya da her korkuya kapıldığımda olduğu gibi yine boğazım düğümlenmişti. Sınıftaki kızlardan birini tanıyordum, önceki yıllarda aynı havuza gidiyorduk. Başım öne eğik olduğundan ben onu görmedim ama o beni tanıyıp hemen ismimi seslendi. Yan yana sıralara oturduk.

"Sen neden bu liseye yazıldın? Kuzey sahil yolunda oturmuyor musunuz?" diye sordu.

Cevap vermek için ağzımı açtım ancak ne diyeceğimi bilemediğimden sustum. Gerçeği anlatacak değildim elbet, aklıma o an inandırıcı bir yalan da gelmemişti.

"Uzun hikâye," diye geçiştirdim. Zilin erkenden çalması imdadıma yetişmişti. Başka bir zaman anlatırdım, bu arada yalan söylemeye hazırlardım kendimi.

Utanç yıllarım böylece başlamış oldu. Yanağımı kaplayan kırmızı bir doğum lekesi gibi çıkarılması imkânsız olan o utanç, hep benimle var oldu. Başkalarına, öğretmenlere, okul arkadaşlarıma beni bir parçası olarak bildikleri, gerçekteyse beni terk eden ailemle ilgili uygun bir hikâye uydurdum. Kim sorsa jandarma babamın Roma'ya tayininin çıktığını, ben de büyüdüğüm şehirden ayrılmak istemediğim için akrabalardan birinin yanında kaldığımı ve hafta sonları ailemin yanına gittiğimi söylüyordum. Aslında söylediğim yalan, gerçekte başıma gelenden daha makuldü.

Bir öğleden sonra sıra arkadaşım Lorella, matematik defterimi ödünç almak için bana telefon etmişti.

Konuşmasına fırsat vermeden, "Tam olarak nerede oturuyorsunuz? Sana getirebilirim defterimi," dedim aceleyle.

"Hiç gerek yok. Annemle sizin sokaktan geçerken alırım. Hangi apartman sizinki?"

Tuzağa düşmüştüm bile. Bina ve daire numarasını söylemek zorunda kaldım. Neyse ki evde sadece Bayan Bice vardı.

"Birazdan sınıf arkadaşım gelecek. Senin teyzem olduğunu sanıyor, tamam mı?"

"Tamam. Bana sen diye hitap etmeyi unutma sakın." Merhametle göz kırptı bana. Açıklamama gerek kalmaksızın durumu kavramıştı. Lorella'ya kapıyı kendisi açmak istedi. "İçeri gelsene, yeğenim de seni bekliyordu."

İlk hafta sonu beni durağa kadar geçirmekte de ısrar etti. Yol uzadıkça benim korkum da artıyordu. Kasabadakiler belki de beni çoktan unutmuşlardı. Hoş, benden çok hoşlandıkları söylenemezdi, bizi birbirimize bağlayacak kadar zaman geçirmemiştik birlikte.

Pazartesi günü kız kardeşime bir kartpostal göndermiş, herkese selamlarımı yollamıştım. Ona haftada bir kart postalamak, evdekilere var olduğumu ve bir güne eve döneceğimi hatırlatmak için rutinim olacaktı. Adriana ve Giuseppe için kalpler çiziyor, öpücükler yazıyordum. Bazı zamanlar mektup geç gidiyordu, hatta ben cumartesi günü eve döndüğümde gönderdiğim kart henüz gelmemiş oluyordu.

Tam da o hafta sonu yolda bir kaza olmuştu. Kasabaya bir kilometre uzaklıkta trafiğe takılıp kalmıştık. Uzunca bir süre hareketsiz bekledik. Kız kardeşim saatinde meydanda beklemeye başladıysa kesin beklemekten sıkılacaktı. Nihayet otobüs, HOŞ GELDİNİZ tabelasını geçince Adriana'nın meydanda beni beklemediğini düşündüm. Benim için eve yalnız girmek daha da zor olacaktı. Halbuki oradaydı, ellerini yumruk yapıp beline dayamıştı, umudunu yitirdiğinden suratı sirke satıyordu.

"Seni saatlerce bekleyeceğimi mi sandın? Yapacak dünya kadar işim var," diye gürledi.

Gerçekten çok komikti, havalar ılıman giderken babamla kendisine gönderdiğim yün bereyi takmıştı. Söyledikleri Adriana'nın dilinde kendisini terk ettiğim için beni affettiği anlamına geliyordu. Birbirimizin koluna girerek iyice birbirimize yapıştık.

Belki de sadece o ve ben şehre döndüğümün ayrımındaydık. Evde annem sanki beş dakika önce bir paket tuz almak için bakkala gitmişim gibi davranıyordu. Fakat benim için ayırdığı bir tabak makarnayı soğumasın diye fırında tutuyordu. Ben banyodayken yemeğimi ısıttı. Okuldan çıkıp otobüse binene kadar geçen sürede yemek yemeye fırsat bulamadığımı hesap etmişti.

"Yine mi sen?" diye selamladı beni Sergio.

Bir haftada değişen bir şey olmamıştı.

Aralık ayında bir cuma günü ateşim yükselince, Bayan Bice'yi yolculuk yapabileceğime ikna edip de eve gidemedim. Ernesto'nun dükkânına telefon edip bizimkilere gelemeyeceğimi haber vermesini istedim. "Tamam," dedi ama dükkânın

müdavimlerinin yüksek sesle konuşmaları ve bardakların şıngırtısından dediklerimi anladı mı, bilmiyorum. Her şeyden önemlisi de Adriana'nın durakta boş yere dönüşümü beklemesini istemiyordum. Noel'e kaç gün kaldığını hesapladım ve geçen her günün üzerini çizdim.

Döndüğümde onu zayıflamış ve herkesle kavgalı buldum. Elimde bavulla eve girdiğimde bana bile surat yaptı ve hemen giriş kattaki dul komşuya indi. Böyle yapmasının sebebi, olan biteni ondan değil de bir başkasından duymamı istemesiydi.

"Neyi var?" diye sordum mutfak masasının önünde dikilen anneme. Yanında da soyulmayı bekleyen bir kasa patates duruyordu.

"Kimin, kız kardeşinin mi? Kafayı yedi! *Marsala** ile çırpılmış yumurta dışında ağzına lokma sürmüyor. Sabah erkenden kalkıp hazırlıyorum, sonra da uykuma kaldığım yerden devam ediyorum. Yemek yediğini kimseler görsün istemiyor."

"İyi de neden böyle davranıyor?" diye sordum benim için ayırdığı turp yaprağı ile pişirdiği kuru fasulye yemeğini yerken. Karşısında oturmuş, boş tezgâhın üzerindeki tepeleme dolu tabaktan yemeğimi kaşıklıyordum.

"Bu sokak kedisi daha fazla burada kalmak istemiyormuş. Seninle şehre gitmek istiyormuş. Katır inadından döndürüp de okula gönderemediğim günler oldu. Babasından yiyeceği dayaktan da korkmuyor," dedi elindeki bıçağı havada sallayarak.

Hiç koparmadan soyduğu patates kabuğunun kıvrılarak yere düşüşünü izledim.

"Yemeğimi bitirip aşağı ineyim de eve çağırayım."

"Bir yokla bakalım, senin sözünü dinler o. Baban da endişeli, Vincenzo'dan sonra bir de Adriana'yı kaybetmek istemiyor. Her akşam eve taze yumurtayla geliyor. Maden ocağında kümesi olan bir arkadaşı varmış. Ondan alıyor."

Aşağıya kız kardeşimin yanına indim. Geldiğimi duyar duymaz eline bir dergi alıp okumaya dalmış numarası yaptı. Yanındaki sehpada bir tabak dolusu bisküvi vardı ama elini

---

* Bir çeşit şarap likörü. (*ç.n.*)

bile sürmemişti. Annem komşuya çıtlatmıştı durumu. Ama Adriana'da bu numaraları yutacak göz yoktu.

Komşunun salonundaki divanın üzerinde yan yana oturduk. Bisküvileri ardı ardına ağzımı şapırdatarak yemeye başladım ki onun da iştahı kabarsın. Ne diyeceğimi bilemiyordum, Maria mutfakta meşguldü. Kapağının gıcırtısından fırını açtığını anlamıştım. Köftelerin leziz kokusu salona kadar geliyordu. Adriana istifini hiç bozmadan *Grand Hotel* fotoromanına bakıyordu.

"Bu ne şimdi?" diye sordum kulağının dibine kadar girerek.

"Bir fotoroman, kör müsün?" diye çemkirdi tiz bir sesle, gözyaşları döküldü dökülecekti.

"Elindekinden değil, senden bahsediyorum."

Yüzünü bana dönmeden, "Neden bahsettiğini anlamadım," diye karşılık verdi hemen.

Bacaklarını çapraz yaparak birleştirip göğsüne doğru çekti. Böylece aramızdaki mesafeyi artırmaya yeltendi. Elinden kayıp düşen fotoromanın sayfaları kapanmıştı. Tekrar eline aldı, rasgele bir sayfayı açtı ve ilgisiz bir üslupla okumaya devam etti.

"Haline bakılırsa, yemeden içmeden kesilmişsin. Okula bir gün gidip bir gün gitmiyormuşsun. Bizimkiler senin için endişeleniyorlar."

"Endişelenmişler mi? Yapma ya! Ölsem bile üzüntü duymazlar," diye cevap verdi. Sayfaları öyle bir hışımla çeviriyordu ki yırtılmalarına ramak kalmıştı.

"Senin için yapabileceğim bir şey var mı?"

Cevap vermek için acele etmedi. Çelimsiz kolunu tuttum, çekmeye yeltenmedi. Yüzünü göremiyordum ama direncinin peyderpey zayıfladığını anlayabiliyordum.

"Zamanı gelince öğrenirsin," dedi ve bir hamlede elindeki fotoromanı bırakıp kenara koydu. "Ben kaçtım, Maria," deyip komşuyla vedalaştı ayağa kalkarken, ben de onun peşinden. Maria mutfaktan çıkıp yanıma geldi. Elinden bir şey gelmediğini belirtir bir ifadeyle bana baktı. Adriana, merdivenleri çoktan çıkmıştı o sırada.

Akşam yemeğini onsuz yedik, erkenden odasına çekilmişti. Giuseppe kucağımdan inmiyordu, ben eve döner dönmez uyuyakaldı, sonra yine kucağıma tırmandı. Diğer iki erkek kardeşim geceyi hangi sebeple nerede geçiriyorlardı, bilmiyordum. Kız kardeşim ranzanın üst katında, yatağın bir köşesine ilişmiş, ayaklarını boşlukta sallandırıyordu. Ben ranzanın merdivenlerinden çıkarken sallamayı kesti.

"Sergio denen öküz kırdı basamaklardan birini," diye açıkladı eksik olan basamağı fark ettiğimi anlayınca. "Bu evde daha fazla kalmak istemiyorum." Ben daha yanına oturmadan başlamıştı tane tane konuşmaya.

Sol elinin üstündeki kabuk bağlayan yarasını kavlattı.

"Sen şehre döndüğünden beri iyi değilim. Hep seni ve Vincenzo'yu düşünüyorum," dedi Vincenzo'nun boş yatağını göstererek. Kimse o yatağı oradan kaldırmaya cesaret edememişti.

Tırnağıyla kaldıramadığı yaranın kabuğunu dişiyle sökmeye çabalıyordu. Kabuğun altında pembe taze deri göründü, öyle inceydi ki orası da kanadı kanayacaktı.

"Beni kendi yanına aldırmayı dene, evsahibesiyle konuş, ikna et onu," dedi. "İyi bir kadın olduğunu söyleyip duruyorsun," diye de ekledi sanki istediği çok basit bir şeymiş gibi.

"İyi olduğunu da nereden çıkardın? Hem bakalım evde sana yer var mı? Zaten kızı ve ben aynı odaya zar zor sığıyoruz," diye yanıtladım sertçe.

"Ben yer kaplamam ki! Seninle bile uyurum, ayaklı başlı yatarız, hatırlasana sen ilk geldiğinde de öyle yatıyorduk," dedi dilencilere has yalvar yakar bakışlarla.

O günleri aklıma getirmemek için içimde kaynağı belli olmayan bir direnç olsa da tabii ki hatırlıyordum ilk zamanlar nasıl uyuduğumuzu. Onu yanıma alıp götürmeyi defalarca düşünmüştüm zaten. Omuzlarımı annemlerin odasıyla bizim odanın arasında kalan duvara yasladım.

"Onlar kabul etseler bile senin masraflarını kim ödeyecek?" dedim ve parmaklarımla duvarı tıklattım.

"Annemler ödemez kesin," dedi hemencecik. Durgun ve kararlı bir ses tonuyla: "Bize yardım edecek biri var. Adalgisa. Onunla konuşmayı dene."

Birden sırtımı dikleştirdim. "Nereden aklına geldi? Sen gerçekten aklını kaçırmışsın. Nerede olduğunu dahi bilmiyorum."

"Tamam öyleyse. Benim burada kalmam için bir sebep yok artık. Açlıktan ölüp gidersem arkamdan ağlama," dedi ve gözlerini karşıdaki duvara dikip ayaklarını ağır ağır sallamaya kaldığı yerden devam etti. Bu oyunda avantaj ondaydı. Kafasında iyice çalıştığı bir planı vardı. Hamlelerini gerçekleştirirken bir yetişkin gibiydi.

"Biraz mantıklı olmaya çalış lütfen. Zaten benim okul masraflarımı bile karşılıyor. Senin masraflarını da üstlenmeye ne mecburiyeti var? Onun kızı mısın ki?" dedim kan ter içinde.

"Sen kızı mısın da senin paranı ödüyor? Sana sadece birkaç yıl baktı, sonra da aldığı gibi iade etti."

Saldırılara karşı öyle hazırlıklıydım ki hiçbir güç gardımı yerle bir edemezdi.

"Beni getirmek zorunda kaldı çünkü ağır hasta! Bana bakacak mecali yok. Beni korumak için bu yolu seçmek zorunda kaldı."

Adriana bana baksaydı belki de devam etmezdi. Ama gözlerini karşıdaki kirli beyaz duvara dikmişti bir kere, ne kadar vahim bir halde olduğumu fark etmedi.

"Tabii canım, hasta. Sen kendi uydurduğun masallara inanmaya devam et. Hamile olduğundan kusuyormuş. Böyle bir olasılık nasıl oldu da aklına gelmedi?"

"Tam anlamıyla bir salaksın sen," dedim kafamı öbür yana çevirip. "Onun çocuğu olmuyor, o yüzden beni evlat edindi ya."

"Onun değil, kocasının beceriksizliği. Bir oğlu olmuş ama jandarmadan değil. İşte tüm felaketlerin sebebi de bu zaten."

"Sen nereden bileceksin iftiracı bücür?" derken yüreğim güp güp çarpıyordu sinirden. Kalbim resmen içeri hapsolmuş şeytanın yumrukları gibi şakaklarımda atıyordu.

"Herkesin haberi var. Annemle babam konuşurlarken duydum. 'Bebek iyice büyüdü, hâlâ vaftiz hediyesi götüremedik,' diye hayıflanıyorlardı."

Böylece 1976 senesinin Noel arifesinden bir gün önce Adriana tüm gerçeği bir tokat gibi yüzüme vurmuştu. Noel yemeğine katılmayacak iki kişi vardı: o ve ben. Hazırlanan devedikeni yemeğinden bizim payımızı karlı bir Santo Stefano'ya* ayıracaklardı.

Adalgisa'nın önceki yıl gönderdiği ranza yatağın üst katında, oturduğum yere mıhlanmıştım. Ağzımı açıp da ona iki laf edemedim. Sol elini avucuma aldım ve tırnaklarımı geçirebildiğim kadar kapanmakta olan yarasına geçirdim. Sahip olduğum tek silahım olan tırnaklarımın açtığı yaradan fışkıran kanı birlikte seyrettik. Ne bağırdı ne bana karşı koydu. Tırnaklarımı çekince onu sırtından aşağı ittim. Ama o ranzadan aşağı düşmeden, bir maymun gibi zıplayarak indi. O zamana kadar hiç öyle avazım çıktığı bağırıp hıçkıra hıçkıra ağladığımı hatırlamıyorum.

Sonra oturduğum yere uzanıp kıvrıldım ve hiç kımıldamadan saatlerce öyle kaldım. Tüm vücudum zonkluyor, kalbim sanki benim irademdışında atıyordu. Adriana, yukarı çıkmanın sırası olmadığını anlamıştı. Hiç ilişmedi. O da benim yatağıma, nefretimden birkaç karış aşağıya kıvrıldı yattı.

* Noel'in ertesi günü, 26 Aralık. (*ç.n.*)

30

Adalgisa'yla Ernesto'nun dükkânındaki telefondan konuştuğumuz gün arkadan gelen o tuhaf ses demek ki bebek ağlamasıymış. Bir erkek sesi ona sesleniyordu (belki de bebeğin uyandığını haber veriyordu) bildiğimden daha farklıydı ses. "Babam mı o?" diye sorduğumda bana, "Hayır, televizyondan geliyor," diye cevap vermişti. Tabii ya, televizyon!

Her daim uzanıyor olması, gebeliğin ilk aylarında görülen o mide bulantılarındandı, hasta falan değildi. Onlarla geçirdiğim son haftalarda zamansız gözyaşları dökerdi, ben ise benim için ağladığını sanırdım. Hele kapalı kapılar ardında ettikleri kavgalar... Telefon çaldığında ben cevap verince arayan kişi konuşmazsa aniden hiddetle dışarı fırlardı. Genellikle eczaneye ya da doktora giderdi. Kaç kere teklif ederdim oysaki. "Anne sen bana reçeteyi ver, ben ilaçlarını alır getiririm," derdim. O ise hep, "İyiyim şimdi, temiz hava almak iyi gelir," diye geçiştirirdi beni. Muayenehanenin kapalı olduğu bir gün annemi o taraflarda gezinirken görmüştüm. Akşam geç saat eve döndüğünde doktordan geldiğini söylemişti.

Ağır seyreden otobüste yol alırken önemsemediğim bütün ipuçlarını tekrar tekrar gözden geçirdim. Hep aynıları üzerinde dursam da arada bir aklıma yenileri geliyordu. Banyodaki pedlerinde hiç azalma olmuyordu. Ayrıca kiliseye her gün gider olmuştu, nasılsa ben de büyümüştüm, beni evde yalnız bırakmasında

bir sakınca yoktu. Adalgisa, koyu dindardı. Kilisede parmaklarını dua kitaplarının üzerine vurarak gençlerin *Credo*'yu çalışlarını dinlerdi, beni de yanında götürdüğü zamanlardan biliyorum.

Defterimin Bayan Bice'nin evinde kaldığını söyledim ve ödevlerimi bitirme bahanesiyle yarıyıl tatili bitmeden şehre döndüm. Halbuki ona sormam gereken sorular vardı. Ayrıca Adriana'nın bana söylediği, "Gerçeği herkes biliyor," lafından sonra o evde fazladan bir gün dahi kalacak gücüm yoktu. O gece utancımdan yerin dibine girmek istemiştim. Beni evlat edinen annem beni aldığı eve iade etti çünkü kendi çocuğunu doğurmak üzereydi ve bu gerçeği ben hariç herkes biliyordu.

Gerçekleri öğrendiğim o gün, gecenin karanlığı çökünce nefesimi tutmayı denedim, bundan kolay ne olabilirdi ki? Sadece soluğumu tutacaktım, suyun altındaymışım gibi. Ta ki artık kana oksijen gitmeyene, ölüm uykumda beni ele geçirene kadar sessizce saymaya başladım. Saniyeler ilerledikçe ölümü tatmak imkânsız hale geldi. Son raddeye gelince derin bir nefes aldım, uzun süre suyun altında kalan ve hayatta kalabilmek için nefes almak zorunda kalan bir yüzücü misali. Tanıdığım dünya elimden kayıp gidiyor, parça parça olmuş gökyüzü silik bir film sahnesi gibi üzerime yağıyordu.

Noel arifesi sabahının ışıkları camdan göründüğünde duvarın öte yanında uyuyan babam uyandı. Yatağın gevşemiş eski yaylarının ritmik gıcırtısı Vincenzo'nun ölümünden sonra ilk kez duyuluyordu.

Ardından annem mutfağa geldi. Ben zaten mutfaktaydım, ortalık yeni yeni aydınlanıyordu. Beni görmemişti, hareketlendiğimi görünce birden ürktü.

"Bir bebek beklediğini neden bana daha önce söylemedin?"

Kollarını yanlara açtı, başını eğerek sandalyeye oturdu. Bu soruyu uzun zamandır bekliyor ve hâlâ verecek bir cevabı yokmuş gibi bir hali vardı.

"Bunu sana kendisi söylemek istiyordu. Fakat araya çok zaman girdi, yetmezmiş gibi bir de kayıplara karıştı."

"Çocuğun babası kim?"

"Adamı tanımıyorum. Kocasında bir rahatsızlık varmış, onun yüzünden çocuk sahibi olamamışlar onca sene. Diğeriyle hemen hamile kalmış."

"Kiliseye giden biri olsa gerek, öğleden sonralarını hep orada geçirirdi," diye sesli düşündüm. Ben de bir sandalyeye iliştim. Kollarımı masaya dayadım.

"Çocuk pederden olmasa bari," diye espri yapmaya yeltendi annem. "Kendime kahve yapacağım, sen de ister misin? Ne de olsa sen de yetişkin sayılırsın," dedi ve ayağa kalktı. Kahve makinesi ve kaşıkla bir şeyler yaptı, ben o yana bakmıyordum. Birkaç dakika sonra fokurdama sesi duyuldu ve tüm mutfağa kahve kokusu yayıldı. Fincanı plastik kaplama laminat masaya yerleştirdiği sırada bileğinden yakalayınca içeceğim topu topu iki yudum kahve de tamamen masaya döküldü.

"Bana neden sen söylemedin?"

Kahve için kızmadı, mis kokulu kaynar kahve tüm masaya yayılana, hatta masanın kenarından şıp şıp yere damlayana kadar bekledi. Şeker bile koymuştu, kokusundan belliydi. Bileğini sıkmaya devam ettim, parmaklarımı geçirdiğim yerler beyazlaşmıştı.

"Bu acıyı tatmadan önce biraz daha büyümeni bekledim sadece."

Elimi gevşettim ve onu kolundan ittim.

"Nerede şimdi?"

"Kim?"

"Adalgisa ve oğlu."

"Bebeği de kendi de neredeler bilmediğimden hâlâ hediyesini götüremedim."

Masaya dökülen kahveyi ve yerdeki lekeleri bir süngerle silip temizledi.

"Sen de kardeşin gibi yemezlik edeyim deme. İstersen sana da sabahları yumurta çırparım, Noel diye çokça aldım nasılsa."

O, yumurta işine girişmeden oradan uzaklaştım.

*

İzleyen günlerde ben ve Adriana hiç konuşmadık ama mahcup bakışlarını üzerimde hissediyordum. Giriş kattaki komşuya seyrek gider olmuştu, tüm gün evdeydi fakat benimle mesafesini koruyordu. Bir akşam yatağımda kitap okuyordum. Kitap elimden kaydı yere düştü. Benden daha atik davranıp kendine has stiliyle kedi gibi ranzanın üst katından aşağı indi ve kitabı yerden aldı.

"Sürükleyici mi?" diye sordu kitabı kaldırırken.

"Sanırım evet, daha başlardayım."

Dizlerinin üzerine çöktü, sayfaları karıştırdı. "Vay anasını! Bu kitapta hiç resim yok, hepsi yazı. Bitirince bana verir misin? Seneye ortaokula geçeceğim için benim de resimsiz kitaplar okumaya başlamam lazım."

"Olur, veririm," dedim. Heyecanla yatağına tırmandı.

Açlık grevine ara vermiş, beni de yemeye zorlamaya başlamıştı. Yemek yemeyi hiç içim almıyordu, tadım tuzum kalmamıştı. Sadece dikkatleri üzerime çekmemek için asgari ölçüde besleniyordum.

Kitabı, şehre dönmek için evden ayrılmadan önce Adriana'nın yastığının üzerine bıraktım. Ben çıkarken evde değildi. Geç kaldığım için onunla vedalaşmadan çıkmak zorunda kaldım. Meydanı geçer geçmez ayak seslerini duydum, nefes nefese yetişmişti.

"Bu Maria da kene gibi yapışıyor. Dakika başı beni çağırıp duruyor. Zor kurtuldum elinden, mobilyaları çekmek için yardım edecekmişim." Ağır gelmesin diye taşıdığım çantanın bir kulpunu aldı. Ele ele tutuşur gibi durağa kadar yan yana yürüdük.

"Bazen gereğinden fazla konuşuyorum galiba," diyerek kabullendi halini. Yokuş çıkmaktan soluğu kesilmişti.

"Gerçekleri söylemek hata değildi. Hata, gerçeğin kendisi."

Otobüsün basamaklarını çıkarken ona döndüm. "Bayan Bice ile konuşacağım. Evde sana bir yer ayarlayabilir mi diye soracağım. Onun iyi bir insan olduğunu söylerken haklıydın."

Bay Giorgio ile konuşmaya başladığımda ağzımda eveleyip gevelediğim tek soru bu değildi. Adriana'yı kısa bir süreliğine de olsa aklımdan çıkarmıştım. Evde bizden başka kimse yoktu.

Sandra, ayağını kırdığı için annesiyle birlikte hastaneye gitmişlerdi. Düşmediği halde nasıl olduysa becermişti işte. Kemiklerinin onca ağırlığın altında nasıl da acı çektiklerini hayal edebiliyordum. Ertesi gün taburcu olacaktı, annesi de kendisine refakat ettiğinden konuşmak için sonraki günü beklemek zorunda kalacaktım. Patrizia'ya telefon ettim, beni evine akşam yemeğine davet etti. Yeniden şehirde yaşamaya başladığımdan beri düzensiz aralıklarla buluşuyorduk.

Kapıda kabanımı giyerken Bayan Bice anahtarla kapıyı açıp içeriye girmek üzereydi. Acelesi vardı, bir iki eşya almak için uğramıştı. Sandra'yı sordum kibarlık olsun diye. Cevabını dinlemedim bile, nasıl olduğu aslında beni hiç de alakadar etmiyordu.

"Teyzemin numarasını kaybetmişim, senden alabilir miyim lütfen?"

Konusu her geçtiğinde ondan Adalgisa diye bahsettiğimden olsa gerek teyze dememden etkilenmişti. Benim hakkımda tam olarak ne bildiği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Fakat eminim ki teyzemin okul masraflarını karşıladığını biliyordu.

"Bende bir numara vardı ancak onu değiştirdi. Yenisini de vermedi henüz. Üzgünüm, tatlım."

"Peki ödeme zamanı nasıl haberleşiyorsunuz?" diye sormaya cesaret ettim yüzüne dahi bakmadan.

Bir an duraksadı, belki söyleyip söylememekte tereddüt ediyordu. "Düzenli olarak her ayın son cuma günü gelir."

Sabahları geliyordu şüphesiz, ben okulda olduğum vakit. Yoksa bir şekilde karşılaşırdık.

"Yalnız mı gelir?" diye soruverdim.

"Evet, şimdi acele çıkmam gerek. Sandra beni bekler," dedi ve banyoya yöneldi. İki adım atıp duraksadı. Elim kapıda, orada öylece kalakaldım. "Tatilden erken döndün, üstelik bir karış suratla. Arkadaşına gitmene memnun oldum, kafayı dağıtırsın biraz. Eğer gece kalmak istersen ben izin veriyorum sana."

31

Noel desenli masa örtüsüyle örtülü masanın üzerinde, tam karşımda bir dilim *panettone** duruyordu. Örtünün etek ucunda ren geyikleri sıraya dizilmiş hediye dolu kızakları çekiyorlardı. Başı çeken geyik kumaşın kesim yerine denk gelmişti, diğerlerini de aynı son bekliyordu sanki.

"*Panettone*'nin içindeki şekerlemeleri sen de mi sevmiyordun?" diye sordu Patrizia'nın annesi, yemediğimi görünce.

Ağzından çıkan hangi söze duygulandım, bilmiyorum; gözyaşlarımı tutamadım, şekerlemelerin, kuru üzümlerin, *panettone*'nin tatlı ve sarı ekmeğine şapır şapır damladılar. Vanda'nın işaret etmesiyle kocası salona gidip televizyonu açtı. Yanımdaki sandalyede oturan Patrizia hareketsiz duruyor ve büzüştürdüğü ağzıyla annesine bakıyordu. Nicola'nın muhabbete başlama denemelerini saymazsak her zamankinin aksine oldukça sessiz bir yemekti. Çatal bıçağın tabaktan çıkardığı şıngırtıların haricinde bir ses duyulmuyordu. Onları yasa boğan, evin yaşlı kedisinin ölümüydü.

"Meğerse hasta değil, hamileymiş," dedim, kırmızı peçetemle yanaklarımı kurularken. "Bunu kasabaya gönderilmeden önce anlamam gerekirdi."

---

* Noel keki. (*ç.n.*)

"Demek ki hazır değilmişsin," dedi Vanda oturduğu yerden bana doğru eğilerek.

"Beni kasabaya sırf bu yüzden göndermiş. İyi de benimle ne alakası vardı ki? Aksine ona yardımım dokunurdu."

"Sana ne anlattı?"

"Ondan değil, kız kardeşimden öğrendim."

Vanda omzuma elini koydu, olanlara inanamıyordu, başımı yumuşacık yünle sarmalanmış kucağına bırakıverdim. Beni kollarıyla hafifçe sardı. Gözlerimi kapadım yorgunluktan, kısa bir süreliğine de olsa sessizliği bozmamasını ve kımıltısız öylece kalmasını diledim. Benim için kısacık bir dinlenmeydi o: bir yardım eline sarılmak, onun kokusunda kaybolmak ve her şeyi ama her şeyi unutmak.

"Gerçekleri bir çocuktan duymuş olman olacak iş değil. Er ya da geç sana anlatmalıydı, bu konuda açıklama yapmak Adalgisa'ya düşerdi."

Sinirden titrediğini bacağına yasladığım kulağımla hissedebiliyordum. Şok yemiş gibi birden doğruldum.

"Ödemeleri her ayın son cuması sabah saatlerinde yapıyormuş evsahibime. Ben okuldayken. Bir dahaki sefere beni bulacak karşısında."

Nicola, Vanda'ya seslenmişti, acilen telefona cevap vermesi gerekiyordu.

"Ben de senin yanında olacağım o gün, okulu asarım," diye teklif etti Patrizia. O âna kadar hiç yorum yapmamıştı.

"Gerek yok, yalnız hallederim."

"Bir keresinde Adalgisa'yı gördüm, bebeğiyle ve yeni sevgilisiyle," diyerek aniden anlatmaya başladı Patrizia. Sanki hafızası o an yerine gelmişti. Hani bir zamanlar *Parish*'e* gelen dul bir adam vardı ya, yakışıklı ve kaslı olan."

Adam umurumda değildi, hayal meyal hatırlıyordum. Bizim mahallenin kilisesinde evlenmişti, karısını kaybettikten sonra da ara ara kiliseye geliyordu.

---

* Bir papazın yönetimindeki kilise. Mahalle kilisesi. (*ç.n.*)

Olanları bana o âna kadar anlatmadı diye Patrizia ile atıştık biraz. Aramızda hep olan tartışmalardandı.

"Bebeğini gördün mü?" diye sordum bir anlık sessizliğin ardından.

"Bebeği kim düşünür? Adama bakmaktan aklıma gelmedi açıkçası. Zaten uyuyordu o sırada."

En azından bebeğin kimin kucağında olduğunu bakmak aklına gelmişti. Bebeği Adalgisa taşıyormuş. Düşündüm de, benim üvey kardeşim dahi değildi o. Annelerimiz bir değildi ki.

Patrizia, benim için konuşması oldukça zor ve üzücü bu konuyu dedikoduya çevirme girişiminde bulununca annesi hemen yanımıza gelerek bir bakışıyla kızını susturdu.

Patrizia, biraz zaman geçince haftaya tertip edilecek bir eğlenceden bahsetti ve beraber gitmeyi teklif etti. Hiç eğlence havamda değildim ve Patrizia bir türlü halimden anlamıyordu. Patrizia'nın odasındaki Hint halısının üzerinde bağdaş kurmuş, karşılıklı oturuyorduk. Komodinin üstünde gece lambasının camları rengârenk parlıyordu. Eğlenceye katılacak ortak tanıdıklarımızın isimlerini saydı tek tek, hepsi de mutlaka o eğlenceye geleceklerdi. Sonra hemen yeni şehir merkezindeki bir mağazadan aldığı ilk topuklu ayakkabılarını gösterdi. Ayak numaralarımız aynı olduğu için annesininkilerden birini giyebileceğimi söyleyerek ısrarında diretiyordu. O sırada iyi geceler demek için Vanda girince odaya, Patrizia beni ikna etmesi için annesinden yardım istedi.

İşaretparmağı ikazda bulunuyormuş gibi havada, "Sen utanılacak bir kabahat işlemedin, başına gelenler senin seçimin değildi. Sorumluluk tamamen yetişkinlerde," dedi.

"İyi, sağ ol da eğlenen bir dolu gencin içinde ne işim var? Kendimi onlardan biri gibi hissetmiyorum artık. Onlar gibi olduğumu sanırdım ama her şey yalanmış. Artık gerçekleri biliyorum, benim kaderim başka türlü yazılmış," derken sadece Vanda'yla konuşuyordum, sanki Patrizia tam karşımda oturmuyormuş gibi.

"Kader dediğin yaşlıların kullandığı bir kelime. On dört yaşındaki genç bir kız kadere inanmaz. İnanıyorsan da bundan vazgeçmelisin. Onlar gibi olmadığın konusunda haklısın çünkü sendeki güç hiçbirinde yok. Her şeye rağmen dimdik ayaktasın, dürüstsün, tertiplisin, ilk dönem not ortalaman on üzerinden sekiz. Biz sana hayranız," dedi onay istercesine kızına bir anlık bakış fırlatırken.

"Ne kadar zor şartlarda dürüst ve tertipli kaldığımı, hatta ders çalıştığımı tahmin dahi edemezsin."

Bir nefes alıp yatağa oturdu. "Zor olduğunu biliyorum ama sen bu yoldan şaşma, kötü düşüncelere saplanıp kalma."

Patrizia beni ellerimden sımsıkı tuttu.

"Sen benim arkadaşımsın, eskiden nasılsa şimdi de öyle."

"Evet, her zaman olduğu gibi," dedim ve başlarımız hafifçe tokuşana kadar öne eğildim.

Sokaktan *Befana*'yı* erkenden müjdeleyen maytap sesleri duyuluyordu.

* Hıristiyan inanışına göre 5 Ocak'ı 6 Ocak'a bağlayan gece. Adını çocuklara hediyeler dağıtan Befana isimli bir kadından alır. (*ç.n.*)

32

Sokak lambasından süzülen zayıf ışıkta soyundum. Bulutsuz gökyüzünden şehrin üzerine düşen aydınlık her zaman olduğu gibi zayıftı. Bayan Bice'nin odasının balkonundaki şezlong, bir önceki yazdan beri açık kalmıştı. Üzerimde ne var ne yoksa –pijamam, çoraplarım, vücudumun sıcağını emen fanilam– çıkardıkça şezlongun sırt kısmına yerleştirdim. Yıldızların soluk ışığı göğsüme vuruyordu. Yorganın altında demir bir boru gibi duran alçılı bacağıyla Sandra'yı uykusunda bırakmıştım.

Soğuktan dondum, tam da istediğim gibi olmuştu. Yalnız biraz daha zaman geçmesi gerekiyordu. Soğuktan ürperip titremeye başladım, dişlerim takırdıyordu. Orada soğukta yarım saat kalmakta kararlıydım, yanımda getirdiğim saatin alarmı vakti gelince çalacaktı. Saati ilkin elimde tutuyordum, dakikanın belli belirsiz fosforlu ışığını takip ediyordum. Sonra yere bırakıp şezlonga oturdum. Meme uçlarıma soğuktan sancılar saplanırken, kalbime en uzak nokta olan ayak parmaklarımı hiç hissetmiyordum, ölü gibi hareketsizdiler. Saatin üzerindeki ışıldayan rakamları ve ağır aksak dönen yeşilimsi saniye ibresini seyre dalmışken ertesi gün söyleyeceklerimi tekrar ederek dayanmaya çalıştım. Ocak ayının son perşembesini cumaya bağlayan geceydi ve o gece ateşimin yükselmesi şarttı.

Sabah saat sekiz sularıydı. Ben odadan çıkmayınca Bayan Bice'nin silueti buzlu kapı camının ardında beliriverdi. Fakat

ben yorgan döşek yatıyordum. Öksürüğümü duyunca hemen kızının komodin çekmecesinde termometre aramaya koyuldu. Hissediyordum, en az otuz sekiz dereceydi ateşim.

"Madem hastasın, yataktan çıkma bugün. Kahvaltını yatağına getiririm ben," dedi ve mutfağa doğru iki adım attı. O an bir şey hatırlamışçasına durdu ve bana baktı.

Elimde bir kitap, yatağa çakılmış yatıyordum ancak bir sayfa dahi ilerleyememiştim. Gözlerim satırların üzerinde ilerliyordu, okuduğumdan bir şey anlamayınca gerisingeri paragraf başına dönüyordum. Kapı ziline odaklanmıştım. Kapının ilk çalınışında gelen postacıydı. Bir evrakın imzalanması gerekiyordu. Sandra, uyanınca birkaç kez muhabbet etmeye çabaladıysa da emeline ulaşamadı. Saat on biri gösterdiğinde gelen Adalgisa'ydı. O merdivenleri çıkarken Bayan Bice kapıdan içeri başını uzattı. Bakışlarında ne yapayım der gibi bir ifade vardı.

"Onunla konuşmam gerek," dedim.

"Tamam, alacak verecek işlerimiz biter bitmez sana seslenirim."

Gitgide yaklaşan ayak sesleri kapının eşiğine gelince hafifledi. Beni yetiştiren kadının ardından kapı kapandı ve anahtar kilit yuvasının içinde döndü. Merhabalaşmalarını işittim, Adalgisa kendisini dinlediğimden hâlâ bihaberdi. Kahve içmek için olsa gerek, mutfağa girdiler. Birkaç dakika sonra hareket eden sandalyenin gıcırtısı duyuldu, bir kez daha benden kaçıyor olmasından korkuyordum. Çağrılmayı bekleyemedim.

Beni karşısında gördüğü anki bakışı ona dair en canlı ve büyük ihtimalle en acı veren görüntü olarak hatıramda kalacaktı. Gözlerinde tuzağa düşmüş ve kaçacak yeri olmayan bir avın bakışları vardı. Toprağın altından yeryüzüne fırlayan bir hayalet gibi çıkmıştım karşısına. Sadece bendim işte, bir bebekten büyükçe, bir çocuk. Bir çocuk insanı ne kadar ürkütebilir ki?

Oturduğu yerden kalkamadı, elini kolunu nereye koyacağını bilemedi, afalladı. Çenesindeki ben her zamankinden daha koyu gelmişti gözüme, belki çevresinin çok solgun olmasından. Benin üzerinde biten tüyleri almıştı, çıkar çıkmaz insanın eline

gelirdi hep. Kahverengi mutfak masasının üzerindeki şekerliğin yanında bir deste banknot göze çarpıyordu.

"Sen neden bugün okulda değilsin?" diye direkt sordu, her zamankinden daha canlı bir kırmızı ruj sürdüğü dudaklarını güçlükle hareket ettirerek.

Cevap vermedim. Yüksek ateşten alev alev yanıyordum, ancak duvara yaslanarak ayakta durabiliyordum.

"Ateşi var," diyerek araya girdi Bayan Bice. "Seninle konuşacakları varmış. İsterseniz salona geçin, orada sizi kimse rahatsız etmez."

Bayan Bice ve benim arkamızdan yürüyerek takip etti. Süet ayakkabılarının topuk seslerinden kendinden emin olmadığı anlaşılıyordu. Kilo alınca vücut hatları iyice belirginleşmiş, daha kadınsı olmuştu. Koridorda yürüyen süt beyazı bir sis yumağını andırıyordu. Bayan Bice'nin ricası üzerine neredeyse hiç kullanılmayan salonda dikdörtgen masanın iki kenarına yerleştik. Bayan Bice, ikimizi karşılıklı sandalyelerde yalnız bırakıp sessizce salondan çıktı. Adalgisa'nın üzerindeki yeşil yün elbisenin göğüs kısmı süt dolu memelerinin basıncıyla gerilmişti.

Gayet sakin bakıyordum, nasılsa güçlü olan taraf bendim. Geçen onca zamandan sonra hâlâ öfkeliydim, bununla birlikte metanetimi de koruyordum. Tam bir buçuk yıldır o ânı bekliyordum ve başlama sırası ondaydı.

Ellerini kollarını masaya dayadı. Çıplak parmakları artık bana hiç güven vermiyordu. Bebeğini düşündüm, bu saatte ona kimbilir kim bakıyordu, neredeyse öğlen olmuştu ve annesi hâlâ benim karşımda oturuyordu. Boynunda asılı *presentosa** aldığı derin nefeslerle hareket ettikçe parlıyordu.

"Seni hep sevdim ve hâlâ da sevmeye devam ediyorum," diyerek başladı söze.

"Senin sevgin umurumda bile değil, senin için sevgi ne demekmiş gördük. Şimdi konuş bakalım, beni neden gönderdin?"

---

* Abruzzo bölgesine özgü, yıldız şeklinde işlenmiş, genellikle altın ya da altın kaplama bir mücevher, kolye. (*ç.n.*)

"Kolay olmadı. Aklında ne var bilmiyorum..." derken başparmağıyla işaretparmağını masanın üzerindeki yarıkta bir ileri bir geri oynatıyordu.

"Sence ne düşünmeliyim? Bana sadece asıl ailemin beni geri istediği yalanını söyledin. Kasabada herkes gerçeği biliyordu ve kimse tek kelime etmiyordu. Seni bıraktığımda yatağa yapışmış kusuyordun, ağır bir hastalığa yakalandın sandım. Asıl ben senin için endişelendim! Telefonlarıma kimse cevap vermiyordu. Eve gittim iki kez, kapı duvar. Uzakta bir hastaneye sevk edildiğini ve ölümü beklediğini düşündüm. Seni aylarca bekledim, aylarca iyileşmeni ve gelip beni almanı bekledim."

Yanındaki sandalyenin sırtına astığı çantasından çıkardığı mendiliyle gözyaşlarını sildi.

"Benim için de çok zordu," diye yineledi başını sallayarak.

"Bana gerçeği söylemeniz yeterliydi," dedim ve öne, ona doğru meydan okurcasına eğildim.

"Gerçeği öğrenmek için çok küçüktün, biraz daha büyümeni beklemek istiyordum," diye zırvaladı tıpkı diğerleri gibi.

Beni başta durduramayan öksürük artık dayanılmaz olmuştu, konuşmama ara vermek zorunda kalmıştım.

"Sen değil miydin evliliğin bozulmayacak bir yemin olduğunu söyleyen?"

"Bebeğin babasına ihtiyacı vardı," diyerek kendini haklı çıkarmaya çalıştı. "Öfkeni çok iyi anlıyorum ama emin ol ki bu kararı tek başıma vermedim."

"Sırf sana daha yakın olmam için beni de yanında götürebilirdin."

Gözyaşlarım kendini bırakmasın diye sesimi kontrol altında tutmaya çalışıyordum. Birdenbire bedenimi saran yüksek ateşle sarsıldım ve kendimi karşı koyulmaz bir halsizliğin içinde buldum.

"Senin için mümkün olan en iyi ortam neyse onu yaratmaya çalıştım. Niyetim seni kendimden uzaklaştırmak değildi ama olaylar böyle gelişti."

"Peki ya kocan? O neden yanına almadı beni?"

"O da zor bir dönemden geçiyordu. Pek iyi sayılmazdı."

Ellerini bacaklarının üzerine koydu, başını öne eğdi. Bense sandalyenin sırt kısmına iyice kaykıldım ve gözlerimi lambadan süzülen ışık demetine diktim. Işık, yer sallanıyormuş da titriyormuş gibi görünüyordu. Oysaki sadece ateşin etkisiydi bu.

"Bir kere bile aramayı bırak, beni hayatından tamamen çıkardın."

"Söyledim ya, doğru zamanın gelmesini bekliyordum. Sana uzaktan da olsa yardıma devam ettim."

Onun yüzüne haykırmayı planladıklarım tek kelimesi bile aklıma gelmedi ya da söyleyebildiklerim dilimden kendiliğinden dökülüverdiler, sanki gündelik yaşamda sık kullandığımız kelimelerdi. Elimden başka ne gelirdi ki? Parmaklarımın arasında oynadığım pijamamın düğmesi bile bu eziyete daha fazla dayanamayıp ona çarpmadan fırladı iliğinden.

Bir süre ikimiz de sessiz kaldık. Dudakları kırmızı kalemle çizilmiş birbirine paralel iki çizgi gibi görünüyordu. Sonra usulca bir parmağını kaldırdı.

"Senin hakkında haber alıyordum hep, bunu biliyorsun. Sana karşı olan sorumluklarımdan kaçındığımı düşünme."

"Boş versene." Yüzümü duvarda asılı Antik Floransa reprodüksiyonuna çevirdim. Mutfaktan Bayan Bice'nin pişirdiği kıymalı makarna sosunun kokusu geliyordu. Ardından dış kapının sesi geldi, kapı açıldı ve kapandı. Bay Giorgio öğle yemeğine gelmişti.

"Şimdi mutlu musun bari?" Sorusu çıkıverdi ağzımdan. Sesimden hem itham hem merak duygusu hissediliyordu.

Karşılık vermedi ancak biraz bekledikten sonra aklına bir şey gelmiş gibi gözleri aydınlandı ve çantasından cüzdanını çıkardı. Cüzdanını açtı ve nazik bir hareketle bir fotoğraf çekti içinden, fotoğrafa gülümsedi, masaya koydu ve bana doğru itti. İçimden fotoğrafı alıp un ufak etmek geldi, bu beni onun karşısında daha güçlü kılabilirdi kuşkusuz ama böyle yapmak yerine fotoğraftaki bebeğe hiç bakmadan gerisingeri ona doğru ittim. Masadan düşmeden havada yakaladı.

Çatal bıçak sesinin şıngırtısından Bayan Bice'nin sofrayı kurmaya başladığı anlaşılıyordu. Verdiğim tepki Adalgisa'yı şoke etti. İrkilerek kolundan çıkarmadığı altın saatine baktı. Ayağa kalktı, bense hareketsiz kalmıştım. Değişen bir şey yoktu.

"Bekle lütfen, kız kardeşim Adriana için yardımına ihtiyacım var. Kasabada daha fazla kalması mümkün değil."

"Kaça gidiyor?" diye sordu gitmek için sabırsızlandığını belli etmemeye çalışarak.

"Orta bir."

"Bu konuyu gelecek sefer konuşalım, bir yolunu buluruz. Unutma ki ben varım. Okula da aynen böyle devam et. Derslerini sakın ihmal etme!"

Bir kâğıda alelacele yeni telefon numarasını yazdı.

"İhtiyacın olursa ara."

Acelesi olmasına rağmen neden kararsızlıkla duraksadığını o zaman anlamamıştım. Belki vedalaşma sırasında bana yakınlaşmanın sırası mı ya da ne kadar yakınlaşmalı diye kendi kendine soruyordu. Tavırlarım cesaretini kırmış olmalıydı, masanın öte yanından benim tarafıma geçmeye hiç yeltenmedi. Bacaklarımda hiç derman olmasa da ben de ayağa kalktım ve o çoktan odadan çıkıp gitmiş gibi pencereye yaklaştım. Dışarıyı seyrettim, sokağa, karşıki balkonlara, kış yüzünden çiçeklerini döken bitkilere baktım. Belediye otobüsü çocukları evlerine götürüyordu.

33

Ocak ayının o son cuma gününden sonra Adalgisa beni şaşırtmaya başladı. Onu kimbilir ne zamana kadar, hatta belki sonsuza kadar bir daha hiç görmeyeceğimi, benim için sadece uzaktan para harcayacağını düşünüyordum. Ama iki gün sonra telefon etti. Bayan Bice baktı telefona. "Evet, burada," dedi bana bakarak, benden bahsettiğini belli edercesine. Banyoyu gideceğimi işaret ettim ve kendimi içeri kilitledim. Küvetin kenarına iliştim. Benden bahsettikleri duyuluyordu: Derslerime çalışıyor muyum, yemeğimi yiyor muyum, her zamanki konular. Birkaç saat geçtikten sonra tekrar telefon etti, bu sefer kaytaramadım.

"Havuza kaydını yenileyelim diye düşünüyorum, ne dersin? Bu hafta bir gün öğleden sonra beraber de gidebiliriz."

"İstemem, sağ ol," diye yanıtladım hiç çekinmeden.

"Dans okuluna ne dersin?"

"Onu da istemem."

Dans etmeyi sevdiğimi bilirdi, ısrarcı davrandı, orada eski arkadaşlarımı görebileceğimi söyledi.

"Beni çoktan unutmuşlardır. Şimdi kapatıyorum, sofra hazır, beni bekliyorlar."

Ondan artık hiçbir şey talep etmek istemiyordum. Ama dans okuluna gitmeyi reddetmek, hazmı zor bir yemek gibi mideme oturdu tüm gece. Dans etmeyi gerçekten çok seviyordum.

Bir gün ders çıkışıma geldi, sabah hava açıktı ama o geldiğinde yağmur çiselemeye başlamıştı. Çocuğunu okul çıkışı almaya gelen anne babaların arasında koca bir erkek şemsiyesinin altında beni bekliyordu. Geri adım atmaya çalıştım ama arkamdan gelen öğrenci kalabalığı beni bir yem gibi onun önüne attı resmen.

"Tedbirli gelmediğini tahmin etmiştim, bu sabah hava güneşliydi."

Koluma girmek istedi ama geri çekildim. Sınıftan kimsenin görmemesini umarak yanında yürüyordum. Kim olduğunu sorsalar ne cevap vereceğimi bilemiyordum.

Aynı zamanda, bir kereye mahsus bile olsa, kendimi diğerleriyle bir görerek teselli etmeye çalışıyordum. Beni de yağmurlu bir günde düşünüp okul çıkışı almaya gelen biri olmuştu nihayet.

Kötü havalarda bu tip şeylerin hep üst üste geldiğinden, arabayı uzakta bir yere park edebildiğinden yakınıyordu. Tepemizde gök deliniyordu. Ne güzel işte, arabası yıkanmıştı, gökyüzünün nimetlerinden biriydi bu da. Ben arabaya binerken şemsiyeyi üzerimde tuttu, sonra kapıyı kapattı, çevresinden dolaşıp o da arabaya bindi. Yıllar önce arabanın içinde kırılan sirke şişesinden kalan ekşi koku hâlâ duyuluyordu. Ama üzerime sinen parfümü daha ağır basıyordu. Sabahları aynanın karşısına geçip kulaklarının arkasındaki çukurlara ve bileklerine sürüşünü hatırlıyorum hâlâ.

Arabanın ön konsoluna iliştirilen ışıltılı San Gabriele süsü ve bebeğinin renkli bir fotoğrafı göze çarpıyordu hemen, fotoğrafın altında da "Hız yapma, beni düşün," yazıyordu. San Gabriele'nin diğer yanında, solmuş siyah beyaz vesikalık fotoğrafım vardı. Arabanın buğulanmış ön camına düşen damlaları seyre daldım ve eve varana kadar hiç konuşmadım.

"İçinde *carne alla piazzaiola** var, bu sabah senin için pişirdim. Yemeden önce ısıtman yeterli," dedi oturduğu yerden bir beze sarılmış tencereyi uzatırken.

---

* Domates sosu ve kekik ile pişirilmiş bir çeşit et yemeği. (*ç.n.*)

Merdivenleri çıkarken durup düşündüm de neydi şimdi bu olup biten? Adalgisa'nın beklenmedik değişimini neye borçluyduk acaba? Hali beni korkutuyor, kafamı karıştırıyordu. Zor da olsa ondan umudumu kesmeyi başarmıştım, zaten bende güvenden eser yoktu. Son görüşmemizden sonra birdenbire bana karşı öyle düşünceli olmaya başlamıştı ki! İçim arzuyla yanıp tutuşsa da ona yeniden inanıp kendimi onun sevecen tavırlarına kaptırmaktan çok korkuyordum.

Birkaç hafta hiç haber alamadım kendisinden. Yeniden kayıplara karışmıştı. Bana yemek taşıdığı kap yıkanmış ve kurulanmış halde Bayan Bice'nin mutfağındaki raflardan birinde bekliyordu. Aksi davranışlarımla benden uzaklaşmasına sebep olan ben olabilir miydim? Hayır, bu sadece bir başlangıçtı, ara ara ortadan kaybolmalarının başlangıcı. Bir görünüp bir kaybolmasına, sırra kadem basmasına zamanla alışmıştım. Ben ve yeni ailesi arasında kalıyordu. Onu hiç yadırgamadan, yargılamadan bekliyordum. Dönüşlerinde biraz gücenmiş oluyordum. Hep böyle, en azından ona ihtiyaç hissettiğim süre boyunca böyle devam etti.

Ziyaretleri beni hiç mi hiç ilgilendirmiyordu, yine de kapı zili her çaldığında yerimden fırlıyordum.

Bir gün en sevdiğim renkte bir kazakla çıkageldi, çok kaba bir hareketle elinden kaptım.

"Kırmızısını aldım, bedeni doğru mu?"

Omuz silktim, denemeye bile tenezzül etmeden dolaba yerleştirmeye gittim. Arkamdan odaya geldi, içeri baktı.

"Biraz sıkışıyorsunuz sanırım burada," dedi düşünceli. Taşındıklarını, bu yüzden ortalarda görünmediğini söyledi. "Gelemediğim için kusura bakma lütfen, kafamda bin tane düşünce vardı." Eski eve, deniz kıyısındaki eve taşınmışlardı. "Yerlerine yerleşecek yığınla eşya. Guido desen hep iş gezisinde, bir yandan da bebek. Taşınmamız aylar sürdü."

Hepimizin hayatının kendisi yüzünden altüst olduğundan bahsetmedi hiç. Oğlunun adını anarken gülümsedi. Adı Francesco'ymuş. En çok dua ettiği azizlerden biriymiş. Dikkatle

dinliyordum ancak dinlediğimi göstermemek için ondan tarafa bakmıyordum.

"Yatağın hâlâ duruyor," diye kendi kendine konuşuyor gibi mırıldanırken geceleri örtündüğüm Abruzzo stili dokunmuş battaniyeye dokunuyordu.

Çantasında benim için bir çift çorap, gümüş bir bileklik ve çatlamış dudaklar için kakaoyağı getirmişti. Hiç utanıp sıkılmadan, teşekkür dahi etmeden kabul ediyordum hediyelerini. O daha getirdiklerini komodinin üzerine yerleştirmeden kız kardeşime hangilerini götüreceğimin hesabını yapıyordum.

"Pazar günü bize gelir misin öğle yemeğine?" diye sordu aniden.

"Hafta sonları kasabaya dönüyorum," diye yanıtladım yüzümü çevirmeden.

"Öyleyse bir sonraki hafta sonu gelirsin," dedi.

Aradan kimbilir kaç pazar geçti.

Paskalya Yortusu'nda eve gittiğimde mutfakta yalnız kaldığımız zamanlarda aramızda doğan samimiyete istinaden anneme Adalgisa'nın davetinden bahsettim. Kilisede okunmuş yumurtaların kabuklarını soymasına yardım ediyordum.

"Davetini geri çevirme, sonuçta seni o büyüttü. Üzerinde hakkı var."

Bu onun yıllar içinde ilk uzlaştırıcı tavrı değildi. Diğer çocuklarından farklı yetiştirildiğimden dolayı kuzenine karşı içten içe minnettarlık besliyordu.

"O olmasaydı her sabah okula değil, tarlaya giden bir ırgat olurdun. Sayesinde sefalet nedir bilmedin, sefalet açlıktan da beterdir," demişti bir gün ihtar niyetine. Sonra ekledi: "Kabul ediyorum, hatalı davrandı. Ama hayatının sonuna kadar kin tutamazsın."

Adalgisa bir daha sözünü etmese de öğle yemeği davetinde kararlı olduğunu hissetmiştim. Bir keresinde beni *Grandi Magazzini*'ye gitmeye ikna etmesi dışında Bayan Bice'nin evindeki buluşmalarımız bir süre daha devam etti. O gün

tam alışveriş havasındaydı, hem bana hem bebeğine bir çuval para harcadı. Dışarıdan bakan bir göz, bir reyondan diğerine geçerken bizi tıpkı eskiden olduğu gibi gerçek anne kız zannedebilirdi.

Öğle yemeği için mayıs ayı başında yeniden bir teşebbüste bulundu. Heyecanla ve hararetle merdivenlerden çıkmıştı ama tuhaf bir huzursuzluğu vardı.

"Guido seninle tanışmayı çok arzu ediyor," dedi ellerini sık sık birbirine kenetleyip açarak, sanki bir tür yavaş ve sessiz alkış gibiydi. "Hemen cevap vermek zorunda değilsin, cuma günü sana telefon edeceğim."

Bayan Bice yüreklendiren bir gülümsemeyle baktı. Cuma günü telefon gelince beni çağırdı, telefonu bana vermeden ahizenin mikrofonunu eliyle kapatıp, "Davetine git, çok hevesli," dedi.

Böylece pazar sabahı davete özenle hazırlanırken buldum kendimi. Göz kalemiyle gözlerimi belirginleştirdim, Sandra'nın rimelinden sürdüm, hatta belki biraz abartmış bile olabilirim. Adalgisa, erkenden telefon etti, gelip beni almak için sabırsızlandığını söyledi. Ona havanın güzel olduğunu ve yürüyerek gitmeyi tercih ettiğimi söyledim.

İçime sinmemişti bir türlü, son anda üstümü değiştirdim. Yanaklarıma allık sürdüm. Kim için hazırlandığımı ben bile bilmiyordum. Otobüs terminaline saatinde yetişemedim. Adriana çoktan varmış, otobüsten inmişti, suratı sirke satıyordu.

"Beni koskoca şehrin ortasında yalnız bırakacak kadar delirdin galiba! Hem sabahın köründe Ernesto'nun dükkânından telefon edip uyandırıyorsun hem de karşılamaya gelmiyorsun!"

Yalnız gitmek istemediğimden bana eşlik etmesini rica etmiştim. Halini görünce bir an pişman oldum. Üzerindeki elbiseler artık ona küçük geliyordu, ayakkabıları leş gibiydi. Günlerden pazar olmasına, o günün banyo günü olmasına rağmen saçları her zamanki gibi yağlıydı. Bakışlarımdan halini yadırgadığımı anladı.

"Yıkansaydım posta arabasını kaçırırdım," dedi.

"Otobüs, Adriana, 'Otobüsle geldim,' demelisin ve unutma ki geleceğinden benim haberim yoktu, tamam mı?" dedim ve ona sımsıkı sarıldım.

Sırayla mendile tükürerek kirli mokasenlerini kıkırdaya kıkırdaya temizledik. Bir yandan çene çalarken bir yandan da seri adımlarla yürüyerek yola koyulduk. Yol boyu ona uyarılarda bulunmayı da ihmal etmedim.

"Rica ederim köy ağzıyla konuşma. Ekmek hariç hiçbir yiyeceği elinle alma, çatal kaşık kullan. Nasıl kullanılacağını bilmediğin zamanlarda beni izle. Lokmalarını çiğnerken ağzını kapat, dilini şapırdatma."

"Ay! Amma gerdin ha! Duyan da İngiltere Kraliçesi'nin huzuruna çıkıyoruz zanneder. Sana yaptıklarını unuttun herhalde."

"Sen karışma. Terbiyeli davran ki Adalgisa senin de şehre gelmen için bize yardım etsin."

Önümüzde daha çok yolumuz olmasına rağmen Adriana yürüyerek gitmekte ısrar etti.

Tabii ki geç vardık eve. Bahçe kapısının ziline çaldım, değiştirmişlerdi, daha melodikti. Çitler de yenilenmişti, dışardan bakınca içerisi görünmüyordu. Adriana'nın ter içindeki yüzüne son bir kez baktım, yağlı saçlarını kamufle etmek için kulak arkasına aldım.

"Söylediklerimi unutma," diye yineledim.

Kapının kilidi açılınca içeri girdik. Havada yeni biçilmiş taze çimen kokusu vardı, çiçek tarhındaki birbirinden farklı çiçekler geometrik şekillerine göre düzenlenmişti. Yeni çiçek açmış bir ağaç, yeni bellenmiş toprak... Benimse ağzım kuru, yüreğim ağzımdaydı. Kapıda beyaz gömlekli bir adam duruyordu.

"Biz bir tane küçükhanım beklerken, iki tane geldi," dedi kibarca. Bizimle karşısında yetişkin varmış gibi, kendinden emin ve memnun bir tavırla tokalaştı.

"Merhaba, kardeşim bana sürpriz yaptı," dedim durumu açıklamak için.

"Ne güzel, buyursanıza. Masaya bir tabak daha ekleyelim."

Yemek odasında ikimiz yalnız, hareketsiz ve ne yapacağımızı bilemez halde kaldık. Ev ilk bakışta hâlâ aynı görünse de tarif edemediğim bir şeyler telafisi imkânsız şekilde değişmişti.

"Adalgisa da birazdan gelir, şimdi bebekle beraber. Hep aynı saatte yer, sonra öğle uykusuna yatar. Bu arada siz de ellerinizi yıkayın isterseniz, banyo şu tarafta."

"Biliyorum, teşekkürler."

Adriana bacaklarını sıka sıka yürüyerek kendini banyoya dar attı, kapıyı sertçe açmıştı. Yolda biraz altına kaçırmıştı ve ben bunu tamamen unutmuştum. Ben kapıyı kaparken arkamızdan bize baktığını gördüm.

"Külotuma kaçmış, umarım kokusunu almazlar."

Koku gelmediğini söyleyerek rahatlattım. Makyaj masasının önüne mıhlanan kardeşimi çekiştirerek dışarı çıkardım. Saatim olmayınca zaman kavramını yitirmiştim, saat öğle yemeği saatini çoktan geçmiş olmalıydı.

Salonda kimsecikler yoktu. Sesler mutfaktan geliyordu, Adalgisa'nın balığı yine her zamanki gibi pişirdiği kokusundan anlaşılıyordu. Eskiden olsa koşa koşa mutfağa girer, ne pişirdiğine bakar, tencerelerin üzerinden tırtıklardım. Şimdiyse sadece bir misafirdim.

Odamı görmek istedim ama öyle uzun uzun değil, bir bakış atmak sadece.

"Adriana, sana odamı göstereyim. Bak, hemen şuracıkta."

Yatağım hâlâ duruyordu, söylediği doğruydu. Ancak kitaplarımın, pelüş oyuncaklarımın, orta bire kadar saatlerce oynadığım Barbie'lerimin yerinde yeller esiyordu. Tüm raflara içine gemi maketleri yerleştirilmiş irili ufaklı şişeler dizilmişti. Gemilerin yelkenleri posta pulundandı. Çalışma masasının üzerinde hâlâ yapım aşamasındaki bir maket duruyordu. Camın içindeydi ancak yelken direkleri katlanmış halde güvertede duruyor, kimi uzun ipler gemiden masaya sarkıyordu. Araç gereçlerin arasında cımbızlar, içinde ne işe yaradığını bilmediğim bir sürü ufak tefek gereçlerin olduğu bir alet kutusu vardı.

Odada bana ait bir iz kalmamıştı.

"Beğendin mi?"

Boş bulunup irkildim ama soru bana değil, Adriana'ya yöneltilmişti. Kardeşim birden gözden kaybolmuştu. Çoktan içeri girmiş, meraklı gözlerle eline aldığı şişeyi inceliyordu.

"Montajı en zor olan parçalardan biri," dedi ve ona yaklaştı işin sırrını anlatmak için.

"Bravo, iyi iş çıkarmışsın," diye tebrik etti Adriana.

"Ona *siz* diye hitap etmelisin," diye uyardım kız kardeşimi zaman kaybetmeden.

"Bırak istediğini söylesin, doğal olsun."

Nihayet Adalgisa teşrif etti.

Üzerinde açık mavi bir elbise vardı, mutfak önlüğü de takmıştı. Adriana'nın varlığını hiç yadırgamadı, onu memnuniyetle karşıladı, ona annemleri sordu. Bir elimi eline aldı, heyecandan elleri terlemişti.

"Guido, ondan sana defalarca kez bahsettim ve işte, şimdi bizimle. Tanıştınız, değil mi?"

"Elbette. Haklıymışsın, aklı başında bir kız."

Hâlâ bırakmadığı elimi daha da sıktı ve çocuksu bir neşeyle yaptığı jestin ardından iltifata benim adıma teşekkür etmiş bulundu.

Bize masaya kadar eşlik ettiler ve Adriana'ya da servis açtılar. Dore desenli tabağın önüne tatlı kaşığı koyulduğunu gören kız kardeşim kendini tutamayıp atıldı:

"Ne yapacağım ben bu kadar çok kaşıkla? Bana bir çatal ve bir bıçak yeter, çorba varsa bir de kaşık."

Kontrol altında tutmak için yanıma oturttuğum kız kardeşimin bacağını masanın altından dürttüm. Guido, karşımızda oturuyordu ve çok eğlenmişe benziyordu.

"Keyfine bak, hangisini istiyorsan onu kullan. Ama göreceksin, o küçük olan yemek sonunda sana lazım olacak."

Ardından okulu sevip sevmediğini sordu, Adriana da, "Şöyle böyle," diye yanıtladı.

"Senin ne kadar parlak bir öğrenci olduğunu Adalgisa sık sık dile getiriyor zaten," dedi kız kardeşimle ilgilendiği için kusura bakmayayım diye.

Kasaba hakkında konuşuldu, çocukken akrabalarını görmeye gittiğinden bahsetti. Bitmeyen bir şölene dönüşen öğle yemeklerini, çok lezzetli ev sucuklarını hâlâ hatırlıyormuş. Adriana da ona ballandıra ballandıra Mezzosigaro'nun yaptığı domuz salamlarını anlattı. Onun yanında kendini gerçekten çok rahat hissediyordu, tüm uyarılarım bir kulağından girmiş diğerinden çıkmıştı. Ağzını konuşmak için her açtığında benim de yüreğim ağzıma geliyordu. Adalgisa ise neşe içinde mutfağa girip çıkıyordu.

Elinde deniz mahsullerinden mezelerle geldi. Sevgilisinin tatmasını ve kıvamında pişip pişmediğini görmek için tepkisini bekledi. Guido, mezelerin lezzetini başıyla onayladı. Adriana çatalına saplamaya çalıştığı kabuksuz karidesle cebelleşiyordu.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu Guido.

"Solucana benziyor," dedi burun kıvırarak ama tadına bakınca keyfi yerine geldi.

Ardından böcek ve larva yiyen halklarla ilgili birbiri ardına espriler patlattılar. Beni hararet basmıştı, açlık hissetmiyordum. Her gafında Adriana'nın ayağına basmaktan da yorulmuştum. Zaten bana mısın demiyordu, bildiğini okuyordu.

Adalgisa, midyeli spagettiyi servis ederken Guido'nun gömleğine bir damla yağ sıçrattı.

"Affedersin hayatım, gidip hemen bebek pudrası getireyim."

Hemen geri geldi ve şefkat dolu elleriyle pudrayı lekenin üzerine yayarken, Guido kolaylık olsun diye göğsünü gerdi ve arkaya iyice yaslandı. İşini bitirip yerine oturmadan önce hafifçe sevgilisinin göğsünü okşadı. Kocasına böyle davrandığına hiç şahit olmamıştım.

"Bu sefer kum tanesi kalmamış, değil mi?" diye sordu tereddütle Adalgisa.

"Çok lezzetli, kusursuz!" diye görüşünü belirtti Adriana, ağzında hâlâ lokma varken. Soru kendisine sorulmamıştı halbuki.

"Şu âna kadar kum hissetmedim ama tuzu biraz fazla kaçmış. Olsun, önemli değil. Suda daha fazla bekletmeliydin," dedi sevgilisi.

O sırada odadan gelen ses annesini çağırdı.

"Az uyudu, birazdan göreceksiniz," dedi Adalgisa yerinden kalkarken.

"Gitme canım, yemeğini bitir önce. Francesco'nun saatlere riayet etmeyi öğrenmesi gerek."

"Gitmezsem ağlar ama," diye itiraz etti Adalgisa zayıf bir tavırla.

"Kuralları öğrenmeli, pediatrın sözlerini hatırla. Boş ver, ağlarsa ağlasın, birazdan yeniden uykuya dalacaktır," dedi ve Adalgisa'ya tabağını işaret etti. "Ye haydi, soğutmadan," diye ekledi.

Adalgisa sandalyenin ucuna oturdu, sırtı dimdik duruyordu. Spagettiyi çatalına doladı ama tabağın kenarına bıraktı ve devinimsiz parmaklarıyla çatalın sapını tutmaya devam etti. Bebek, ağlamasına ara verdikçe Adalgisa'nın yüzünden rahatladığı belli oluyordu. Öyle olunca Guido'nun arzu ettiği gibi tam çatalını ağzına götürecekken bebeğin feryatları daha da artıyordu.

Guido, kristal kadehinden bir yudum beyaz şarap aldı ve peçetesiyle ağzını sildi.

"Israr etme, açılmaması yenmeyecek durumda anlamına geliyor," dedi Adriana'ya nötr bir ses tonuyla, sesinde az önceki şakacı halinden eser yoktu.

Adriana'ya döndüm. Bıçağın sivri ucuyla midye kabuğunu aralamak için debeleniyordu.

"Ziyan etmek istememiştim," diye cevap verdi, açılmayan midyeyi ekmeğiyle sıyırdığı tabağının kenarına iterken.

Bebeğin feryadı öyle yükseldi ki midye kabuğunun seramik tabakta çıkardığı gürültüyü katbekat bastırdı. Baba, sağ elinin parmaklarını masanın ucunda tıngırdatıyordu. Bir an geldi, ayaklandı, üçümüz de gözlerimizle onu takip ediyorduk, hepimiz de bebeğin odasına gideceğinden emindik. Oysa o mutfağa

doğru yöneldi, Adalgisa ana yemeği servis etmeyi atlamıştı: fırında patatesli levrek. Adalgisa ellerini kucağında kavuşturdu, eli kolu bağlanmıştı.

"Oğlunu almaya gideceksin, değil mi?" diye sordu Adriana, Guido'nun yokluğundan istifade ederek.

Sorusuna cevap gelmedi, sesini duymamış bile olabilirdi. Guido, elinde fırın tepsisiyle içeri girdi ve tepsiyi direkt Fiandra masa örtüsünün üzerine bıraktı. Balığın derisini sıyırdı, kılçıklarını ayıkladı. Ardından garnitürü servis etti. Havayı yumuşatma gayretiyle yemeğe başlamamızı söyledi. Ancak çığlıkların ardı arkası kesilmiyordu.

"Belki bir yeri ağrıyordur," dedi Adalgisa yakaran gözlerle.

"Beş dakikaya kalmaz uyur, sadece kapris yapıyor."

Ardından tekrar mutfağa gitti ve ekmek sepetiyle geri döndü. Soğuyan spagettileri alıp yerine balık servis etti. Adalgisa başını öte yana çevirdi, tabaktakileri görmeye tahammülü bile yok gibiydi. Ağzının kenarlarında iki çizgi beliriverdi birdenbire, sanki o saniye yaşlanmıştı.

Adriana, çatalın ucuyla yemeğin tadına baktı, tabağına ondan başka dokunan yoktu. Birkaç metre ötemizdeki bebek odasında kopan kıyametin aksine yemek odasında sadece sessizlik hâkimdi. Guido, keyifle lokmaları yuvarladıkça *hmmm hmmm* diye sesler çıkarıyordu.

O an Adalgisa'nın bebeğinin o acı feryatlarına nasıl kayıtsız kaldığına anlam veremiyordum, onun adına ben kendimi kötü hissediyordum. Ama bakışlarıyla onu yerinden kıpırdatmayan kendi sevgilisiydi.

Adriana'nın yerinden kalktığının ayrımına varmadılar bile. Banyoya gittiğinden emindim. Tüm evde ve kafalarımızın içinde yankılanan çığlıklar yüzünden felçli gibi oturduğum yerde taş kesilmiştim. Dakikalar bile geçmiş olsa günümüzün seyrini değiştiren o feryatlar hiç bitmeyecek gibi geliyordu o an. Adalgisa sandalyesine yaslanmış, gözleri tavandaki yanmayan lambaya kilitlenmişti, boş bir çuvalı andırıyordu. Bir gözünün makyajı akmıştı. Sevgilisinin parmak uçları tabağın kenarlarındaki dore

desenlerde geziniyordu. Sonra birden omzuma bakarak yerinden sıçradı. Başımı arkaya çevirdim.

Adriana kucağında ağlaması kesilen bebekle çıkagelmişti. Yumuşak hareketlerle bebeği sallayarak onu teskine uğraşıyordu. Bebeğin suratı hâlâ kıpkırmızıydı ve tam olarak dinginleşmemişti. Alnındaki perçemler terden yapış yapış olmuştu.

"Sen kimden izin aldın da benim oğluma dokunuyorsun?" diye bağırdı babası yerinden fırlarken. Sandalye adamın hiddetinden arkaya devrildi. Öfkesinden boynundaki damarlar şişmişti.

Adriana böyle bir tepkiyle karşılaşacağını hesap etmemişti. Bebeği incitmeden, nazikçe annesine teslim etti.

"Elini beşiğinin parmaklarına sıkıştırmıştı," dedi bebeğin kıpkırmızı parmağını işaret ederek. Derisindeki şişlik fark ediliyordu. Adriana yanımdaki sandalyesine gelip oturmadan evvel bebeğin saçlarını arkaya doğru almış, gözyaşlarını peçetesiyle kurulamıştı. Adalgisa, yatağın kenarına sıkışan minik parmakları teker teker öptü.

Elimi kardeşimin bacağına koydum, bacağı gergindi ve kaskatı kesilmişti. Güçlü bir karakteri olmasına rağmen tüm vücudu zangırdıyordu.

Guido, sandalyesini kaldırdı ve kendini üzerine bıraktı. Elleri yanlardan sarkıyordu. Bir parmağını havaya kaldırıp küçük bir kız çocuğuna tehditkâr kelimeler savuran adam sanki gitmişti. Boş gözlerle önünde duran su ve şarap kadehine bakıyordu. Ne kadar süre böylece kaldı, bilmiyorum ama onu hâlâ bugün bile o haliyle hatırlıyorum.

Kimse konuşmuyordu. Sessizliği tek bozan, annesinin kucağında uykuya dalan bebeğin hıçkırık sesleriydi. Adriana omzuyla beni dürttü.

"Öğle yemeği davetiniz için teşekkür ederiz. Biz gitsek iyi olacak, kız kardeşimin otobüsü bir saat sonra kalkacak," dedim bir çırpıda. Adalgisa, aciz ve acı dolu bakışlarla bize baktı. Neredeyse fark edilmez bir baş hareketiyle gitmememizi söyledi. Yemek, hiç de hayal ettiği gibi geçmemişti.

Vedalaşmak için yanına gittim, oğlundan gelen süt kokusunu duydum. Derin uykusunda hırıldıyordu. El örgüsü yumuşacık kazağı üzerinden onu okşamadan edemedim. Kimbilir belki de benim küçüklüklerimden biriydi. Adalgisa küçüklük kıyafetlerimi, küçüklüğüme ait diğer hatıralarla birlikte bir kutunun içinde gardırobun en üst gözünde saklardı. İçgüdüsel bir hareketle gök mavisi elbisesinin omzuna düşen bir tel saçı alıverdim, o günlerdeki mükemmelliğinin bir hatırası olsun diye.

"Bari tatlıdan yeseydiniz," dedi son bir çabayla.

"Bir dahaki sefere," diye yanıtladı Adriana.

"Bir dakika bekleyin," dedi Guido. Paket yaptığı tatlıyla bizi dış kapıya kadar geçirdi.

"Bahçeyi yeniden düzene koyuyorum. Bir dahaki gelişinizde bahçede yeriz."

Bahçe kapısını arkamdan kapayınca ikimiz de derin bir nefes aldık.

"Harikaydın," dedim kız kardeşime.

"Birinin o zavallı bebeği olduğu yerden alması gerekiyordu. Acı çektiği için ağladığı akıllarına bile gelmedi!"

Kıyı boyu uzanan kaldırımda yürüdük. Köşeye varınca fikrimi değiştirdim, otobüs saatine daha çok vardı. Onu plaja inmeye ikna ettim. Sezon yeni yeni başlıyordu, tek tük açık şemsiye vardı. Ayakkabılarımızı çıkardık, denize girmek konusunda pek emin olmamakla beraber kıyıya kadar arkamdan takip etti. Aşağı yukarı Vincenzo'yla birlikte geldiğimiz o gün denize girdiğimiz noktadaydık. Üzerinden asırlar geçmişti sanki. İkimiz de sessiz, onu düşündük.

Ardından Adriana çıldırmış gibi bana baktı ve soyunup içindeki korkuyu giysileriyle birlikte ılık kumlara bıraktı. Elimi tutarak benden güç aldı, üzerinde sadece külot ve atleti kalmıştı. Ufak balık sürüleri ayak bileklerimizin arasından geçiyordu. Suyun sıcaklığına alışınca etrafında yüzmeye başladım, o ise dikkatlice yürüyordu. Ben ona ağzımla su püskürttükçe o beni başımdan suyun içine itiyordu.

Karşılıklı durduk, denizde yalnız ve birbirimize çok yakındık. Su benim göğsüme, onunsa boynuna geliyordu. Benim canım kız kardeşim. Gerçek olamayacak kadar güzel, sarp kayalıklarda bir avuç topraktan fışkıran çiçeğe benzeyen kardeşim. Direnmeyi ondan öğrendim. Birbirimize benzemesek de ikimizin de bu dünyada varoluş sebebimiz aynı. Birbirimize ömür boyu arka çıkmak.

Güneşin suyun yüzeyinde oluşturduğu parıltıların üzerinden birbirimize baktık. Arkamızdaki sular güvenliydi. Gözlerimi kıstım ve onu gözkapaklarımın arasında hapsettim.

2017 PREMIO CAMPIELLO KAZANANI

Ben Arminuta*'ydım, yani geri verilen. Konuştuğum dil başka bir dildi ve kime ait olduğumu bilmiyordum...*

On üç yaşındaki bir kız, sevgi dolu, kitaplarla çevrili güvenli dünyasından koparılır ve hiç tanımadığı bir gerçekliğe, beş çocuklu öz ailesinin yanına bırakılır. Bu geri verilişin nedenleri ondan sır gibi saklanır. Yoksulluğun ve sertliğin hüküm sürdüğü kırsal bir hayatın parçasıdır artık. İki anne, iki farklı hayat ve iki kimlik arasında savrulurken, tüm bu zorlukların içinde, bir ışık parıldar: Küçük kız kardeşi Adriana'nın saf, sarsılmaz sevgisi. Adriana, bu sert dünyada ablası için hem bir sığınak hem de direnişin simgesi olacaktır.

Di Pietrantonio'nun ödüllü kitabı *Geri Verilen Kız*, terk edilişin acısını, aidiyet arayışını ve ayakta kalmanın kırılgan dengesini anlatan derin ve sarsıcı bir roman.

"Donatella Di Pietrantonio, hassas ve güçlü anlatımıyla anneler ile kızlarının, kız kardeşliğin ve kendini keşfetmenin gelgitli hikâyesini anlatıyor." *World Literature Today*

"Di Pietrantonio'nun anlattıkları dokunabileceğiniz kadar gerçekçi [ve] incelikli örülmüş." *Washington Post*

WASHINGTON POST ve KIRKUS REVIEWS
YILIN KİTABI

domingo
www.domingo.com.tr

978-605-198-364-6